

KALEIDOSZKÓP

BARANGOLÁS A NAGYVILÁGBAN
VIII.

A VERSEKET VÁLOGATTA ÉS FORDÍTOTTA
DABI ISTVÁN

TARTALOM

Előszó

SURINAME

CORLY VERLOOGHEN (1932)

A cukornád-vágók (*De sukerrietkappers*)

sranan tongo

MICHAEL SLORY (1935)

Fekete Orpheusz (*Orfeu negro*)

SVÁJC

olasz

SOLVEJG ALBEVERIO (1939)

Az izzadságfolt

JOHANNES CLEMENTE (1930)

A két fivér

Dilemma

Hamvazószerda

Közöttünk a csendek

Sebesült

Születésnap

FLORIANA GRANDI-DE LORENZI (1943)

A gondolatodban (*Nel tuo pensiero*)

Gyémánt (*Diamante*)

Álom a szegélyen (*Un sogno al margine*)

Ima (*Preghiera*)

Koncentrikus körök (*Cerci concentrici*)

REMO FASANI (1922)

Tegnap az eső... (*Ieri la pioggia*)

OTTORINO VILLATORA (1928-?)

Szeretnélek elringatni

Vidáman az égi

Közben lebeg

A gyermek rendes

Lehull a cseresznyefa virága

ALDA GALEAZZI-CASSINA

A csengetés (*la sonata*)

Szerelem (*Amore*)

SINO ORTELLI (1937)

Téli nap (*Giorno di sole invernale*)

SERGIO MARENGO (1937)

A beteg (*Malato*)

Fájdalomfantázia (*Fantasia del dolore*)

Halál (*Morte*)

Hang (*Voce*)

Kék kút (*Pozzo azzurro*)

Virág és sár (*Fiore e fango*)

Fénykép (*Foto*)

Fájdalomtól üres (*Vuoto per dolore*)

Az emberek (*La gente*)

Mondd meg nekem (*Dimmi*)

A durranás (*Lo schianto*)

KETTY FUSCO

A fiatalság és a csillagok fényei (*Luci di giovinezza e stelle*)

ticinoi

GABRIELE ALBERTO QUADRI (1950-)

Jófiúk (*Bagai*)

friuli

AGNUL di SPERE (1930-2005)

Le Mont Saint-Michel

francia

ANNE SALEM-MARIN (1946)

Vér (*Sang*)

A temető (*Le cimetière*)

CLAUDE DARBELLAY (1953)

I.

II

III

IV

német

FREDDY ALLEMANN

Alkohol

A rozsda

Éji madár

Érvágás

Folyó melegek

Ködfény

Szürkület

Tavaszi

Titanic

Száraz víz

IREN BAUMANN (1939)

Alvás (*Schlaf*)

A pont (*Der Punkt*)

Éjjel (*Nachts*)

Gyerekek (*Kinder*)

Lila (*Lila*)

Összehasonlítás (*Vergleich*)

Visszapillantás (*Rückblick*)

ROLF HÖRLER (1933)

A fa (*Der Baum*)

Csalánvirág-szavak (*Nesselblumenworte*)

Ellenszólám (*Gegenrede*)

Amióta ezt tudom (*Seit ich dies weiss*)

Delfin (*Delphin*)

Címzések (*Anschriften*)

Csak ez (*Nur dies*)

Farizeus

Felismerhetetlenség

Félreértés

Gondolat

Gondolatterek

Határidőnapló

Hétköznapi

Hiábavalóságok

Hívás

Honi

Inverzió

Lukács 9

Megismerés

Meg van írva

Ornamentum

Part

Pillantások

Porfelhő

Szerelmes vers

Szótlanul

Valaki

INGEBORG KAISER

csempészáru

egyértelmű

idő

macskaélet

meghívás

Végtelen

hétfő
kedd
szerda
csütörtök
péntek
szombat
vasárnap

adi winiger

a vak
álmodtam
barátok
békekívánságok
búcsúgondolat
egy igen
gyászoló
higgyél magadban
környezetérzések
környezetgyilkosok
megtalálni engem
most
ne mondd
önsajnálát
reggeli meditáció
szabadság
szabványkényszer
szeretet
tükörkép
úton
velem érzed

FRANZ HOHLER (1943)

Éjszakai élet (*Nachtleben*)
Letartóztatás (*Verhaftung*)

solothurni

ERNST BURREN (1944)

csak úgy (*eifach eso*)

puter

IRMA KLAINGUTI (1917-)

Ádvent Zürichben (*Advent a Turich*)
Törött szárnyak (*Elas ruottas*)
Rövid találkozás (*Cuort inscunter*)
Őszillat (*Savur d'utuon*)
Fent a hegyen (*Süsom il munt*)
Egy álom (*Ūn sömme*)

rumantsch grischun

FLURIN SPESCHA (1958-)

Panasz-csere (*Lamentaschuns*)
Négy trükk napi használatra (*Quatter trics per l'adiever quotidian*)
Három napi problémák (*Problems da trais dis*)
Hatalom (*Pussanza*)
Egy házaspár párbeszéde (*Dialog tranter consorts*)

surmiran

ANDRI PEER

Társaság
A favágó

PEDER CADOTSCH (1922-2002)

A gyertya (*La candeila*)
Fekete árnyak (*Sumbreivas neiras*)
Távoli csillagok (*Steilas lontanias*)
Este Velencében (*Seira a Vaniescha*)
Elegendő a fény (*Gleich avonda*)
Egy hosszú búcsú (*En lung adia*)
Az arany angyal (*Igl anghel d'or*)

LINARD THOMASIN

Párizsi benyomások (*Impressiuns da Paris*)

sursilvan

FABIOLA CARIGIET (1963)

Harminc év (*Trent'onns*)

Fel a Rajnán (*Rein ensi*)

November

MARTIN FONTANA (1934)

A hanga (*Brutg*)

A pallók (*Piogns*)

Álom (*Siemi*)

Este (*Sera*)

Este a tónál (*Sera sper il lag*)

Énekek (*Canzuns*)

Éjjeli dal (*Canzun dalla notg*)

Ha csak tudnám... (*Sch'jeu mo savess...*)

Ki tudja? (*Tgi sa?*)

Könnycseppek a hóban (*Larmas ella neiv*)

Kultúra (*Cultura*)

Mint egy gyűrű (*Sco in ani*)

Nárcisszus (*Narciss*)

Pókháló (*Teilas falien*)

Sáfrány (*Safrunas*)

Találtam egy követ (*Jeu hai anflau in crap...*)

FELIX GIGER (1946)

Szavak (*Plaids*)

Egy gyermek imája (*Oraziun d'in affon*)

Pókgyümölcs (*Puma falien*)

Erdő (*Salva*)

Táncosnő feketében (*Saltunza en ner*)

TRESA RÜTHERS-SEELI (1931)

Életrajz (*Biografia*)

Májusi hó (*Neiv matg*)

Könnycseppek (*Larmas*)

Halál (*Mort*)

Erdő (*Uaul*)

A kertem (*Miu iert*)

VIC HENDRY (1920)

a föld íze volt az (*suer dalla tiara s'ei stau*)

augusztus közepén születtem (*naschius da miez uost*)

ügyetlenül két ujjal (*malamain cun dua detta*)

miután meggyújtottad a lámpát (*dapi che ti has envidau la cazzola*)

miért van nyitva (*pertgei s'el aviarts*)

az egész életem adnám érte (*la vet'entira vess jeu dau*)

ARNOLD SPESCHA

Interpretáció I.

Interpretáció II.

Interpretáció III.

Interpretáció IV.

Voce amabile

Crescendo

Martellato

Religioso

Molto pesante

Morendo

vallader

RUT PLOUDA-STECHER (1948)

havazikhavazikhavazik (*I naivenaivenaiva*)

Lomb vagyok ami visszatér (*Eu sun föglia chi torna*)

A tükör előtt (*Davant il spejel*)

Éjszakák (*Nots*)

Élni (*Viver*)

Moneglia

DURI GAUDENZ

A vadászó Diana (*Diana a chatscha*)

Szűrös hidegek (*Pirantiims*)

PARÜSCHLA

Ellentétek (*Cuntrasts*)

CLAUDIA TAVERNA-HUDER

Honvág (Inceschantium)

SVÉDORSZÁG

GÖSTA ÅGREN

Indulás

Cenzúra

A Bakók (*Bödlarna*)

HELENA ERIKSSON (1962)

A sarló (*Skäran*)

ANNA ONICHIMOWSKA

Pávák (*Påfågeln*)

CAROLUS REIN

Az örökkévalóság törvénye

Figyelmeztetés

Soha többé

Előjelek

Pusztulás

Visinszkij

Idegen Bécsben

William Shakespeare: Rómeo és Júlia

Júdás diadala

BO SETTERLIND

A paraszt

OWE SKOOGSTRÖM

A kincs

A hivatalnoki szadizmus

A kezek

Anyák napja

Az igazság

Az Isten

Eső után

Flux et reflux

Non scholae sed vitae discimus (*nem az iskolának, hanem az életnek tanulunk*)

Gondolatok egy fiatal lányhoz (*Tankar till en ung fröken*)

MARIA WINE

(A reggel...)

SZAHA KÖZTÁRSASÁG

MOISZEJ JEFIMOV (1927)

Egy romos házhoz (*Əm ətə ət*)

SZENEGÁL

LÉOPOLD SÉDAR SENGHOR (1906-2001)

Meztelen nő, fekete nő (*Femme nue, femme noire*)

SZERBIA

MILOŠ CRNJANSKI (1893-1978)

Nyom (*Trag*)

IVAN RASTEGORAC

Én fénypáncélt hordok (*ja nosim svetlosni oklop*)

MIODRAG PAVLOVIĆ

Napnyugta (*Залазак сонца*)

VASZKO POPA (1922-1991)

Lakodalmak (*Свадбе*)

JOVICA ĐURĐIĆ

Álom-ház (*Kuća sna*)

SZICÍLIA

SALVATORE CAMILLERI (1921)

Egy rózsaszőnyeg (*Un tappitu di rosi*)

SZINGAPÚR

HAROM ABDULMAJID (1943)

Üdvözet a Déli Part királynőjének (*Salam buat ratu pantai selatan*)

Épp csak bimbót bontottál (*mekar cuma sekali*)

SZLOVÁKIA

KATARÍNA BOLAŇOSOVÁ (1964)

Recept (*Recept*)

Forró hó (*horúci sneh*)

MICHAL HABAJ (1974)

Reklám (*Reklama*)

Családi kirándulás a 80-967760-4-5-össel (*Výlet s 80-967760-4-5 pre celú rodinu*)

Verssel az éjszaka ellen (*Báškou proti noci*)

PENELOPE TOOMEY (1977)

Mint egy kerge macska (*Ako rotujúca mačka*)

MIROSLAV VÁLEK

Kő férfiak

Dobszó a túloldalon

Elemi vers

PETER MACSOVSZKY (1966)

Az első veszteség (*Prvá strata*)

Hiány: Amor fati (*Absencia: Amor fati*)

PETER ŠULEJ (1967)

Ahol lehullott egy virág (*Kde padol kvet*)

Az anyagok élnek (*Materiály žijú*)

Mérnökök (*Inžinieri*)

Fiatalon meghalni (*Zomriet' mladý*)

Megszállottan (*Posadnutý*)

Angyal (*Anjel*)

Jó idő/Rossz idő (*Čas/Nečas*)

Ez nem televíziós sorozat (*Toto nie je televízny seriál*)

Kifejezetten dekadensek (*Výrazne dekadentní*)

MILAN RÚFÚS (1928)

Katángkóró (*Čakanka*)

SZLOVÉNIA

CIRIL BERGLES (1934)

A magányos idő (*Osamljeni čas*)

TONÉ DODLEK (1943)

Ritmus (*Ritem*)

A pont, e pötty (*fika*)

Közvetítő (*Mešetar*)

A világ köldöke (*Popek sveta*)

Mohó száj (*Lačna usta*)

Micsoda idők (*Kakšni časi*)

Pikkelek rátok (*Na piki vas imam*)

(Az egyes hang nélkül...) (*Vsak srček ima svoj smrček*)

Nagy szemek (*velike oči*)

Kiszámoló (*Izštevanika*)

Rejtőzködő (*Skrivač*)

A főnök (*glavni*)

Órarend (*Urnika*)

Ha (*Če*)

Divatbáb (*Gizdalinka*)

A kiskalap (*Klobouček*)

Csavargó (*Potepin*)

Hasonmás (*Dvojnika*)

Őszi este (*Jesenski večer*)

Hosszú árnyak a láthatáron (*dolge sence na obzorju*)

Remegés (*trepeta*)

Mi van közel (*Kaj je blizu*)

Esős reggel (*Deževno jutro*)

A gondolat (*Misel*)

ANDREJ LUTMAN

Egyenesen (*Pokončno*)

EDELMAN JURINČIČ (1952)

A rossz ölében (*V naročje zla*)

ERIKA VOUK (1941)

Mezítláb lépek a reggeleidbe (*Bosa stopam v tvoja jutra*)

A felelősség ünnepe (*praznik odgovornosti*)

A hegyen (*na gori*)

FRANJO FRANČIČ (1958)

Csere (*Zamenjava*)

Találkozás (*Srečanje*)

ALOJZ IHAN (1951-)

A szerető (*Ljubimec*)

A hajótörött (*Brodolomec*)

IVAN DOBNIK

XVII

XXII

METKA COTIČ (1957)

Feneketlen serleg (*Kelih brez dna*)

Jó nekem itt... (*Lepo mi je tu...*)

BRANE MOZETIČ (1958)

Banalitások (*Banalije*)

Pillangók (*Metulji*)

VERA PEJOVIČ

Te (*Ti*)

CVETO PREŽELJ (1947)

Örök távozás (*Večno odhajanje*)

Kiábrándulás (*Razočaranje*)

Átvirrasztott éjjelek (*Prečute noči*)

MARJAN PUNGARTNIK (1948)

A kék teáskanna (*Modra čajnica*)

TOMAŽ ŠALAMUN (1941)

(Fényképek könyve...) (*Knjiga fotografij*)

(Egy pillanat alatt...) (*V hiopu me oblije*)

(Kis patak...) (*Potoček*)

Isten (*Bog*)

I. Prológus (*Prolog I*)

Költészet (*Poezija*)

Június hatodika (*Šesti junij*)

ALEŠ ŠTEGER (1973)

Kő hangár (*hangar kamen*)

VANJA STRLE (1960)

Minden pillanatban (*V vsakem trenutku*)

A szívéd (*Tvoje srce*)

Levél (*Pismo*)

A távolban (*Daleč*)

Oedipusz, a kertész (*Vrtnar Oidip*)

Szétszakított (*Raztrgana*)

Amikor eljött (*Ko je prišel*)

Széttárt lábakkal (*Z daljnimi koraki*)

Ma éjjel (*Nocoj*)

Út (*Pot*)

Eksztázis (*Ekstaza*)

A szobám (*Moja soba*)

Te (*Ti*)

IVO SVETINA (1948)

(Vak nem vagyok, kagyló, mi bezárult...) (*Slep nisem školjka, ki se je zaprla*)

(Magamba nézek, amint mosakszom...) (*Vase zrem, ko se umivam*)

TONE KUNTNER (1943)

Elkényeztetett állat vagy (*Ti si razvajena žival*)

Tudom, hogy szeretlek (*Vem, da te ljubim*)

Még mindig (*Še zmeraj*)

Soha (*Nikoli*)

Elmegyek (*Pojdem*)
Csak szép szavakat (*Samo lepe reči*)
Ha eljön a házba (*Če pride v hišo*)
És mégis barátok (*A vendar prijatelji*)
Itt találkozgatunk (*Tu se srečujemo*)

MAJA VIDMAR

Különbség (*Razlika*)
Erotikus helyzet (*Erotični položaj*)

MAGDALENA SVETINA TERČON

Ki (*kdo*)
Pillanatnyi hallgatás (*Minuta molka*)

SZUDÁN

KOLA BOOF (1972)

Rabszolgaság van Szudánban (*There is Slavery in Sudan*)

TAHITI

tahiti

FLORA DEVATINE (1942)

Buzdító ének (*Fa'atara d'exhortion*)

TANZÁNIA

angol

NASIBU MWANUKUZI

Út oda túlra (*Way over yonder*)

TATARSZTÁN

orosz

RUSZTEM KUTUJ (1932)

(A létezés talányát megfejteni nem kell...)
(Milyen messze van a hold...)
(Az arany a földben...)
(Elszomorodott...)
(Egyszer már voltam fa...)
(Te ránézel...)
(A gyermekem még csak meg sem botlott...)
(Életünkben az álmok...)
(Élt egy költő...)
(A férfi - oroszlánbőrben...)
(A ház kihalt...)
(A gyónáshoz...)
Titok
A tölgy
(Külföldön van...)
(A szobában kivirágzott...)
Orfeusz
A tánc
A feleségem
(A vén malom mögött...)

tatár

RAZIL VALIEV (1947)

Egy életem elég? (*Бер зомерем эңитәрме?*)

TOGO

YVES-EMMANUEL DOGBÉ (1939)

A szeretet öröme (*La joie d'aimer*)

TÖRÖKORSZÁG

ÖZDEMİR ASAF (1923-1981)

Asztal (*Masa*)

TRINIDAD

VAHNI CAPILDEO (1973)

(Az állatot, akinek falevél...) (*The animal who has a leaf*)

TUVA

OLEG SZUVAKPIT

Bõ termés (*Арбын дҮжҮм*)
Bika (*Буга*)

TÜRKMENISZTÁN

ATAMIRAD ATABAJEV (1948)

Győzelem (*Еңиш*)

UDMURTIA

NYIKOLAJ BAJTYERJAKOV (1923-1997)

Lana (*Лана*)
A költő (*Кылбурчи*)

ERIK BATUEV (1969-2002)

(A szemeid...) (*Тынад синьёсыд*)
Tavas (*Тулус*)

VENIAMIN IVSIN (1947)

(Ki szeretni nem tud...) (*Гажасьтэм адями*)
(A vágóján érzed meg...) (*Кельытваллэсь чырткемзэ*)
Valentinának
(Vnyalud, kis udmurt falu...) (*удмурт гуртум - Ванялудим*)
Süt már a nap

UGANDA

angol

OKELLO OCULI (1942)

Mwalimu Nyererének (*For Mwalimu Nyerere*)

ÚJ-KALEDÓNIA

ANNE BIHAN (1955)

Az éjszaka, a tűzvész (*La nuit, l'incendie*)

NICOLAS KURTOVITCH (1954)

Doubtful Sound

ÚJ-ZÉLAND

LEE DOWRICK (1931)

kannibálok 2 (*cannibals 2*)
Az égből épp eltűnik egy darab (*A bit of the sky is missing*)

maori

PARAIRE HÉNARE TOMOANA (1868-1946)

A Waiapu hullámai (*Pōkarekare ana*)

UKRAJNA

VALERIJ BOHUNENKO

(És nincs mit mondani e verseken...) (*І нічого сказати крім віршів*)
(Állok egy pocsolya partján...) (*Стою на березі баюри*)

JOSZIP SZTRUCJUK

Paganini

URUGUAY

MARTA DE ARÉVALO (1933)

Élet (*Vida*)

MALVA BENGUA (1959)

A virág (*La flor*)

ELENA PESCE (1927)

Isten szereti a páratlan számokat (*Dios Ama Los Números Impares*)

SELVA CASAL (1934)

élni veszélyes (*vivir es peligroso*)

SILVIA GUERRA (1961)

A remény (*La esperanza*)
Végzet (*Sino*)

SYLVIA Riestra (1958)

tengely (*eje*)
hasonlóság (*semblanza*)
párok (*pares*)
A levél (*La carta*)
Nők (*mujeres*)

ÜZBEGISZTÁN

MUHAMMAD SZOLIH (1949)

Egyenes lenni

VENEZUELA

JUAN LISCANO (1915-)

(Kell hogy legyen egy hely mi magunkban...) (*Debe haber un lugar en nosotros mismos*)

FRANCISCO PEREZ PERDOMO (1929)

A remete (*El solitario*)

VIETNÁM

NGUYỄN DUY GIA (1938)

A Gyenge Nap (*Nắng Mong Manh*)

WALES

angol

KATE BINGHAM (1971)

Szemtől szembe (*Face to face*)

CHRIS BENDON (1950)

A vidéki busz (*The country bus*)

SARAH CORBETT (1970)

A fiam a ló (*My Son the Horse*)

DAVID GREENSLADE (1953)

Szerelmeslevél (*A Love Letter*)

Közhelyek RÓLA (*The Clichés of IT*)

Hazugságok, amiket majd a Western Mail-ben olvastok (*Lies You'll Read in the Western Mail*)

FIONA SAMPSON (1968)

Rehabban (*In Rehab*)

Falusi este (*Evening in the Village*)

JEAN GILL

Relativitáselmélet (*Theory of Relativity*)

GILL BRIGHTMORE

Még most is (*Even now*)

JANET DUBÉ

atom (*atom*)

Ez meg az (*This and that*)

JOHN FREEMAN (1946)

Gregynog (*At Gregynog*)

Ithakai alkony (*Nightfall on Ithaca*)

RAYMOND HUMPHREYS (1947)

Gilisza (*Worm*)

Nietzsche gyermekei (*Nietzsche's children*)

Alkímia (*Alchemy*)

Ovidius száműzetésben (*Ovid in exile*)

JONATHAN SHIPTON

gombák (*mushrooms*)

Három dolog reggeli előtt (*Three things before breakfast*)

új év (new year)

Jo-nak (*For Jo*)

testek (*bodies*)

éjfél (*midnight*)

ZOË SKOULDING (1967)

Erőmű (*Kraftwerk*)

STEPHANIE GREEN

A Kicsi Szél Istennő (*The Little Wind Goddess*)

welsh

MENNA ELFYN

Walesi nyájak (*Preiddiau'r Cymry*)
Szél (*Gwynnt*)

DAVID GREENSLADE (1953)

Tehén a háztetőn (*Buwch ar y to*)

CERI WYN JONES (1967)

A Walesi Nyelv (*Y Cymrâg*)

ZIMBABWE

ZWELITHINI SIJABILISO SIMELA (1983)

Elűszom (*I drift away*)

ZÖLD-FOKI KÖZTÁRSASÁG

DANIEL FELIPE (1925-1964)

Emlékiűl egy Távoli Barátnűmnek (*Recado para aű Amiga Distante*)

Előszó

A jelen kötet annak ellenére, hogy sokszor antológiának nevezem, egyáltalán nem tekinthető antológiának, hiszen a verseket saját ízlésem szerint válogattam, legtöbbször azok közül a művek közül, amiket maguk a szerzők küldtek el nekem. A célom mindenekelőtt az volt, hogy bemutassam a világirodalom sokféleségét, és bebizonyítsam, hogy minden népnek, legyen számbelileg akármilyen kicsi, és tartsák sokan „primitívnek”, megvan a maga kultúrája. Sokszor egy gazdaságilag, iparilag elmaradt nép irodalmi gyöngyszemeket hoz létre. Nem akartam semmiféle határozott téma, forma szerint válogatni.

A XX-XXI. század élő szerzőitől fordítottam, és legtöbbjükkel személyes kapcsolatom volt vagy van (úgy érteve, hogy leveleztem, levelezek velük). Sajnos, az antológiám készítése idején több költő meghalt, nem érhatték meg, hogy a kész művet a verseik fordításával átadjam nekik.

Nagyon kevés, korábban élt szerző művét is bevettem a kötetembe.

A fordításokat 99%-ban eredetiből készítettem, igaz olykor-olykor a szerző segítségét is igénybe vettem és a nem eredetiből készült fordításoknál is megtekintettem az eredeti művet. Igyekeztem mindig az eredeti formához - a tartalmi hűség mellett - hű maradni.

Amennyiben olyan nyelven író költő művét fordítottam, amit nem ismerek, azt mindenhol megemlítettem.

A válogatásom, mondhatni, végtelen, hiszen állandóan születnek újabb és újabb irodalmi művek, amiket érdemes megismerni, ezért előfordulhat, hogy a már ebben a kötetben szereplő országokból is lesznek még más költők.

Dabi István

SURINAME

CORLY VERLOOGHEN
(1932)

A cukornád-vágók
(*De sukerriekappers*)

Meggörnyedt hátak és arcok
A föld felé
A föld felé
A munkások hajlonganak a nád előtt.

Közben az ég felé ágaskodó szárazak
Nyújtózkodnak
Nyújtózkodnak
A nádasban a munkások fölött.

De mihelyt a szárazak eldőlnék
Ők is a földre
Ők is a földre
Zuhannak a náddal együtt.

sranan tongo

MICHAEL SLORY
(1935)

Fekete Orpheusz
(*Orfeu negro*)

Énekelni fogok
Hogy
Keljen fel a nap

Amikor a csillagokat lemossák
Az égről
Én énekelni fogok
Narancsszínű felhők között
Vörös-kék foltos ruhámban
Feketén, amit tovább már nem állíthatok
Amikor felkel a nap
Egy sárga üzenet szól
Mindenkinek aki még az ágyában fekszik
Mindenkinek aki még szinte vak az álomtól

Énekelni fogok
Hogy keljen fel
A nap

A vízből
Mi végtelen nagy
Jöjjetek azonnal elő
Meghallgatni
A szívemből szóló üzenetet
Amikor kifelé tör
A reggeli napfény minden cseppje

SVÁJC

olasz

SOLVEJG ALBEVERIO
(1939)

Az izzadságfolt

„Szeretném látni a hátát”, mondta az orvos
a hideg szobában.
Felhúztam a trikómat,
amit izzadságfolt tarkított.
A hónom alól csípős szag
csapott elő és szétáradt
a fél-privát teremben.

A hosszú hajú, vékony ujjú, kifestett,
finomkodó asszisztensnő
hidegen
pillant rám
görbén
amitől összegörnyedek
és még bűdösebbnek érzem magam.

JOHANNES CLEMENTE
(1930)

A két fivér

Lefelé a hegyről Giulio és Valerio
nagy léptekkel, éppen csak köszöntik egymást.

Majd egyszerre visszamásztak,
eltűntek
Afata és Pern között.

Dilemma

Győztesnek lenni vagy legyőzöttnek
gyermekkorom óta kínozt e dilemma,
nem tudom eldönteni, Hogyan mondjam
szenvetni vagy szenvedést okozni
szeretni vagy szeretett lenni.

Amíg emlékezetem tiszta szeretnék dönteni
Milénáról aki énekel és becsukja a szemét.

Hamvazószerda

Őszinte lett a bűnbánat.
Picit kisebb az elhatározás.
Hamuval a fejemen
megérintettem a szenteltvíztől
és diótól illatos padokat.
Terád gondoltam
sóhajtoztam a szerelemtől.

Közöttünk a csendek

Tudod, hosszú
volt az évszak.

Ez meg az.
Ez is, az is.
S mi ez, mi az.

És nézzél fel,
és nézzél le.

(És így tovább)

Most egyre hosszabbak
a csendek közöttünk.

Sebesült

Megsebesültél
és sírsz.

A nyakamon már
érzem a könnycseppjeid
melegét.

Születésnap

A mozdulatlan hölgy
az ajtó előtt
a virággal.

FLORIANA GRANDI-DE LORENZI
(1943)

A gondolatodban
(*Nel tuo pensiero*)

A gondolatodban
már egy másik ág
hajtott gyökeret.
Elmúlt izgalmak
újabb
izgalmakat hoznak
ha vágyad szüneteiben
a fényeket
egyedül Érosz
képes felgyújtani.

Gyémánt
(*Diamante*)

a fényed a homályban
ismét összekötözi a szavakat
amik az agyunkban lógnak
az Orfeuszt zavarba hozó
dalok aranyszínű
mézcseppjeire várva
örökkön.

Álom a szegélyen
(*Un sogno al margine*)

A világom ablakából
nézem
a távolt...
Mint az idő, ami nem az enyém.
Mint az ismeretlen holnapi pirkadat.
Fut a nyugodt égboltú térség.
Álom a szegélyen...
és mindaz amit
a Nap
a Kő
a Mosoly
birtokol.

Ima
(*Preghiera*)

Megálltam
ott ahol a galagonya
hullajtja a virágait.
Onnan nem szállnak fel
a verebek
és a tönkrement csónakoknak
nincs orruk.

Te megmenthetsz engem.

A házad melletti
ösvények illatai
csak az én
fáradt napjaim lesznek.

Koncentrikus körök
(*Cerci concentrici*)

A vizet figyelem
hol egybeolvad
a ritmussal a csend.
A nádasba vész.

Loccsanás! Egy kő
néhány percre
koncentrikus köröket
hagy emlékül maga után.

REMO FASANI
(1922)

Tegnap az eső...
(*Ieri la pioggia*)

Tegnap az eső
megtisztította a levegőt
és ma az égbolt elevenen fénylik.
Az egyik láthatártól a másikig
minden csak kék és e kékség alatt
a föld elragadtatva nézi magát
és ismeri fel egész valóját. És egyetlen nesz,
egyetlen hang sincs ebben a térben.
Csillogó, csendes dicsfény-
szakadék ma a világ;
és közben a lélek nem csak
lélegzik, hanem egynek is érzi
vele magát, meglelve benne önmagát.
És az Isten? Nincs messzebb
ettől a földtől és ettől az égtől;
s én a fényből és a csendből kiáltok.

*Remo Fasani: „Il vento del Maloggia”,
Edizioni Casagrande - Bellinzona, 1997*

OTTORINO VILLATORA

(1928-?)

Szeretnélek elringatni

Szeretnélek elringatni
egy keringővel,
megvilágítani
egy gyertyával,
remegni
a széllel
a te elefántcsont-
profilodon,
megállítani meleg
ifjúságodat.
Ismeretlenül,
naponta
a munkád fölé
hajolva, a tested
emészted,
mint azokat,
akik régóta
várnak
a templom melletti
kis
temetőben.

Vidáman az égi

Vidáman az égi
fátyol
(az ablakon),
széthúzó az összefogott
időt
és együtt (termékeny
méltósággal) a fuvola
énekét.
Súlyosan
jönnek mint a
nyárfaoszlopok,
a felebarátok. De már,
a felhőkön,
megpillantom szabadon
és vidáman
az
álmomat.

Közben lebeg

Közben lebeg
körben
az este,
fakón. Feltűnik
a sarkon
az öreg
profilja s a vörös,
most érkezett
turista vagy a pincérnek
- aki kiment
dohányozni -
a fényes
cipője. Az én fehér
ruhám
mozdulatlan, a lila
fényben,
lesi
a homlokzati
ablakot.

A gyermek rendes

A gyermek
rendes,
mint kirakatban,
nyúlszája
van,
sárgán
sápadt. Az anyja
érzéssel
hozzáhajol,
mint tegnap, titkokat
mesél neki,
hosszú barlangokról,
fáradt, kimerült
járókelőkről,
hullócsillagokhoz
hasonló
fényekről; ott van még
egy erdei házikó,
hol egy kedves
tündér ringat, a neveden
szólít.

Lehull a cseresznyefa virága

Lehull
a cseresznyefa
virága.
Szintúgy
az ifjúságod.
Fehér
selyembe tekered
a pengét
s a szívedbe
döföd
este (felordítasz
vagy nem) vérrel
teli
szájjal.
És a lélekben
életre
kelnek
arany
hajtincseid.

ALDA GALEAZZI-CASSINA

A csengetés

(la sonata)

Sietve
felmentem
a lépcsőn.
Eljátszottam neked
szerelmem
egy kedves dallamot.
De mit látok?
Nem hallod,
mert alszol!
Kincsem,
letaglózott
a fáradtság.
És most mit tegyek?
Hívom e régi
házunknak
a szellemeit, és ők is
sápadtan és némán
hallgatják.
De nem, ők
már nem alszanak.

Szerelem

(Amore)

Messzire mentél,
nagyon messzire,
egyedül hagytál,
hogy sírjak, és terád gondoljak,
gondolatomban kövesselek.
És jó veled lenni
még akkor is, ha nem vagy itt,
de arra gondolok,
hogy a tengerentúlra repültél,
remegek a félelemtől,
aggódom szüntelen.
Elmenni az kicsit olyan mint meghalni.
Látom a szemedből
egy ártatlan és érzékeny,

szeretettel és bánattal
teli jó gyermek
könnycseppjeit,
és a szívem zokog,
és szerelemmel
teérted dobog.

(Kézirat)

SINO ORTELLI
(1937)

Téli nap
(*Giorno di sole invernale*)

Nincs áldottabb ennél a napnál
ami betör a völgyek közé
és fokozatosan kisebbedve ereszkedik
merőlegesen a tóra.

SERGIO MARENGO
(1937)

A beteg
(*Malato*)

Nincs már napfény
a szoba fehér falai között.

Nemrég megváltozott az élet.

Az állatvilágban
kiselejtezik a beteget.

De ha visszatér az egészség,
még egy napfényes napnak is
virágillata van.

Fájdalomfantázia
(*Fantasia del dolore*)

Egy friss vízű folyóra gondolni,
ami a sivatagban folyik,
a csodára, ahogyan
a homokbuckák lábaival játszik
a víz, örvénylik és permetet hint.

Az ezernyi nyomra gondolni,
amiket az ember a homokban hagyott
s a tenger rögtön elmosott.

Oly szép dolog ilyesmire gondolni,
mert eltűnik a fájdalom,
ami tüzes kőként sütöget.

Halál (*Morte*)

Arra gondolni, hogy az imént
még beszélt.

Az arc most
kőnyelven szól.

A halál felett
győzedelmeskedtek a baktériumok.

Hang (*Voce*)

Ma éjjel is sírtál.

Jól ismerem már a hangod,
olyan mint a homályt kettészelő penge.

Mint az éjszakai fények,
és a lélegző lények.
A kórházban

te, én
és minden fájdalom-teli ember.

Kék kút (*Pozzo azzurro*)

Egy éve
még nem voltak ezek a szemek

Lelkesedés nélkül születtek
s az apa is eltávozott

De ha belenézel
meghallod a világ dalát:
feneketlen kék kút
s iszap sincs benne.

Virág és sár
(*Fiore e fango*)

Hallottam a belek hangját.
Tűz villanásaival ölelt át.

Tegnap két kutya szeretkezett
egy árokszélen.
A vérnek ugyanaz a hangja.

Éjjel a folyó csókolgatta
a simára csiszolt köveket.

Virág és sár - gondoltam - ez a szerelem.

*Sergio Marengo: „Gocce di vita”,
Edizioni Casagrande, Bellinzona, 1977*

Fénykép
(*Foto*)

Az életet fényképbe
zárták
egy pillanatba
mi az életen túl is fennmarad

Fájdalomtól üres
(*Vuoto per dolore*)

Ha belerúgunk egy kivájt tökbe
bánatos híradás hallható
egy a fájdalomában
kiürült testről

Az emberek
(*La gente*)

A szemedbe néz
a hátad mögött beszél
halottnak szeretne látni.
De én ki vagyok?

Mondd meg nekem

(Dimmi)

Itt van a könyved
de te már nem élsz,
a sötétben égő
gyertya
már nem falak közé zárt fogoly.
Érzem a lángod,
ami világít de nem éget,
mint a jó gondolatok.
Mondd meg nekem,
hogymilyen az életed
túl az életem.

A durranás

(Lo schianto)

Az ijedtség egy pillanata elég a halálhoz
miután a fémes csattanás
elfojtotta a szörnyű sikolyt
- majd a meggörbült fémlemezek
beszélnek
a leállított forgalom
és a megmenekültek megkönnyebbülése
csupán az anya alázatos zokogása
a ravatalnál
töri meg a komor csendet,
oly könnyű volt tegnap
a kézzszorítás.
Hazatérni
és indulni új útra.

*Sergio Marengo: „L’orma dei passi”,
Pedrazzini, Locarno*

KETTY FUSCO

A fiatalság és a csillagok fényei

(Luci di giovinezza e stelle)

A holt csillagok fényei
átfutnak az égen
és az ember éjszakáinak
a bűnrészeseivé válnak.
Gyakran egy régmúlt
látomásai lovagolnak.
És vigasz
az ifjúság és a csillagok
kivetített képeinek, az emlékezetnek
együttes vágója.

*Solvejg Albeverio Manzoni, Ketty Fusco, Carla Ragni:
„Spiagge confinanti”, Book Editore, 1996*

ticinoi

GABRIELE ALBERTO QUADRI
(1950-)

Jófiúk
(*Bagai*)

Tudod mi történt?
Oly gyávák lettek,
a cseresznyelopástól is
elment a kedvük.
Jön egy kócos macska,
hallga, mit mond:
Fontanascatól nem messze
két csodaszép
meggyfa nő,
féltek lehorzsolni
a térdetokről a bőrt,
vagy egyszerre tisztelitek az embereket?
No, fiúk, rajta, mozgás!
De nem, mégse menjünk
olyan messzire.
Itt a folyó,
megfürödhettek.
De nem is figyelsz:
habozol, igen, gyáva vagy!

*Gabriele Alberto Quadri: „Ra scherpa fòra di scaff”,
Edizioni Edelweiss, Lugano-Pregassona, 1985*

friuli

AGNUL di SPERE
(1930-2005)

Le Mont Saint-Michel

Kúp alakú normann szikla, a föld
mint kincstár, a vizek állandóan
változó magányában; és az Arkangyal aranyként
ragyog az Atlanti óceán hullámain.
Hosszú, elmélkedő lépcsőzetes padok,
mintha az örökkévalóság küszöbéig emelkednének,
egy másik idő szenvedélyek nélküli tüzében,
tökéletes és eltérő századokban. Hallgatag
virágok nyílnak vörösen
a kolostor tiszta geometriájában.
Itt tudjuk, hogyan lehet meglátni
csak egy pillanatig tartó találkozásnál
a görbe kőtornyokat, felettük az ég kristályával.

francia

ANNE SALEM-MARIN
(1946)

Vér
(*Sang*)

Anyám a vágóhíd melletti rózsaszínű kastélyban
született.

Hallotta az odahajtott állatok kiáltásait, az ezüst-
pofájú barmok kiáltásait, a csillogó hasú disznók
kiáltásait?

Mit jelentett neki a bögés, hörgés és a
nyikorgás?

Ez a titok egy része.

A temető
(*Le cimetière*)

Itt nem beszélnek hamvasztásról. De a túloldali
nagyolvasztók éjjel-nappal zúgnak. A kohók
lehelete egybeolvad a meleg széllel. A korom
átitatja a köveket. A nap nem mutatkozik, a
virágok kiszáradtak. Sehol egy macska, sehol
egy madár. Máshol jár az élet.

*Anne Salem-Marin: „Voler selon”,
L'Âge d'Homme, 1997*

CLAUDE DARBELLAY
(1953)

I.

(Il descendait...)

Ment lefelé. Sohasem ment fel egész magasra, éppen csak annyira, hogy le tudjon jönni. Ment lefelé, vissza nem fordult.

(Il ne se souvenait...)

Nem emlékezett sem a nappalra, sem az éjszakára, semmire.

Elment, ott hagyva minket, négyrét hajtott égbolttal a feje fölött.

(Puis vint la douleur)

Aztán jött a fájdalom, az ajkait harapdálta, ruhája rendetlenül a székhátára dobva.

Kinyújtotta a kezét, megfordította. Az ujjai között elviselhetetlen volt a tér, oly határozott, mint egy bezárt kapu.

(Il pensait...)

Ezt gondolta: mit tehet az árnyék a falnak, az álom az alvásnak?

(Si l'amour...)

Ha a szerelem tehetetlen a felejtéssel szemben, amikor a visszhangnak hiányzik a hang, mely gesztus nem olvad fel a mozgásban, a fény a visszfényben? Talán nem is létezünk, csak hátulról.

(Seuls changent la data...)

Csak a keltezés, a nevek változnak, egy feketén
bekeretezett oszlop az oldal közepén.

(Il avait vu des champs de bataille...)

Harcmezőket látott, ott hagyta
fél karját. A halottak egy közeli
országról beszéltek neki, ahol
újból élni fognak, ezer éveket, a
két ferde fal között elvesztett
csatákról, és a valóság sohasem
jelent meg neki ily simán.

(Il croisa des soldats....)

Szembetalálkozott hadoszlopban (az előrehaladás
e lassú hullámozása) haladó katonákkal, akik a
nevüket keresték a síkon. Mennyien voltak? El-
haladtak mellette.

A szemünk régóta száraz és a szánk csupán
egy lyuk. Gyere! Várunk.

(Traverser libre-t-il de la frontière?)

Szabadon átmenni a határon? Hitt ebben a másrmilyen
városban. A nevetés nem mutatta ki a fogakat egy
ablakkivágásban. Azt mondogatta, hogy inkább itt
hal meg, egy egyszerű ujjlenyomattól.

(Aucune pensée remuant la mémoire.)

Egy gondolat sem mozgatja meg az emlékezetet. Csak
azért sem. Édes lesz. Egyetlen nyom sincs, mi jobban
elmélyíti a magányt.

(Rien n'annonçait une soudaine netteté...)

Semmi sem jelzett egy hirtelen ismételt
tisztaságot, visszautasítva a gesztus
fenyegető voltát, ezt a lyukat a
csendben.

II

(J'aimerais, dit-il, m'inviter...)

Szeretném, mondja, meghívni magam
két vak és három süket ünnepére, akik
felosztják a világot öt egyenlő részre,
amikor az éjszaka követi az éjszakát,
a feketeség a feketeséget.

(Indifférents à la rumeur...)

Mit sem törődve a zajjal pároztak a
varangyok boldogan beborítva a
szitakötők cikk-cakkjától, amik
szárny csapdosva járták táncukat.

(Une musique jouait...)

Zene hallatszott nem tudni honnan, fáradhatatlanul
ropták a körtáncot. Semmiféle félelem nem verte
kalapácsával az időt. Ellenállás nélkül kínálta
fel magát fekete selyemfátyla alatt.

(Un rire sépara les ténèbres...)

Nevetés hasította szét a sötétségeket, a fekete
kékké változott. A hülyének az álmában megjelent
az Isten, utasította, hogy a zsebéből vegyen elő
egy maréknyi agyagot. Megtörtént, mondta. A
hülye kétszer kézbe vette. Isten nagy haragra
gerjedt. Megtettem a legjobbat, ami tőlem
tellett, kért bocsánatot.

(S'ensuivit une confusion...)

Zűrzavar következett: a víz kiszivárgott a sziklából,
az ég nyaldosta a szél-zavarta földet. A nappal
ajkán először hangzott fel a neve.

(Elle eut deux fils...)

Két fia volt. Az egyik tisztelte az apját
(az, amelyiknek csak a hangja látszott),
áldozatokat ajánlott fel neki. A másik
távol tartotta magát, az anyja kedveskedéseit
kereste.

(Une plainte s'échappa d'une créature informe...)

Egy alaktalan, befejezetlen teremtmény
így panaszkodott: Én is létezni akarok.
Hogyan magyarázzuk meg neki, hogy
a legkisebb zugot adták neki, ami
kimondhatatlanul magában foglalta az
ő megszámozott lelkét?

(Sous le ciel...)

Az egyenletesen kék ég alatt csak egyetlen
megerősítésre vártunk. Egy idegen köze-
ledett: te vagy? Tovább ment. Minden
alkalommal a hülye hozzáadott egy vonalat.

(Trente jours nous avons attendu sans bouger.)

Harminc napig vártunk mozdulatlanul.
Harminc éjen át lestünk egy lélegzetet.
A harmincegyedik nap hajnalán a hülye
összecsukta a könyvet.

(Il partit nous laissant deux pierres blanches...)

Elindult, hátrahagyva nekünk két fehér,
sima követ. Minek kellett előidézni
azok tökéletes kerekdedségét?
Megyünk. Amikor a feketeség eltakarja
az árnyat, megérkezünk.

(Au réveil...)

Ébredéskor eltemetjük az álmaink
romjait, visszanyerjük mozgásunkat,
a bőr ráncaiban, egy vágyon túli
vággyal, hogy kifakuljon a nappal.

(Créer un chemin...)

alkotni egy utat ahogyan a szerelmesek
belefeledkeznek a hangba, ami a lélegzetük
ritmusára simogatja őket
amint hevesen dobog egy minket átható
titok. Kimagoztunk egy édes időt, a mi
mértékünkre. Az álom sarokpántjai már
nem csikorognak.

(Le silence pesait moins...)

A csendnek kisebb volt a súlya, mint a
csatazajnak. A holtak összeszedték
szétszórt csontjaikat. Táncoltak.

Minden új volt, mint az első nap előtt,
amikor az ügyetlen hülye kétszer
kijavította magát.

(Nos poitrines s'elargissaient...)

A mellünk megnagyobbodott. Mindegyikbe
az öröm ültetett gyümölcshízó szavakat.
Hirtelen, amikor már azt hittük, hogy célhoz
érünk, a tekintetünk összezavarodott. Forró
szél szárította ki a patakokat, törölte el a
homokban alig látható nyomukat.

(Nous nous retournions souvent...)

Gyakran visszafelé jöttünk, miközben mentünk
előre. Mit hagytunk el, miféle ígéret emlékezetéért?

Az út bezárult, mint egy has az első kiáltás után.

Hogyan tegyük vissza?

(Suspendue à son crochet...)

A kampójára akasztva a kérdés
feketén himbálózott, mint egy kő
középpontja.

III

(Il se souvint.)

A férfi emlékezett. Nézte a nőt, nézte ezt a testet. A nő így szólt: te. Semmi sem számított ezen az ígéreten kívül.

(Quel cri...)

Melyik kiáltás lesz elegendő, hogy elhajlítsa a fájdalmat? Olykor, egy ház tetején, egy lépcső megszakad. Aki építette, fel már soha sem megy oda.

Milyen szomorúan látták azt a vágyukat, hogy feldőljenek.

(N'y a-t-il un lieu...)

Nincs hely, ami lecsiszolja a távolságot, ahol az úr mindig ott van körötte? Egy a kettő között, ahol a kabátjuk alatt meztelenül a koldusok nem nézik mereven az elhaladó kocsit, ami elviszi őket oda, ahol a csók nem marja a csókra nyújtott ajkat és a kéz nem szorul a torokra?

(La vie ne se résumerait...)

Az élet nem fért bele a leltári jegyzékébe. Az öröm, amit már elhomályosultnak hittek, életre keltette a megsebesült testeket. Nem, az üres pátosz plazmától nem forrt össze a seb. Semmilyen hasonlat sem tölti ki a hiányt.

(Ils tombaient, poings serrés...)

Elzuhantak, összeszorított ököllel, mintha vissza akarták volna szerezni az életüket, amit magába szívott a homok. Egyikük, aki a Nap születésénél akart segédkezni, sírt: Oly közel voltunk, miért?

(Donnez-nous un mensonge...)

Adjatok nekünk egy hazugságot, aminek csak külszíne van. Mi azt elsuttogjuk, eldaloljuk.

(Nous voulions juste grandir...)

Csak növekedni akartunk, összekapcsolni az arc két felét. Ez túl sok volt? Miért kellett elkezdeni, ha oly hamar el kell mennünk?

(La terre tourne...)

A Föld forog, kinek a bűne az? Két lépés között megszelídítjük a távolságot. Senki sem fordult vissza hogy védekezzen úgy téve, mintha nem tudna tájékozódni.

(Nous n'avions peur de rien...)

Nem féltünk semmitől sem. Az örök nem álmodoztak arról, hogy őrizték őket, a tükrök nem féltékenykedtek a simogatás miatt, a gyerekek, akik kibújtak a hasakból, nem tették fel azonnal a kapucnijukat. Mi csak nőni akartunk.

IV

(Couchés côte à côte ...)

Egymás mellett heverve a sárga homokban a lepedőszerűen kiterített éggel, látszólag nyugodtan, a mellüket alig emelte fel egy-egy lélegzet.

Arrébb ülve, az ölében egy könyvvel, a hülye számolt.

(Il n'en resta que...)

Csak ketten maradtak: egy férfi meg egy nő. Sokáig kerülték egymást, míg végül találkoztak a gesztusok. Ezután

(La suite est connue...)

Ismeretes, hogy mi következik, mondta az, aki felfelé nem, csak lefelé ment. Én többet kerestem. Hová vessük a tekintetet? A tájak összezárultak a testek körül. Hátat hátnak vetve mennek előre, miközben csikorognak a csigák. Néha egy-egy száj kinyílik, rekedt kiáltás.

(Que peut le mensonge contre son écho...)

Mit tehet a hazugság a visszhangja, az árnyék az éjszaka ellen?

(L'homme les regarde.)

A férfi nézi. Nem mer szólni, két kő van a kezében, kerek, simák és törékenyek, mint két könnycsepp. Az ég közeledik a földhöz, ami felemelkedik, hogy fogadja. A bolondok nevetnek, amikor azok összezárulnak.

Claude Darbellay: „El horizonte solo tiene un lado”

1998 prometeo

(kétnyelvű - francia/spanyol - kiadás)

német

FREDDY ALLEMANN

Alkohol

Tegnap este
csendes ébredés meleged mellett
amivel a ballonomat
töltöttem meg

Érzed a törött szárnyú
lezuhanó angyal
bódulatát

A rozsdá

A rozsdás sínek
hidegek

Tegnap
nem úgy mint ma
este

Oly másképpen
oly idegenül
oly újonnan

Észrevétlenül
és felismeretlenül
az újszülött

A peron jobb
oldalán állok

Gyászt enyhít a továbbutazás

Éji madár

Mélyen délen a remény
magányos halált hal

Érzések szunnyadnak
mint szélviharhullámok

Liliomok hervadoznak a játékos kedvű
varázslókezekben az útelágazásoknál
az éji madaraknak

Érvágás

Fény kínozza kisírt
szememet

A csíra osztódik
és sebeket szakít

Megsebez a hidegével
és friss színeket hoz
az erekbe

Folyó melegek

Égő asztal
a hőség áramaiban

Kemény szavak
kifakulva

Majdnem némán
követi szemed
az én életnyomomat
a nyelv ismeretlenségében

Ködfény

Utak süllyedeznek
a párában

Hegyi szellemek
az álmaimban

Lekaszált fű
elfeledve az útelágazásban

Egy szű keresi az útját
a fejen át

Szürkület

Tántorgásomat érzed
a hideg levegőn

Nedves ködök hálózák be
a tested

Hallgatás a fülemben
Könnyek melegítik a leheleted

Aludj
Ringasd el magad az álmomban

Ujjhegyek simítanak nedves agyagot
az ajkaid közé

Tavaszi

Hegyek szabnak határt

Nedvesen friss föld bugyog
a tűzhányóból

Vad betonérzéken törnek
szögesdrót utakat

Viharok vizsgálják ezt
az álmod

Titanic

Szivárványszínek
a szemedben

A vihar szaggatja
az ereket
új érzéseket mos elő
és a hajó mi
számomra tiltott
magával visz téged

Száraz víz

A haza a szakadék szélén és
meleg talpamon

A szomjúság csillapítva
tejjel

Egy csepp csírázik
a barna földben

Ki vezeti le a vizet

IREN BAUMANN
(1939)

Alvás
(*Schlaf*)

Fáradtan fáradtan és a szemek
félig itt félig ott
a ködből kiválnak
hatalmas szárnyú madarak
veszik át a hatalmat
talán inkább megalkotják
hogyan bejárják egy beteljesült
kívánsággal talán
kevésbé mohók -
a hosszadalmasan turbékoló galamb
megelégedettséget terjeszt
csalódás csalódás a szemeim
lecsukódnak a keselyű
egyetlen zsákmánnyal
megelégszik

A pont
(*Der Punkt*)

A távolban egy pont
mi jön felém
óriássá nő
fegyvert visel
örülnöm kell
ha csak horzsolja a bőröm
és távozik a vészkijáraton

vagy én magam
öltöztem páncélba
állig
nyugtalanságot keltek
akadálytalanul is megakadályozom
a közeledés szertartásait
kedvetlenséget árasztok
tagadom a
vendégjogot

*Iren Baumann: „Das blaue Zimmer”,
Verlag Eremiten-Presse, Düsseldorf, 1990*

Éjjel
(*Nachts*)

A vak házában
Egy karosszék után tapogatóztam
a félhomályban
elfojtottam egy káromkodást
s egy fáradságos kacajt
a sötétbe küldtem
ami kétszeresen arra ítéltetett
hogy célt tévesszen

Oh, mondta barátságosan
macskaszőrrel
a hangjában
te nem látsz
és nagy biztonsággal
elindult a tárgyak között
lámpát gyújtani

Gyerekek
(*Kinder*)

Egy éjjel robaj
riasztott fel minket
egy ház dőlt össze
romokban hevert
mint hógörgeteg
az úton

Nem merénylet, nem földrengés
csak a lopakodó öregség -
szerencséről beszéltek
akik már a törmelékek alatt látták egymást
és hogy egy jóval is megeshetett
volna

A halálfejet
figyelmeztetésül haladéktalanul
kitették a melléképületre
halvány kihívásként
a falmaradványok között
a hasas levélköteget
nem lehet megfejtetni
elszámolások
néhány menekülő
bogár

Lila
(*Lila*)

Rettegek
hogy válaszolhatnál
hogy akkor egyértelműség uralkodna
a várakozás helyett

Félek
hogy nem válaszolsz
hogy féktelen kérdéseimet
letudod egy szemhunyorítással

Hogy a Semmi meg a Valami
az orgonabokorba bújik
örület illatát árasztják
szétzúzzák a fészket

Összehasonlítás
(*Vergleich*)

Hogy a halottaknak sikerül
a gondolatokban olvasni
minket bekérni a szabadon tartott
légvárakba
nem mentesíti őket
az irigységtől
hogy a mi vibráló idegeinknek
a sárkányvértől tévedésből
megóvott bőrdarabnak
annak a védtelen helynek
az élőknek a vitathatatlan előjoga
hogy sebezhető legyen

Visszapillantás
(*Rückblick*)

A papírutca
amin megyek
egy gyerekkel a hátamon
eggyel a karomon -
fenyegetően besüpped
bár nekem fektették le
mindig viszik tovább előre és mögöttem
épp olyan hévvel
tépik össze

A jelzések állnak

a hozzájuk tartozó táj nélkül
és papundekli tornyok meredeznek
mint rendeltetésüktől megfosztott
hídpillérek
papír fecnikből

*Iren Baumann: „In unbekannter Richtung”,
Verlag Eremiten-Presse, Düsseldorf, 1993*

ROLF HÖRLER
(1933)

A fa
(*Der Baum*)

A fa,
amit nézek,
amikor egyedül
ülök a szobámban,
ott áll,
amíg csak
vissza tudok emlékezni,
mondja egy öregember.
Hatvan éve
nézi ezen az ablakon át
azt a fát,
de csak ma ébredt a tudatára,
hogymi is változott.
Amikor fiatal voltam,
a csúcsa
az alsó ablakpárkányig ért -
most meg elérte
a korona a felső szélét.
Hatvan évre
volt szüksége a fának,
hogymifelnőjön
egy méter húsz ablakmagasságot.
Két centiméter évenként.
Naponta ez
egy milliméter
egy huszad része.
Ez van,
de én a változásokat
a mai napig észre sem vettem.

Csalánvirág-szavak
(*Nesselblumenworte*)

A fényt és a sötétet
tovább
akarjuk
a csalánvirág-szavakat
fennmaradó hagyatékként
az elkövetkezők
süket fülébe súgni

Ellenszólam
(*Gegenrede*)

A cseppek
a forró kőre
az már túl sok
a jóból.

Hiszen olyan gyorsan
nem
kell lehűteni azt,
ami ég.

*Rolf Hörler: „Nesselblumenworte”,
Pendo, Zürich 1992*

Amióta ezt tudom
(*Seit ich dies weiss*)

Már régóta keresek
egy jó címet
verseskötethez,
valóban
szeretném ha benne lenne
a gyengéd
szó
mondta nekem Beat Brechbühl
telefonon.

Amióta ezt tudom,
körültekintőbben
bánok a szavakkal,
mivel gondolom,
hogy az egyikük
egy verseskötet címébe
vagy máshová
kerülhetne
Beat Brechbühl
gyengéd-je mellé.

Delfin
(*Delphin*)

Ami engem illet -
nem építék
már egy templomot sem
húvös Afroditéknek
és ismeretlen hetéráknak.
A szerelem-érzék
nem fogják már celebrálni
az érzésekből
nem teremtenek kultuszokat.
A boldogság felfújható:
egy színes delfin
szőke leányoknak.
Ami engem illet -
egy talányos kifejezés,
ami engem megdöbbsent:
Az ősi fájdalom
egy spanyol cigány
áttekinthetetlen arcán.

*Rolf Hörler: „Vereinzelte Aufhellungen”,
Herbst, 1984,*

Címzések
(*Anschriften*)

Kedves barátaim,
a levelek,
amiket nektek
írtam,
nem érkeztek meg.
Régóta
hiába várom
a választ,
amit nem tudtatok
elküldeni nekem.
Még ma reggel
sem kapom meg
azt.
Lehet hogy egyszerűen
az az oka,
hogy a címeink
az évek múltával
egyre
olvashatatlanabbakká váltak.
Micsoda vigasz ez,
kedves barátaim!

Csak ez
(*Nur dies*)

Mennyire pótolhatatlan
ez a kezem
ezek a gondolataim
ezek az estéim
ezek a szavaim,
hogy ezen az estén
gondolkodni és írni
tudjak,
bár csak
egészen egyszerű szavakat,
mint ezek itt -
írtam le
ezzel a kezemmel.

*Rolf Hörler: „Windschatten”
Pendo, Zürich 1981*

Farizeus

A rosszból
túl keveset
lát magában és
a jóból túl sokat.
A rosszat tekintve
magát túl jónak
tartja és
a jót tekintve
túl rossznak.
Másokban
a rosszból túl sokat
vesz észre.
Így ez
mások számára
sok a jóból.

Felismerhetetlenség

Az anyajegyet
a jobb combomról,
ami segített volna
azonosítani engem,
leoperálták.

A hiány
nem könnyíti meg
sem az én sem a ti dolgotokat.
Egy változással több,
ami látszólag
mindent leegyszerűsít,
engem azonban
elcsúfít
a felismerhetetlenségig.

Félreértés

Összetéveszted a bolhát,
amit én a saját
fülembe tettem,
a szúnyoggal,
amiből te
elefántot csinálsz.
Mindkettőnket megcsíptek.
Én
a fülem tövét
vakarom,
míg te
máshol vakaródzol,
és az elefántoddal
a lelkemen taposol.

Gondolat

Nem tudod,
hogy benne kell lennem abban,
ami a szavaim
legbelső mozgatója?
Erre a gondolatra
akarunk lépni,
miután mi
te neked
én nekem
egymásra
és egymásba
bementünk.

Gondolatterek

Vége az idézetnek.
Végre terük van
a saját gondolatoknak.
Ideje már
saját magamat
idézni
a végeesség nélküli
térben,
ahol a szavak,
amiket én gondolok ki,
idézetekké válnak.

Határidőnapló

Az én határidőnaplóm
üres -
szavak nélküli tiltakozás
a semmiségekkel
kitöltött napjaim
ellen.

Hétköznapi

A nappali élet,
az éjszakai halál.
A feledés álomban,
az ébredés titokban.
A nappali halált
álomban elfelejteni.
A titkos ébredés
az éjszakai életben.
A belenövés
a leélt hétköznapiakba
és a mindennapi halálukba.
Az elfeledett rejtettség
a feledésben biztos lét.

Hiábavalóságok

Amire az embernek szüksége van
az élethez,
azt már régen elhasználták.
Hiába kérdezősködsz
a fel nem használt dolgok után.
Már nem az vagy,
ki évekkel ezelőtt voltál.
Eltékozoltad
önmagadat
az ezernyi
dologban.
A fel nem használt dolgot
elhasználtad.
Most igyekezz
és váltsd be
mielőbbi használatra
az öröklét
olcsó ígéreteit.
Még azok is felhasználhatatlanoknak
bizonyulnak.

Hívás

Hol vagy?
A hangod -
mint úrhajóból.

Nem lehet, hogy nincs igazad:

A térben lebegve
a hívásaimmal
éppen
a Nagymedve felé
vettem az irányt.

Honi

Távoli kertekben
meghonosodott
virág
a Külföldi Rózsa

Gaz maradt
idegen kertekben
meg nem honosodott
mint a Külföldi
Rózsa
az én kiirthatatlan
énem

Inverzió

A test akarja,
de a szellem gyenge,
a fordítottja se nem kívánatos
se nem lehetséges -
és egy alkalomra
az irigyeim
nem
az én oldalamon állnak
vagy mégis.

Lukács 9

A rókáknak lyukaik vannak,
a madaraknak
fészkeik
az ég alatt.
Én
a földön nem
olyan helyet keresek
hogyan lefekhessek
és kipihenhessem magam,
hanem azt a teret keresem
az ég és a föld között,
ahol nyugodtan
gondolkodhatom
és alkalom adtán
megírhatok egy verset.

Megismerés

Amióta ismerlek,
próbálgatom mutatni, hogy
az ismeretekért, amiket
teneked köszönhetek,
hálás vagyok.
Éppen a te hideg vállad
segít engem
újabb megismerésekhez
és egy jó darabbal
közelebb visz ez tehozzád.
Hiszen te ismersz engem

Meg van írva

Meg van írva:
Add meg a császárnak,
ami a császáré.
Én azt mondom:
vedd el,
ami a tiéd -
a visszajáró fillért,
ami megmarad,
ha kiszámolták.
Értsd meg,
mit jelent
még életben lenni
és egy pillanatra
kézben tartani -
legyen bár
csupán egyetlen fillér.

Ornamentum

Arc arc mellett
a rajz
fogságába
estünk.
A körzőcsapások
visszavezetnek
a rejtekhelyre
és lélegzetünket visszafojtva
hallgatjuk
a páva kiáltását
a citadella
falain túl.

Part

Az idő egy parttalan
folyam.
Égő szárnyú halak
jönnek vissza
a szerelmesek álmaiban.
Kék árnyak fekszenek
az ölelő karokon.
Az inga habozik,
hogy még egyszer
visszatérjen-e
a kiindulópontba.
Időtlennek
találják a szeretők
a partjukat.

Pillantások

Mindarról,
ami már nem lehetséges,
nem akarunk beszélni,
és a lehetségesről
hallgatunk,
de a le Sporting bárban
még mindig
sokat jelentő pillantásokat váltunk,
amik mindent elmondanak
mirőlunk
és más lehetetlen dolgokról.

Porfelhő

A Nevada sivatagban
felrobbantott atombomba
sok port vert fel,
hallom
a hírekben
és most tényleg
nem tudom,
mit is kell
magam elé képzelnem:
a sivatag lakóinak
ökölbe szorított kezét,

az atomfegyvereket ellenzők
magasra emelt transzparenszeit
vagy egész egyszerűen
egy porfelhőt
a Nevada sivatagban.

Szerelmes vers

Nem tudom,
már hányszor
aludtam
én teveled,
amióta tudom,
hogy te vagy,
nélküled
akár csak egyszer is
előfordulhatott
és anélkül, hogy tudnám,
hogyan nézel ki
és hogyan formálták meg
a tested.
Nekem elég
tudni,
hogy vagy,
ahhoz, hogy gondolatban
veled aludjam
sokszor
napközben
vagy éjjel,
ha te akarod.

Szótlanul

Vége a híreknek.
Húsz óra öt.
Berendezkedem
a csendre utána,
huszonnégy óráig
keresem
a hallgatásom
kezdetét
és valószínűleg
szótlanul
adom majd át magam
az új napnak.

Végül is
a nagy hazugságok
maguktól
már nem hozhatók
helyre.

Valaki

Egy senki is
valaki.
A tudatlansága,
a közelebbi körülmények
nem ismerése,
képtelensége szólni valamit,
megérteni nem akarása
különbözteti meg őt.
Ő valaki
akin érthető módon
senki
sem tud kifogni

INGEBORG KAISER

a halál
jól tudod
konvencionális
csak akkor jön
ha hívják

A szívem
a madár a
fád alatt
beledobogja magát a
szép feledésbe

hangod
hasában
az apák
áriái
hangzanak
ha nem akarsz
éhezni
üsd le
a hangod

csempészáru

egy napon
törve
le nem írva
terád
a vízjellel

egyértelmű

felébredni
emlékezni rád
tudni mert
az senki
és elővigyázatosan
tapogatózni
utánad

idő

a dűnéről
int az árnyékok
nomád
figyelmeztet a
táborokra

macskaélet

ha én
sírok menekül
a macskám menteni
akarja
az életét ha sír
a macskám
megöregszem
villámsebesen

meghívás

vajon érted
hogy éhség
mondom és
a távolságom
tengert
lélegez vajon
érted hogy
és az éhségben
maradok

Végtelen

ott az
orom
szegélyén van
a semmi
a szemek
belevesznek a
párába a
kezek nem találhatnak
támaszt
ott
kezdődik az

hétfő

déli fény
meszeli a komoly
házakat onnan
visszfény üszkös
testek a
folyón táncom
a macskával
hallgassátok
dorombol

kedd

a gyík
szemei tudnak
terólad
a szentély
ha
szeznonon kívül
jövök
tehozzád

szerda

kiszámolni
hogy még
ki barát
próbáld meg
eredménnyel

csütörtök

a páncélos hal
előúszott
a lexikonból
a fényrésen
át a folyóhoz
feltételezem
a tenger felé
példátlanul

péntek

soha nem megyek
el
egyszer mondom
stromboli

nem szalad szét

soha nem megyek
el

szombat

legyél a
szalmaszál
amit meg
nem ragadok
a fantázia
szükség tartaléka

vasárnap

éppen jött
a te
hallgatásod

énekel

adi winiger*

a vak

a vak
a felsőtestét
mozgatja
előre
hátra
az arca
az asztal éle felé
fordul
és nevetve
mondja
tovább hintázva
hogy ő
amióta vak
most mindig
minden embert
előre
megkedvel
mert ő
amióta vak
senkit sem tud
soha
a kinézete szerint
besorolni

álmodtam

egy keskeny völgyön át
vándoroltam
egy folyó mentén
és álmodtam
egy másik oldalról
több fényről
több melegegről
és hirtelen
hidakat láttam
hidakon
és a maga módján
mindegyik
mozgott

* Fordító megjegyzése: a szerző a nagybetűs szavakat, a nevét is, kisbetűvel írja!

a mozgásuk
emberekre
emlékeztetett
és közülük az egyiket
sem mertem
megterhelni
önmagammal
és tovább álmodtam
ebben a völgyben
a folyó mellett
a túloldadról
több fényről
több melegeiről

barátok

nem lopakodnak be
a gondjaidba
várják
érzésekkel tele
a szavaidat
a gyengeségeikről is
tudnak

nem turkálnak
a hibáidban
hallgatnak
mosolyognak
hagyják hogy
megérintsd őket
szeretettel figyelnek

békekívánságok

azt kívánom magamnak
és neked
hogy állandóan szabadságba
önzetlenül
vidáman és boldogan
a mostban
lélegezzünk
érezzünk
megértsünk
szeressünk
egészen emberek legyünk

búcsúgondolat

jobb
ha messze
nagyon messze
élsz te
boldogan

mint közel
nagyon közel
boldogtalanul

egy igen

egy igen
alig lehet
örökre érvényes
többnyire csak
a jelenre

egy igen
örökre
bizonyossággal
csak
a reményben
létezik

egy igen
mit most mondtak ki
éltek le
előre hajt
további célok felé

egy igent
becsületesen
napról napra
szabadon
újra
meg kell határozni

gyászoló

ne
vigasztald
a gyászolót

sírój
érez
együtt

higgyél magadban

mozogj te
önmagad

nézz
saját szemeddel
tapints
saját keziddel
szólj
saját szavaddal
érezd
saját érzéseidet

mérlegeld
saját lépteidet
énekezd
saját dalodat

találd ki
mások hogyan látnak
érez
más kezekkel
gondolkozz el
idegen szavakon
élj át
más érzéseket

mozogj te
önmagad

környezetérzések

téged
a virágot
figyelni
cirógatni
hozzád
gyengéd lenni

téged
a fát

téged
a kukacot

téged
a csalánt

téged
a követ

téged
az embertársat
figyelni
cirógatni
hozzád
gyengéd lenni

környezetgyilkosok

autók
autópályák
lárma
mérges gázok
sebesültek
halottak
szabadidőprogramok
a szabadsággal
az erdeinket
az embertársainak
egészséges módon
megsemmisíteni

megtalálni engem

ülni
térdelni
feküdni
melegedő gyertyák
fényében
csendben lenni
megtalálni engem
az esti imában

ahol ketten vagy hárman
az én nevemben
egybegyűltek
ott vagyok én
középen közöttük
mondja nekünk jézus

hallgatni
beszélni
énekelni
elveszíteni engem
megtalálni az istenben
az emberek között
akik a legközelebbi
saját útjaira ügyelnek

most

most
lélegzem
s a gondolataim
visszafelé mennek

a tegnap
már nincs
hogymegváltoztassuk
végleg elmúlt

most
lélegzem
s a vágyam
előre halad

a holnapot
célrátörően
jelent megtöltően
meg lehetne tervezni

most
lélegzem
nem a tegnapiért
nem a holnapért

most
a
mostért
lélegzem

ne mondd

ne mondd
hogyan gondolkodsz holnap
beszélj
a máról

a szabadság
napról napra újként
visz téged előre

önsajnálát

átélek időket
csak csillagok után
kapkodok
és keresztül nézek azon
ami bennem és körültem
megfogható

és
ha
a csillagok
nem jönnek
hozzám közelebb
megsajnálom
én
ön-
magamat

önmagamat sajnálom
és mert a bánatom
leblokkolt
kevés reményt
túl kevés örömet
sugározom

reggeli meditáció

a napi programot
még az ágyban fekve
előre átélni

ásítani
öntudatosan mosolyogni
nyújtózkodni

a kellemetlent
nem
áttenni holnapra

ásítani
felkelni tele reménnyel
nyújtózkodni tele erővel

szabadság

a szabadságnak szüksége van
reményteli távolokra
távolokra
túl mély nyomok nélkül
nyomokra
összeszűkülő falak nélkül
falakra
számos átjáróval
átjárókra
végre kitűzött irány nélkül
irányra
amit a szeretettel elviselhetünk

a szeretet
leélt és megélt szabadság

szabványkényszer

cselekszünk ahogyan
cselekszenek

öltözködünk ahogyan
öltözködnek

érzünk ahogyan
éreznek

örülünk ahogyan
örülnek

gondolkodunk ahogyan
gondolkodnak

szeretünk ahogyan
szeretnek

beszélünk ahogyan
beszélnek

vagyunk ahogyan
vannak

szeretet

embereket szeretni
ölelni őket
megérteni
meleget érezni

a szeretetnek sohasem
lenne szabad véget érnie
nem lenne szabad
a hibákról
a bűnökről kérdezősködni
nem lenne szabad
birtokolni
önzetlenül kellene
végtelenül megértve
állandóan újonnan
és szabadon
fejlődnie

tükörkép

némelyik arc
visszatükrözi a legbensőt
a lelket
meztelenül kifelé

mer
becsületesen
álarc nélkül
önmaga lenni

némelyik arc
hű marad önmagához
az öröklétéből
közöl valamit

úton

virágos
köves
világos s árnyékos
utakat
kívánok neked
és magamnak

álmokat
melegek utáni
vágyakat
nyugalmat és békét
kívánok neked
és magamnak

embereket
hogyan szeressünk
együtt érezzünk
beszéljünk és hallgassunk
kívánok neked
és magamnak

velem érzed

érzed
hogyan szól
hozzánk a csendből
a környezetünk

érzed
a kövek
melegét
a növényeken át
a felfrissülést
a fák
útmutatásait
az állatok
velünk létét

velem érzed
amivel visszaéltünk
a víz
a légkör
szenvedését
a folyópart
az állatok
a mocsarak
haláltusáját

érzed
hogy a környezetünk
élni szeretne
lélegezni velünk együtt

FRANZ HOHLER
(1943)

Éjszakai élet
(*Nachtleben*)

A feleségem
most
a fiunkhoz beszél
aki reszket és sír

és van
egy anyja
aki őhöz beszél

és ez az anya
az én feleségem
és ez a nő
nem az én anyám

És ez
ami elválaszt minket
a fiamat
és engem

Letartóztatás
(*Verhaftung*)

Egy éjjel
amikor hazamész, talán
zseblámpájával a halál
az arcodba
világít
röviden végignéző rajta
s a vállán át így szól
az embereihez:

ez az!

Franz Hohler: „Vierzig vorbei”, 1988

solothurni

ERNST BURREN

(1944)

csak úgy

(*eifach eso*)

hol voltál - fogalmam sincs
kit láttál - senkit
mit csináltál - semmit
nem unatkoztál - nem
akkor miért jöttél vissza - csak úgy
mit csinálsz most - éppen indulok oda

*Ernst Burren: „Dr guudig Ring”,
Zytglogge, Bern 1997*

puter

IRMA KLAINGUTI
(1917-)

Ádvent Zürichben
(*Advent a Turich*)

A mesterséges fények
ellenére is
amik illúziók tengerévé
változtatják a várost
találtam
egy darab eget
kristálycsillagokkal
amik nem hunynak ki
amikor az ádventnek vége.

Törött szárnyak
(*Elas ruottas*)

Ki törte el
a szárnyadat
csalogány?

A nyár
túl korán
ér véget
a te éneked
nélkül.

Rövid találkozás
(*Cuort inscunter*)

az égbolt mély kékjében
véletlenül
találkozik
két felhő.
Meglegyintik egymást,
mint szárnyával két fecske
amik együtt élvezik
egy pillanatra a röptüket
az átlátszó légen át
és elválnak.

A találkozásuk
az első másodperctől
búcsúra van ítélve.

Őszillat
(*Savur d'utuon*)

Egyetlen
lángoló berkenyeág
árasztotta el az egész szobát
az őszi illatával.
Hervadt virágok,
száraz levelek,
őszi kikerics szagával.

Egy sarokban
árnyékok találkoznak.

Én készülök
a hosszú
téli estékre.

Az ablak előtt
veréb
csiripel,
és dalol a szél.

Fent a hegyen
(*Süsom il munt*)

Ott a hegyen
hallgattál

A hangod
magára
hagyott
engem
a naplementével.

Egy álom
(*Ūn sömmi*)

Fel
a napnyugta
bíbora
felé
egy
kékszárnyú
madarat
láttam
szállni.

Visszatértére
azonban
én
hiába
vártam.

rumantsch grischun

FLURIN SPESCHA
(1958-)

Panasz-csere
(*Lamentaschuns*)

Napról napra ugyanaz: panaszkodik a nő, és panaszkodik a férfi, hogy a nő panaszkodik.

Akkor panaszkodik a nő, mert a férfi panaszkodik, hogy a nő panaszkodik. Miért kellene nekem lenni felelősnek még az ő panaszaiért is, gondolja a nő és így szól: Te éntőlem teszed függővé magad!

Ha egy napon lenne szíves abbahagyni a panaszkodást, én tőle függetlenül is panaszkodhatnék, gondolja a férfi és így szól: Énnélkülem senki sem törődne a te panaszaidal!

Alapjában véve egyszerű lenne: a nőnek abba kellene hagyania a panaszkodást és az út a panaszkodáshoz nyitva állna a férfi előtt, csak a férfi előtt.

De mi lenne, ha ő egyáltalán nem használná ki ezt az ajánlatot, gondolja a nő és kővé válva állna előttem? Úgy hogy én kénytelen lennék panaszkodni és ezt mondani: Te már nem panaszkodsz?

Jó, mondaná talán a férfi és panaszkodna, mert én arról panaszkodtam volna, hogy a férfi sohasem panaszkodik. Gondolja a nő. De ha a nő egyik napról a másikra abbahagyná a panaszkodást, gondolja a férfi, felesleges lenne nekem panaszkodnom, miért kellene panaszkodnom, ha ő már nem panaszkodik, hogy én nem panaszkodom? Gondolja a férfi.

Attól félve, hogy egy napon függővé válik a férfitől, a nő úgy dönt, hogy a jövőben is mindig ő lesz az első, aki panaszkodni fog.

Attól félve, hogy egy napon függővé válik a nőtől, a férfi úgy dönt, hogy a jövőben is mindig ő lesz az első, aki panaszkodni fog.

Négy trükk napi használatra (*Quatter trics per l'adiever quotidian*)

Az első trükk:

Ha gyenge emberrel találkozol, el kell hitetned vele, hogy erős. Például ezt mondhatod neki: Szuperül nézel ki. Kvintesszencia: Ez az ember gyenge marad.

A második trükk:

Ha te gyenge vagy és egy erős emberrel találkozol, bizonygatnod kell neki, hogy ő erős. Például ezt mondhatod neki: Szuperül nézel ki. Kvintesszencia: Ezáltal ez az ember annyira magával lesz elfoglalva, hogy nem kerül sor arra, hogy terólad az ellenkezőjét állítsa.

A harmadik trükk:

Ha te gyenge vagy és egy gyenge emberrel találkozol, be kell bizonyítanod neki, hogy te még önála is gyengébb vagy. Mielőtt be tudná mutatni neked, hogy ő milyen gyenge, ezt kell mondanod neki: Tényleg irigylésre méltó vagy. Kvintesszencia: Te bátran gyenge maradhatsz.

A negyedik trükk:

Erős vagy és egy erős emberrel találkozol. Ezt mondhatnád neki: Te vagy az én gyenge pontom. És ő ezt mondaná: az én gyenge pontom te vagy. Kvintesszencia: Csak akkor erős az ember, ha kimutatja a gyengeségét. Egy feltétellel: Erősnek kell lennie.

Három napi problémák (*Problems da trais dis*)

Első nap:

Ez a te problémád, mondja egy ember a másiknak.
De éppen az a probléma, feleli a másik, ha ez nem az én problémám lenne, ez nem is lenne probléma... az én számomra!
Pontosan, mondja az első.
De, mondja most a második, ameddig ez a probléma az enyém marad, addig ez az én problémám - ez itt a probléma!
Igen, de ez a te problémád! - mondja az első.

Második nap:

Nekem is megvannak a problémáim, mondja az első ember.
No látod! - feleli a második.
Talán ugyanazok, mint a tieid.
És miért nem mondod el nekem? - kérdezi a második ember.

Neked már van elég a tieidből is, feleli az első.
És a második ember mondja: Ha meg akarod őrizni azokat magadnak, az a te problémád.
Igen, az valóban az én problémám, feleli az első.

Harmadik nap:
Hosszú viták után a két ember szinte egyszerre mondja: most megoldottuk a problémát.

És mindegyikük hazatér - a másik problémájával.

Hatalom (*Pussanza*)

Ismertem egy valakit, akinek mindene megvolt.
Ha ez az ember tudta volna,
hogy nekem szinte semmim sincs,
talán szégyellnie kellett volna magát.
De másmilyen volt az igazság:
Ez az ember azt hitte, hogy énnekem van meg mindenem.

Amióta tudtam,
hogy ez az ember azt hiszi,
hogy énnekem van meg mindenem,
megvolt mindenem.

Kemény dolog volt.
Hozzád képest
nekem semmim sincs,
mondta.

Hogy tisztázzam a dolgot,
így szóltam hozzá:
Nekem annyim van mint neked.

Ez lett a kapcsolatunk vége.

Egy házaspár párbeszéde (*Dialog tranter consorts*)

Egy reggel egy férfi így szól a feleségéhez: soha nem akartam senki mást sem feleségül venni rajtad kívül!
A nő hallgat.
Ez talán bók? mondja a férfi és éppúgy hallgat.

Ugyanaznap este a nő mondja. Nekem jó lett volna egy másik is.

A férfi hallgat, de nézi.

Ez nem ellened szól, éppen ellenkezőleg, teszi hozzá a nő -

És mindketten hallgatnak.

Másnap délben a férfi félbeszakítja a csendet: Ezt még nem mondtad nekem.

Mit? kérdezi a nő.

Hogy egy másik is lehetett volna.

Hiszen mondtam, hogy nem ellened beszélek, felel a nő és folytatja: Egyébként te is csak tegnap mondtad nekem először, hogy soha mást nem akartál feleségül venni rajtam kívül.

A férfi kérdezi: Vagy ez mégis csak egy bók?

surmiran

ANDRI PEER

Társaság

A kislányom Seraina
itt írogat mellettem
az íróasztalomnak
dőlve,
zöld s kék ceruzával rajzol
és minden vonásnál
megrázza csöpp fejét.

Időnként a könyökét lopva
az enyémhez nyomja,
majd teljesen az ágyékomra borul,
ami őt nemzette
pár éve egy nyári napon.

Álombeli profilját látom
elárnyékolt szemem sarkából
s kezemmel szórakozottan
a haját borzolom,
miként a szél a rozskalászokat.

A favágó

A törpefenyőtől a hangás rétig
terjed a műhelyem.
Fűrész meg fejsze hangja
a reggeli dal nekem.
A cirbolya szerte hinti
szúrós zöld pihéit.
A tobozok mint a kék remény
lampionjai világítanak.

PEDER CADOTSCH
(1922-2002)

A gyertya
(*La candeila*)

A gyertya
ég
cseppre-csepp
cseppen egyre.

Ki tudja!
Egy szép napon
megégeti
a vékony ujjakat
amik tartják
védőn s vágyakozón.

Fekete árnyak
(*Sumbreivas neiras*)

Fekete árnyak
bujdosnak
a szénapajtában
az oromgerenda
alatt.

Fekete árnyak
tépnek szét
sok emléket,
amik a feledésbe
hullanak.

Fekete árnyak
döfik át
merev szemekkel
a biztonság
ablakrácsát.

Távoli csillagok
(*Steilas lontanás*)

Mély sötét
zuhan
a völgybe
az éji
csenddel...
A csillagos ég
oly távol,
de a csillagok
ott úsznak
a forrás vizében.

És boldogan
iszom
a csábító
csillagos éggel
a friss vizet.
De a csillagok
továbbra is ott vannak
az égen és a forrásban -
és nekem marad
a kínzó szomjúság.

Este Velencében
(*Seira a Vaniescha*)

Mint véres fej
ereszkedik a nap
a tenger fölötti
párafelhőbe.

A Campanile
figyelmeztető hangja
a Canale Grande
hullámaiba
vész.

A Szent Márk tér
kőlapjai között
zokog a víz -
és a mélyből
a foglyok sóhajai
hallatszanak
s egy rémült doge
hörgése.

Elegendő a fény
(*Gleich avonda*)

A faggyúgyertya
fénye elegendő,
hogy megvilágítsa
a sötét
utat.

A faggyúgyertya
fénye elegendő,
hogy lássuk
leolvasni
a falióráról
a már eltelt
időt!

Egy hosszú búcsú
(*En lung adia*)

Fenyőfahasáb
égett
a kályhában
amikor
utoljára
láttalak.

Közben pókok
szöttek a jégből
hálót
az ajtóra -
és én egy hosszú búcsú
hidegét éreztem.

Az arany angyal
(*Igl anghel d'or*)

Az arany-
szárnyú
angyal
a születés
fényével
borítja be
a hegyet -
és vágy-harmatot
hint.

Az angyal
arany
hárfájával
a lelkem
húrait
feszíti -
és elviszi
vele
az éjszakai
fájdalmat.

Peder Cadotsch: „Anc sgolan las ronslas”
1992

LINARD THOMASIN

Párizsi benyomások (*Impressiuns da Paris*)

Párizs - látomások tengere és költészet.

A Rue de l'Evangile egy elszigetelt emberi kikötő, ami látszólag elvesztette beszélő képességét.

Párizs - ellentétekkel teli város, ahol több az elhalálozások, mint a születések száma.

A Panthéon - Szent Genoveva, Párizs patrónusának a temploma - emlékeztet a város nagyjaira és biztosítja számukra az örök életet.

Párizst megfojtja és felfalja az egész eleven élet.

Az éjszakai utak és utcák zaja és zsivaja elnyomja még e világváros konfliktusait is.

Párizst magával ragadja a nevetés és az ártatlan öröm is.

A Père-Lachaise temetőben valóban lehetetlen könnyet ontani.

Párizs állandó építés és rombolás.

Egyes külvárosi elszigetelt utcáknak messzi falusi jellege van.

Párizs egy vonzó és elegáns hölgy szerelme, amit az ember nagyon könnyen megérthet.

Ha a francia metropolis szenved, az egész világnak fáj a feje.

Párizs szállást és ellátást biztosít az elegáns hölgynek, a szegény koldusnak, az éhező művésznek, az elfelejtett hülyének, valamint a gonosztevőknek.

Mint a veronai Júliának és Rómeónak, ugyanúgy szüksége van a Père-Lachaise temető Abélardjának és Héloisájának, a szerencsétlen párizsi szerelmeseknek, a halhatatlan szerelemre.

A Panthéon az örök élet, a francia örökkévalóság szimbóluma. De az ott eltemetett holtak számára mindig fennáll annak a veszélye, hogy kiűzethetnek ebből a kétes örökkévalóságból.

Párizs mindent megért, mindent megbocsát, még azt is, ami nevetséges.

„Literatura” 18, *l'Uniun da Scripturas*
e Scripturs Rumantschs, 1995

sursilvan

FABIOLA CARIGIET
(1963)

Harminc év
(*Trent'onns*)

Jó nap van ma, ma jó a nap, igen, ma jó.

A szürkés fekete homokon fekszem
csontjaim a földre nyomnak
a hőségben lebegő gondolatok
viaszként csepegnek
a homlokomra
A lábujjaimat számolom: harminc

Tiszta és derűs vagyok ma
mélyre látok és messzire hallok
kettőbe hajlok:
- kezdet és vég

Petyhüdt már
a beárnyékolt
helyeken a bőr
Megnyalom s gyermekkorom érzem

Hegy-magas gondok cibálnak
gyenge és néma
gyermek vagyok
ma én
A fejemen és a füleimen át
levetem a bőröm
és a langyos vízbe
ugrom

Lesütött szemmel
kutatom át a tájat
port gyűjtök
és vetek

A léttől fáradt
ősz öregasszony
vagyok
Ma semmi sem érdekel
- mindent láttam
Beleunva félbehagyom
a játékot

Napról
napra
a sötétet figyelve
szálakat húzok
összekötöm a lábujjaimat

- legyeket kapdosok
a csillagok túl messze vannak

Fel a Rajnán
(*Rein ensi*)

I.

Ott és akkor csak ő volt

A Rajna folyó volt és a folyó a miénk volt

Habár arra messze,
a hegyek árnyékában
mint szegény elhagyott rokont
sejtettük csak
mégis

ő volt a Rajna, a miénk volt

Mint csöppség
fáradtan folydogált
a kiszáradt völgy
kavicsai között
fölötte meredek szirtek
óvták az áradástól

Ő a Rajna volt, és a Rajna a miénk volt

II.

Amikor savanykás szél
fújt a víz felől
emlékeztünk
és a folyóhoz mentünk
apa meg én

Mi parányok a hatalmas szürkészöld acélnál
a megzabolázatlan robajban
álltunk a parton
ujjával mutatta: addig mehetsz.

A folyó a Rajna volt, a király.

Nyelvemmel a dróton
néztem lefelé
a habzó tajtékra
és hiába is vártam
egy cseppet

III.

Később felfelé a folyón
tekintetem magasra emelve
álmodtam bekeretezett
sápadt-zöld
szelíd partvidéket

a folyó ugyanaz volt és egy másik volt

IV.

Árnyas átjárók
ünnepélyes szorosán át
követem hóbortos futását
meg-megremegek
tapintva a repedezett követ
érezem a nedves elhagyatottságot
és zuhanok

A folyó nincs, nincs a folyó, csak a mélység

Miközben néhány
csalóka
lidércfény messziről
felvillan
a parton

Ismét ő az, ő a Rajna

V.

Több folyó tölti meg a völgyet
smaragdzöld kő a koronában
dicsőítik és kizsákmányolják
végig a folyó mentén
és az övéik
egyike lett
és csak
mint távoli rokon
állok a parton
és azóta félek
a víztől

Folyó a Rajna és a Rajna az övék

VI.

Itt és most végre megvan
- az árnyék, a hegy

Csendes vizek
vájják a követ
örökléttől

öröklétig
cseppre
csepp

November

I

Egyszerre összegyűltek
a varjak
Mint gyászoló családtagok
a háztetőkön ülnek és vigadnak
A város készülődik
a boszorkányok tartják
az ünnepüket
táncot járnak a sírokon
és kirángatják
a házaikból
az élőket
Felmelegítik megsárgult
törékeny csontjaikat

vékony ujjaikkal
a szempillák alá nyúlva
érintik meg azt ki él

II

A folyó
mentén
megyek
és ígésző
emberi
hangokat
hallok
a hullámozást
és kedvem támadt
hagyni magam
elcsábítani

III

Az út közepén
nagy a forgalom egy pillanat alatt
elfelejtette velem hogy hová megyek
Elveszette állok
a zebrán
egy pillanatig
Vörösen mint működő vulkán
nézek a szakadékba
„Tovább”
lök meg hátulról
durván
egy autóduda
és ekkor
az eszembe jut
merre is kell mennem

Tovább, no tovább!

IV

A kirakatok szinte megrepednek
a különböző disznóságok
súlya alatt:
lábak, farkak, oldalasok,
fejek és sonkák
igazi csemege
farcie et hachée

A kirakatok mögött
rágó állkapcsok
mohó ajkak
zsíros ujjak

A város vad dőzsölés
és zabálás közepette
dédelgeti a gyermekeit

V

Késő van
tényleg késő
Egyes átszellemült fejek
még zabálnak és szürcsölik
az utolsó cseppeket
Sűrű a füst
mélabús vágyakozás
terjeszti szét a szárnyait és kirepül az ajtón
nem a gyűrött lepedők
amire várnak
nem
azok nem szülnek álmokat

VI

Az utcákon és a tereken
sóvár tömeg tolong
rablásra zsákmányra vágyón
Kiéhezetten
az üres csillogás
után rohanva
tapadnak a kivilágított ablakokra
és álmodoznak

A mohóság
épp olyan
mint a szövetet és bőrt
átrágó féreg
de a szívekben s a lelkekben
lakik

VII

Mocskosan borul a háztetőkre
a szürkés égbolt
a földön köd terül szét

Az üzleteket éppen zárják
rien ne va plus

Őrült sietségben
ürülnek ki az utcák

Az
ki tudja merre
máris megy
rohan

VIII

6.51 Gare de l'Est
Titokban lépek be a hátsó ajtón
és látom amint veti le a város
mint egy sovány kokott
álom-ráncait
Meglesem a vénasszonyt
a toalett
reggeli
intimitását
Tekinteteink találkoznak
a kirakatüvegen

Fájdalma van és olajjal keni
a megvastagodott ereit
meghúzza a fűzőt
és kisimítja a harisnyát

A vénasszony készülődik

IX

A bőröm
repedésén át
besívít a mardosó szél
és szétzúzza
a napi fáradalmakat
A láng ami melegítette
és megvilágította
az álmaimat szürkén

pislákoló tűzzé enyészett
ami eloltja a leheletet
és könnyecseppeket
csal ki a szemekből

Akkor egy kicsit
alábbhagy a szél
És hamu marad

X

A déli forgalom
ismét hatalmába
kerítette
a járdákat

Mint a víz az utcai csatornákból
árad szét

Elönti
a rejtett zugokat
az árokból és hamar
zúgó folyammá változik
ami szemtelenül
gyökerestől mindent
magával ragad

XI

Last tango in Paris

A belekben tályog terjeng
és pestist lehel
Mégsem ér még
véget az ünnep
Messzi földalatti csarnokokban
ezeregy csillogás uralkodik
A tömeg görcsösen ugrándozva tombol
A lábak közé
mint vasbeton
csúsznak be nedves combok
Tátott szájakból nyál csorog
és ezernyi változatban tetszelegnek
hogy semmit se halljon a test
A csontvelőre senki sem figyel

A földre lassan
csurognak le egy kandeláber könnycseppjei
a vég mint gyenge ólom-bor
ömlik a táncosok nyitott szeméből
A hölgyek kivénhedt babákként lógnak a derék férfiak
nyakán mint korábban
és fakó ajkaik isszák az utolsó csókot

*Literatúra 18, l'Uniun da Scripturas
e Scripturs Rumantschs, 1995*

MARTIN FONTANA
(1934)

A hanga
(*Brutg*)

A hatalmas tölgy mögött,
sötét árnyak alatt
szívet tépő sóhajok
és álmok alszanak.

Tündért keresni megyek,
koszorút a fején,
a tündért, kit szerettem,
s először volt enyém.

Pár percig tartott csupán,
táncoltunk, nevettünk.
Lángolt az erdő, a fák
rügyeztek felettünk.

Föld nyelte el a tündért,
még fülemben hangja,
és mindig találkozunk,
ha nyílik a hanga.

A pallók
(*Piogns*)

Egy gátat emelt
elől
és
hátról
talán
fél ő?

Csinált egy pallót
amin
az
égbe készül
ő talán
úgy lehet!

Hidat építeni fal helyett,
hinni,
a félelem
helyett
ez győzelem
a magány fölött.

Álom
(*Siemi*)

Távoli csodás tájon
jártam éjjel párszor.
A társam, amint látom,
kócos, rongyos vándor.

De a szeme s a lépte
tisztá szép és könnyed.
Talpa földünk nem érte,
nem lép, fel-felröppen.

Aki bennem rejtve él,
a másom, lehet, ő.
Vágyakozik és remél,
de sosem jön elő.

Este
(*Sera*)

Szél
susog
és cibálja
a vén nyárfa
lombját.

Fény
a dombok fölött -
nyugalom köröskörül,
csak egy sas száll
fenn a tiszta kéken.

Éj
öleli át
a tájat
arcát süti
még a nap.

Csillagok
gyúlnak
az égen.
Állj meg s fülelj!
Hallod az echót?

Este a tónál
(*Sera sper il lag*)

Az este
rávetette
az aranyát
a tóra,
egy hidat
a parttól
a túlpartig,
a csillagként
ragyogó
sugarak
kihunytak
ott lenn
a hullámokon.
A nap
elsüllyedt,
elnyelte
őt az éj.
A híd
eltűnik.

Énekek
(*Canzuns*)

Angolul énekelnek,
portugálul, spanyolul.
És sokaknak bálvány.
Franciául énekelnek,
arabul és olaszul,
spontán lelkesedéssel.

Nem tudom
miért van az, hogy
a nyelvek és nemzetek,
sőt a felekezetek is
képesek elválasztani az embereket,
ellenszenvet kelteni -
ha énekelünk,
mindannyian
testvérekké,
egy családdá
leszünk.

Éjjeli dal
(*Canzun dalla notg*)

Hallom, amint olykor
éjjelente
régmúlt évek
sok-sok dala
bennem
kel életre.

Hallom, a korhadt teknőt
a víz lassan
mossa s dalol
bennem
itt valahol.

Hallom, a kéményben
a szél susog
és kacagva,
visongva jár
a sok
sötét lidérc.

Hallom, késői órán
a lépteket
át a szobán,
ajtó csattan,
én nem csendre vágytam!

A fenyőfák s a bükkök
a titkukat
mesélik el,
az erdő, mint
kórus,
most énekel.

Lassan elcsitul a táj,
elülnek
a hangok, zajok,
és úgy érzem,
nagyon
magam vagyok.

Ha csak tudnám...
(*Sch'jeu mo savess...*)

Ha csak tudnám...

fémabroncsokat vernék a világra
eltüntetném a sötétet
és a sok szenvedést
itt lenn

itt lenn
oly sokat fed fájó sötét
de csak a szeretet űzi el
a keserű bánatot...

ha csak tudnám...

Ki tudja?
(*Tgi sa?*)

Az alig
való
csak álmokban
kitalált
vágyaim
fátyla mögött
mik olyanok
mint egy kristály
sugaraiban
a fény

mégis
ott
lehet
a reggeli
meglepetés
és
az álmok
a csodák
rögtön
valóvá
válnak

Könnycseppek a hóban
(*Larmas ella neiv*)

Vége felé
halad
az év,
láttam
a kimerült
öreget
fekete
kabátjában
amint ott
lépdel
az úton
tovább
és eltűnik
a kanyarban
fáradt
bánatos
arccal.
Most
hull a hó
és
a hóban
már csak
elkopott
tünedező
éjjel
odafagyott
nyomok
maradtak.

Kultúra (*Cultura*)

Van kultúránk,
mert van minekünk
egy Gotthelfünk, Ramuzünk és Nayünk
és vannak más
művészeink, zenészeink
s tudós embereink, sokan.

Van kultúránk,
mert svájciak vagyunk,
ráadásul semlegesek,
mert van minekünk
egy Tellünk
és több nemzeti hősünk.

Van kultúránk,
mert szilárd a frankunk
és színarany,
a zászlónkon
büszkén lengedez
a jelünk, a kereszt.

Van kultúránk,
mert igaz demokraták vagyunk
évszázadok óta,
példaképe
nálunk
rosszabb népeknek.

Van kultúránk,
sőt multikultúránk,
négy nyelven,
habár az angol
beszennyezi
nyelvünket és agyunkat.

Van kultúránk,
mert természetesen nem akarunk
olyanok lenni,
mint kik idejárnak,
az idegenek,
s csak learatják a hasznót.

Van kultúránk,
ősi kultúránk,
igazi kultúránk,
a köldök alatt.

Mint egy gyűrű
(*Sco in ani*)

A remény
nappalom
súlyos függőyei
mögött
rejtőzködik
jól őrzött
álomban,
mint egy
nagyon drága
arany
gyűrű.

Mit egyszer
gyermekkoromban
kaptam,
eltűnt rég,
éjjel néha
megyek
és
keresem
a benne
rejtve maradt
fényt.

Nárcisszus
(*Narciss*)

Egy göndör ifjú, szól a monda,
szerelmes lett önmagába.
A tündérek lesték titokban,
mindnek ő volt szíve vágya.

Mindennap eljár a tópartra,
mit sűrű erdő vesz körül,
föléje ágát fenyő hajtja,
boldog, a magánynak örül.

Áll önfeledten a tó mellett
a tükörképét csodálva,
amit a hullám megrezegtet,
a mélységet nem is látja.

Büszke is volt, hisz biztos tudják,
hogy ő a földünk szépe,
és elveszítve az egyensúlyát
lezuhant a tófenékre.

Most ott a hullámoknak hátán
magas fenyők és bükkök alatt
egy fehér virág úszkál árván,
lehel vágyat, fájdalmakat.

Pókháló
(*Teilas falien*)

Az
ég
leheletétől
megfagyott
az éj könnye
az ezüstös harmat
a szálakon mint
filigrán
és a nap
sugarai
a lombokon áttörve
vég nélkül csillogtatják
a sok drágakő
könny-
cseppet.

Sáfrány
(*Saфраunas*)

Sáfrány nyílik a réten,
eljött a kikelet,
mintha a nap fényében
látnánk tündéreket.

Ébredést, szerelmeket
hirdet e kis virág,
május csábosan nevet,
hisz övé a világ.

Találtam egy követ
(*Jeu hai anflau in crap...*)

Találtam
egy követ,
egy követ a hegygerincen,
egy kő,
mint ezernyi kő
csak egy tárgy, halott.

Megnéztem
a követ,
a követ a hegygerincen.
Ez a kő -
mily csoda -
magából időt lehel.

Találtam
a kövön,
a kövön a hegygerincen,
rajzot,
mint vízjegyet,
szép, finom vésetet.

Megnéztem
a követ,
a követ a hegygerincen,
s láttam,
hogy rávéstek
egy fejet s halat.

Találtam
egy követ,
egy követ a hegygerincen,
és rajta
a felfedező
titokzatos nyomát.

És láttam
a kövön,
a kövön a hegygerincen
egy rajzot,
mit az első
művész kigondolt

Találtam
egy követ,
egy követ a hegygerincen...

*Martin Fontana: „Sinzurs agi ur”,
Renania e Romania, 1999.*

FELIX GIGER
(1946)

Szavak
(*Plaids*)

A szavak jók
annak mi tegnap volt

A szavak jók
annak mi holnap lesz

A pillanatnak gyilkosai

Egy gyermek imája
(*Oraziun d'in affon*)

A mogyoróspele
begyűjtött
sok magot és
mogyorót

Már száraz levéllel
bélelt házában
alszik mélyen

Uram
miért nem vagyok én
mogyoróspele
vagy egy jóllakott hörcsög?

Pókgyümölcs
(*Puma falien*)

Melyik bolond
húzta ki ezeket a szálakat
a légytől a kocsányig
és varrta belé húsosan
a meztelenség
az álom
és az érzék
gyümölcsét?

Ki tudja,
a pókgyümölcs
megérik
és lehull-e
amikor végigmegy ő
a táncos
az ezüst húrokon
és fél
és reménykedik
hogy félrelép
és leesik
a szélben!

Erdő
(*Salva*)

Ezüstjázminok
harmatkelyhek
nyitva és kielégítetten
egy kígyófa
síkos fülleltségében

Gyapjúlevélen
békakirálynők
és óriásvarangyok
az árnyaktól és az üres tértől
megrészegedett
kalandvágyó
szúnyogokra
lesben

Az ég
ágai között
a bagoly
éber hangja

Huhuuuu!

Táncosnő feketében
(*Saltunza en ner*)

Te nem vagy
oly együgyű
hogy kacérkodj
a nappal

A hold
a két szemedben

Az éj
a bőrödön

Mikor engedjem meg
hogy te

én
legyél?

TRESA RÜTHERS-SEELI
(1931)

Életrajz
(*Biografia*)

Még mindig
túl magas
a szőlő

A korsó úton van
a kút felé

Én ordítottam
a farkasokkal

Cseppre csepp
és tóvá nőtt

de a kő
állva maradt

Májusi hó
(*Neiv matg*)

Felhajítom
az égbe
a követ
a szívemről

az ágakra
zuhan
havazik
cseresznyevirág
pelyhek
hullanak

Könnycseppek
(*Larmas*)

A könnycseppek
amiket
te nem
hullajtottál
nem
tudták
meglágyítani
a követ

Azok amiket
lenyeltél
talán
ki tudták volna
egyengetni
az utunkat

Halál
(*Mort*)

Nyitott
szájjal
távoztál
és magaddal
vitted
az utolsó
szót

a terhet
itt
hagytad
a szobában
a padon

Erdő
(*Uaul*)

A sötétek
közepett
az „a”
mint egy
napos
tisztás

Miközben te
pihensz
ebben
a bölcsőben
burjánzik
a moha
a mi
nyelvünkön

hogy
az arató
és a sarlója
ne

sirassa
a szavainkat
és a dallamukat
a fatörzsünket
meg a kergünket

A kertem
(*Miu iert*)

Egy virágokkal
telis-teli
kert

Füvek meg füvek

Lándzsás útifüvek
hosszú
és rövid
hazugságok lándzsáival

és
rengeteg
gyomnövény
a szív
legszélén

VIC HENDRY
(1920)

a föld íze volt az
(*suer dalla tiara s'ei stau*)

a föld íze volt az
az alig összegyúrt agyagnak
az íze - jól tudom
levél erek és szárok virágoztak
s lassan gyümölcsöt hozott
tüskékkel a hegyén
és én mintha senki sem lennék
maradásra kaptam utasítást

augusztus közepén születtem
(*naschius da miez uost*)

augusztus közepén születtem
száraz rét közepéből
más bogáncsokkal együtt
vett földből gyúrtak -
a rét alsó végén
váratlanul út
tűnt a szemekbe
mégis elkésett
gyermek maradtam
naiv és jóindulatú
amíg csak
meg nem könyörült rajtam
a naptól súlyos idő

ügyetlenül két ujjal
(*malamain cun dua detta*)

ügyetlenül két ujjal
két vaspálca-ujjal
végig a billentyűkön
meg-megbotoltam
nem volt más az csak zörej
mit a zongorából kicsaltam

sohasem hívsz elő
te egy értelmes hangot
mondta hangsúllyal a tanárom
mélyen a szemembe nézve

miután meggyújtottad a lámpát
(*dapi che ti has envidau la cazzola*)

miután meggyújtottad a lámpát
néven nevezel és jeleket adsz
örömmel töltöttél el engem
napfény hatol át a cella sötétjén -
mégis nyomasztanak a sötét zugok
elbújnak a gyilkosok és menekülnek
megfojtani készülnek az öntudat órét
feszülő kezekkel hadonászom
leguggolok és mindjárt négykézláb mászom

miért van nyitva
(*pertgei s'el aviarts*)

miért van nyitva
állandóan nyitva
a szelelőnyílás
és ott a fűrészpör
ami felszítja a tüzet
bennünk mélyen -
és szétteríti
a délutáni
lóhereillatot

az egész életem adnám érte
(*la vet'entira vess jeu dau*)

az egész életem adnám érte
kihajlítani behajlítani az egyenest
és ami görbe azt kiegyenesíteni
és igazából - mit tettem én -
gyomláltam és megszúrtam az ujjam
és megcsíptem a csalánt
az illedelmest megbüntettem -
a bizonytalan rút napokon
kiáltoztam ordibáltam
és nem egyszer felizgattam
önmagamat és másokat is

ARNOLD SPESCHA

Interpretáció I.

Vissza kell fognod
az okot
ami megszületik és
növekszik és
szivárvánnyá válik

Intepretáció II.

Keresd
a vonalat
mi megadatott
és a véghez
vezet
a többi
dísz
és kézműnek
kell maradnia

Interpretáció III.

Hadd nőjön
és virágozzék
a hang
az akkord
a szivárvány
ami egyik faltól
a másikig
ér -
a boltozat
ami tart
és összeköt
ami értelmet ad
a kis részletnek

Interpretáció IV.

Sok a felesleges
vagy a
túlsúly
az igazból
s a hihetőből

Voce amabile

A hangod
a szentély
gyenge
csengettyűje
Mégis
képes
elfedni
a szomszédos
hangokat
Add a hangod
a hamisaknak
a piszkosaknak, irigyeknek
az elhagyatottaknak
a haragosaknak
a rosszaknak, durváknak
a meggyötörteknek

Crescendo

Egy hangjegy vagy
isteni torony
egy hangjegy
ami az égbolt
felé nyúlik
és viszi szét
a harang hangját
Hadd nőjek fel
tehozzád
s egyesüljek
a kővel és a hanggal

Martellato

Ne olyan erősen
a hang durva
az ütések kemények
mint egy kalapácsé
mint kövek a te meleg
szavaid s a keménység
a hangod gonosz
Ne olyan erősen

Religioso

Ne mérlegeld
a nevetlen nyelvet
csak értsd meg
Ne vesd meg
a trágár nyelvet
légy vele türelmes
Ne nézd le
a zavaros lelket
csak bízzál benne

Molto pesante

Nehéz
az anya
sírjánál
állni
és alig
tudni imádkozni
mert a mell
összeszorul
mert a szív
elakad
és szeretne
megállni

Morendo

Nem könnyű
hozzáférközni
a haldoklóhoz
Nem könnyű
búcsút venni
s így szólni
isten veled

vallader

RUT PLOUDA-STECHER
(1948)

havazikhavazikhavazik
(*I naivenaivenaiva*)

havazikhavazikhavazik
néma
a szín
csak róka nevet
a markába
egy ugrás
az élet
ma az övé

Lomb vagyok ami visszatér
(*Eu sun föglia chi torna*)

Lomb vagyok ami visszatér
és elnehezedő gyümölcs
szél vagyok ami letép
és kacagó láng
napközben

Hosszú árnyakból leselkedő
magány vagyok
és a nagy
fáradozás szülte
bágyadtság
föld vagyok
aminek eke-íze van

a vándormadár
egy utolsó köre

A tükör előtt
(*Davant il spejel*)

Belenéztem
az arcomba -
grimaszt vág az idő.
Mezítláb megyek át
az elvarázsolt erdőn,
de mielőtt visszatérnék,
a barnás moha alá
rejttem az álmaimat.

Éjszakák
(*Nots*)

Vannak éjszakák,
amik, mint selymek, fekszenek
a vállon,
és vannak,
amik kint várakoznak,
mint tolvajok,
éjszakák,
mint pókhálók
levelek és piros gyümölcsök közt
és éjszakák,
amik titokban elkapnak
és átformálnak.

Élni
(*Viver*)

Amikor végre
a fény felé
tárhatom a leveleimet,
élvezhetem a nap
ölelését
és a szél szeszélyeit
várhatom.
A föld felé
hajolni vágyom
egy mosollyal
nyújtózkodni
az ég felé.

Moneglia

A sirály
kiáltásában
a te búcsúarcod -
Egy szárnycsapás
a tenger
kacajában

hullámok csapdosnak
messziről
bennem

DURI GAUDENZ

A vadászó Diana (*Diana a chatscha*)

Diana
hiányos öltözetben
íjjal és törrel
a fejét forgatja
mint egy galamb
mi szelíden ül
a tenyerén
és egy őzsuta
szalad át
a bozót felé

Duri Gaudenz: „Fastizis i'l vent”, 1990

Szúrós hidegek (*Pirantiüms*)

A szúrós hidegek
az ablakaimra
jég-gejzíreket
tereltek.

A nyúl nem tudja,
hogy bele merjen-e
ugorni az úrbe.

Egy fáról
lezuhan egy sárgarigó!
Farkas-lábakon
jár a halál.

A szívem megdermedt,
lassan dobog,
miközben gyorsan
múlik a nappal.

PARÜSCHLA

Ellentétek (*Cuntrasts*)

Az elszürkülő fények,
a mocskos falak,
obszcén rajzok,
a földön szemét.

A szememben fantasztikus nimfák és Monet kertje.

A metró zakatolása,
egy hegedű cincogása,
megcsendülő pénzérme,
amint egy tálcára hull.

A fülemben Mahler és Brahms zenéjének hangjai.

Játék a sötétben,
osonó árnyak,
egy nő kiáltása,
amint egy férfi a kezét emeli.

Egész lényemben a társ iránti szeretet, aki meg nevetéssel ajándékoz.

„*Literatura*” 18, *l’Uniun da Scripturas*
e Scripturs Rumantschs, 1995

CLAUDIA TAVERNA-HUDER

Honvágy
(Inreschantium)

sír bennem
és nem tudom miért
lettél idegen
akit követni nem lehet
olyan országba menekülsz
amit én nem is ismerek
arany és ezüst
levelekbe
amik rajtam áthatolnak
de téged simogatnak

egy olyan falhoz
mint a tenger
és föléje égbolt
borul

SVÉDORSZÁG

GÖSTA ÅGREN

Indulás

A délre tartó vonaton egy gondolat
suttog: most kezdődik az élet;
már mindennek vége

Cenzúra

Ha tilos beszélni, a hallgatást
is büntetni kellene,
hiszen ha megtagadják a beszédet,
eredménytelen lesz
a tilalom.

A Bakók

(Bödlarna)

Az Isten egy meleg állat volt
reggel a gyermek
agyában, de amikor a szó-
és a verés-vihar elült,
csak egy agy maradt fenn,
egy lény-nélküli ingovány.

Hiába hullanak a juharfalevelek,
mint kezek, ősszel,
hiába támadják a hóeke szárnyai
a mocskot, hiába mutat a templomtorony utat
a nyári felhőknek. Néznek
anélkül, hogy látnának. Kegyetlenségük
a természetes kíváncsiság
a halál iránt az élő,
védtelenül lüktető testekben,
és a dühkitörések
csupán engedmény
a kispolgári illendőségnek,
ami érzéseket
igényel.

A jövődő írása,
az, ami valami más
mibennünk, visszavezetheti
őket át
a tetteken
és átadhatja őket
a születésüknek.

Ott mész
a sötét, kivehetetlen
zászlók alatt. Csak történés
vagy. Hallod őket,
akik ezt éneklük „Zog mit keynmol”
Varsóban, amikor minden
nem az amit már kimondtak. De te
mindig a szó vagy, éhség vagy
üresség. Neked nincs
bűnöd. Ebben
az itteni versben
nincsen a te számodra
hely.

*Gösta Ågren: „Kväll över seklet”,
Norstedts, Borgå, 1994*

HELENA ERIKSSON
(1962)

A sarló
(*Skäran*)
(Részletek)

a vérben minden összegyűlik, elfújja
a jégkérget
hol van ő, mi az
a játékaiban
ami el semmit sem árul

A kéz sűrűsége a játék feltétele
a terv alkalmazása

A csillogó lemez, repedések az üvegen
A sötét üveg

I

Egy kórus hallható a tengerről

Az örvény a tengeren, kézmozgás ott

semmi sem jön a pályáján, ami feltartóztathatná a rendet
egy tört nyelv alakjait
a cseppeket a vadszőlőillatú kezein

(*hon jungfrun*)

(ő a hajadon
át a ligeten fekete bakancsban

a súlyos hajfürtök

egy bemélyedés a süppedékeny tájban)

(Inuti en rund byggnad...)

Egy kerek épületben a falakhoz préseli magát
kitapogat valamit ami új törvényeket tár fel

a ruhában imák nőnek, az ő
szűk torkában

Törj ki ebből az akolból
(elmerül)

a sötét tóban Napról napra
szörnyen keveset zuhanhat

(hur)

hogyan
voltál képes az egyikéről a másikára váltani; fehér kábelek
az egyik háztól a másikig (át azon a tolongáson)
amikor felváltottad azt; lámpák gyúltak
Én átrágtam a bőrt, hogy tovább hallgathassak Te játszottál
a ház előtt az ő vén dolgaival

Én megtiltottam átmenni az úton, autóval menni hozzájuk
Ők karjukat lóbálva lépdeltek, hol aludtak, hol olvastak

*Helena Eriksson: „tholos”,
Albert Bonniers Förlag, 1998*

ANNA ONICHIMOWSKA

Pávák (*Påfågeln*)

Azt hitted, hogy ez a te kerted.
Én összegyűjtöm a pávatollakat,
beteszem egy vázába.
Ez szerencsétlenséget jelent, mondta nagyanya.

*Anna Onichimowska - Tom Paxal: „Mellan Dem”,
Författärnas andelslag, 2000*

CAROLUS REIN

Az örökkévalóság törvénye

Vörös üstökösök üdvössége
a tölgyfa megsebzett
szél árnyékolt madarak alatt
az árnyékok Narcissus körül
sötét rózsaszín tűz íve
Spartacus
sohasem
haldoklik

Figyelmeztetés

A szél
madáriskolájában
nincs lázadás:
a szfinxek
a karmukkal énekelnek a csizmában-
járás
örök
tilalmáról

Soha többé

Még sötét
borul a világra,
de a sötétség szívében
ég a remény, hogy a háború már soha többé
fel nem ébred.
Mégis egy magányos viaszgyertya már
lángra gyújtja Madame Curie súlyos
daróc ruháját.

A víz sikoltozik Cerberus bensőjében.

Előjelek

A cigarettacsikk
a szürke
kőlépcsőn
tompán
morog.
(bizonyára még túl korai üldözésről
beszélni -
de
egy árnyék már feszes vigyázzban áll az ajtó
mögött)

A lány kimegy hogy
tüzet kérjen, meztelenül
tér vissza a vörös
alkonyban (haza
saját
magához)

Pusztulás

Éjjel a hold
magasra emelkedik Sebbot úr nyájai
felett, árnyá
változtat

téged, amit én szívesen
elfogyasztok...

Visinszkij

I.

A haja
„majdnem egybeolvad
az
egérszürke egyenruhával -
és az
acélszínű
vállrojtokkal” az

„acélszínű” majdnem „egybeolvad
az
egérszürke
egyenruhával” -
És mégis...

Az „egérszürke”
majdnem
egybe-
olvad
a hajjal...

(Én !
Aki
valóban hitt neked!

Én!
Aki hitte hogy
te voltál -

én!)

II.

Én, aki azt hittem
hogy az vérfolt volt a
sötétben...
megijedt?

III.

Te, aki
a vérfoltról azt hitted, én vagyok - Visinszkij, bele-
fulladva a múlt
szeretetreméltó reménytelenségébe...

IV.

Ki nem hallgatta amint elenyészett a kiáltás
a Forradalom rózsakertjében, a
várudvar
vizelet és vodka-
szuronyai;
zsoldos
legények
bocsánat...

Ki nem hallgatta amint elenyészett
a kiáltás...

V.

Síri
csendtől emésztve (az elenyészett sikolytól
elbűvölten...)
és ébredés
kaftánjába öltözötten lépdelsz fokról fokra
távolabb, át a havon: adj
tüzet!

VI.

Ezer „áruló”
hull
a verebek havába -

ezernyi ártatlan!

Mit zavar ez téged?
Hiszen minden mégis
ugyanaz.

A forradalom
sohasem
hal
meg; sohasem huny
ki
 a kardtánc,
a keresztűz lángja!

VII.

(Visinszkij imperátor)

Millió
térképet rajzolt fel egyetlen vonással
és

semmisített meg!

A gyáva
remekműve a
számoknak...

VIII.

Elcsigázott - mint egy
kutya egy farkastól. Heródes
szökevénye a vazallusok előtt, a dezertőrök
bűne és félelme. Az ügyvédi
csűrész-csavarás

örök díszé.
Vádló - vagy éppen a
Panaszos
 ügy-
véde?

Nem, csupán egy patkány, ami önmagára
vadászik...

IX.

Clio
Vádlottak padján
ülve, Clio járkál,
smaragd zöld, de
véres kötényben, előtt, Clival és a vádlottak padjával
szemben.

És ő
bátran kérdi: emlékszel, Visinszkij
elvtárs, arra az alkalomra, amikor
a pinty énekelt a zsarnoknak, hogy a Diadal Csalogánya
állt az ajtó előtt?

Idegen Bécsben

I.

Én szeretem
ÖN VALAHA IS
kitette a lábát
Bécsből?
És a szél
felel: nem, senki
mind közül, a
magányosak, kik a magányukból most vissza-
térnek, az

Örökös
szeretők,
közülük
senki sem volt
soha-
sem
Bécsen kívül.

II.

És a szél
felel
még
egy-
szer (a válasza mint egy idegen
sötét
visszhang
köz-
pontozása, egy
jaj-elfojtása
egy autóduda hosszat
hosszan
szakítva meg
hosszat, épp Am-
phitryon
hiábavalósága.

William Shakespeare: Rómeo és Júlia

I.

A halál minden
helyreállítása, a rózsá,
ami előkerült a világűr
selyem-
cipőjéből, ahonnan szikrák
míriádjai hullanak mint fekete patkók a halandókra -
oh álmítás, a te legyőzhetetlen
bátorságod, az Apokalipszis
szíve iránti hűség,
az a gunyoros
égő
álarc, az a téli
fogantatás
Égészszag.

II.

Játékos galambok
a téli piactér fölött.
Lupus
(idegen hatalom) hadjárata
profanum Vulgus ellen.

III.

Mirtuszerleg, égő, nem lehet, nem lehet, nem
lehet, nem lehet: rokka
fekete, mint játékos
rózsa, ami siet
látod, kedvesen, siet
messzire el az Apokalipszis tűzvészétől -

IV.

Meredek
mint a hattyú
tüzes dürgése
vagy mint egy repülő-
gép győzelmi kínja
Leonardo
szent Öle...

V.

Ezt befonta Virgo titkos
vad selyemgyümölcse, a zsenge -
ő, aki valóban hitte.
A macska visszatérte a rubinba és
a halotti maszkba, a politikus ármánykodó
elme zavarodott kontár sikolya.

VI.

Kanyargó
árnyék, a megtalált
ló
permetező
győzelme, lovas nélkül
galoppol. Ámen.

Júdás diadala

I.

Az ősz egy örökkön élő
fa.
És a fa dadogva
kér bocsánatot, a megváltó egy pillanatra megáll
az útján
távolabb.

Látja az elszalasztott lehetőségeket,
az elszalasztott koszorúkat,
mintegy őserdő terjeszkedik, de már
késő.

II.

De Júdás már kapott ötletet, hogy elárulja,
megy makacsul és egyre tovább.
Micsoda rémítő szél,
nem fúj át az idő üllőjén.
A paloták portáljai alkonyatkor
szent és kedves nélkülözés vízköpőit
mutatják,
árulás és jajveszékelés
rózsás szakadékait,
a hegy, amiről Minotaurusz álmodott.

BO SETTERLIND

A paraszt

Üres az udvar fenn a hegyen. Egyedül vagyok.

Lehet, az utolsó verset írom most hozzátok.

Este van.

Búcsút nektek intek, távoli csillagok.

Mind ott vagytok az űrben. Mint magok, mint égő lámpák.

Egyre sötétebb van, már nem látom
amit írok. Csak egy árnyat látok,

a ködben keres valakit. Biztosan a paraszt
jön a lejtőn,

vállán a kasza.

OWE SKOOGSTRÖM

A kincs

A kincs a tengerfenéken van
vagy az inkák szent helyein
a mennyben is halmozódik fel kincs
de valódi kincs
a kormányzóságok adóügyi kincstáraiban
az állami földadót behajtó hivatalokban
az adót kivető hivatalnokok csapdáiban
az udvari ellenőrök munkája folytán
gyűlik egybe amikor is felméri
hogyan a végrehajtók milyen sokáig
lovagoljanak a polgártársaik hátán
bár már úgyszólván súlyos kövek alatt görnyedeznek

A hivatalnoki szadizmus

A hivatalnokok mindig ijedősek
kötelességtudóak
hűségesek
lojálisak voltak
A hivatalnokok mindig olyan rendszert
építettek amely védte önmagukat
nyugdíjukat
idejüket
végkielégítésüket
havi bérüket
A mi hazánkban a hivatalnokokat
a közöny jellemzi
ezt nevezem a hivatalnoki szadizmusnak

A kezek

Simogatni foglak
két kezemmel
letörlöm fáradtságodat
nyugtalanágodat
letörlöm a félelmed
az álmatlanságodat

letörölöm aggódásod
bizonytalanságod felemellek a fényhez
és a meleghez
s leengedlek a palástfű
hűsébe

Anyák napja

Édesanya
ott vagy most is
édesanya
a réten lépdelsz
édesanya
a tűzhely előtt állsz mint mindig
édesanya
összekulcsolt kezekkel ülsz a hintaszékben
édesanya
a mai nap
a te ünneped

Az igazság

Ami ma illendő
holnap tilos lesz

ami tegnap illő volt
ma tilos

négy ütem
rím és józan ész
zsoltárok és verssorok
minden fazon nélkül

a verseim - körök

de egy mégis megkívánhatja
az igazságot
(amire senkinek sincs monopóliuma)

Az Isten

A hagyományos módon
kerestem istent
az esti imában
a szentségekben
a szentélyekben

de ott csak kő van
kő és újra csak kő
súlyos kő-rakomány
zizegő rózsafüzér
gyertyafény
szent fémek (arany és ezüst)

mennyország és pokol
csak az elnyomók képzeletében létezik
ők a nagyhangú
képmutatók
az élet-tagadók
a hazugok

az élet örök
az ember igaz
és az élet-talányra a választ
a világűrben megleled

Eső után

Eső után a frissesség
hallja a csendet
vagy mély lélegzetet

vesd le a bilincseket
merj kockáztatni
a boldogság közel
oly közel hogy árnyat is vet
a szeretet itt van és most
a biztonság
a közösség
a síneken zakatoló kerekek mögött
rohan
fedezd fel a szerencsét
élvezd az eső utáni frissességet

Flux et reflux

Flux et reflux
c'est la vie
jogunk van egy gazdagabb élethez
és hogy békében öregedjünk meg
Flux et reflux (latin) kiönt és visszavonul
c'est la vie (francia) ilyen az élet
Vakon hiszünk az írott szóban (az igazság)

Non scholae sed vitae discimus

(nem az iskolának, hanem az életnek tanulunk)

Ma megtanultuk
hogya a tanulóknak utasítást
a tanárok adnak
akiknek utasítást
a vezetőtanárok adnak
akiknek utasítást
az igazgatóhelyettesek adnak
akiknek utasítást
az igazgatók adnak
akiknek utasítást
a művelődési osztály ad
aminek utasítást
a központi művelődési osztály ad
aminek utasítást
a Művelődésügyi Minisztérium ad
Ki áll a kormánynál?
„Hát nekünk ki ad utasítást?”
Éljen a legfelsőbb döntési jog!

Gondolatok egy fiatal lányhoz

(Tankar till en ung fröken)

kedvesemnek, Isabelle-nek

Ki tudja megtölteni
a szívem élettél
ki tudja megérteni
szó nélkül a gondolataimat
ki tud a bánat örömkönnyein át
nézni engem
csak te tudod

megtölteni az életem
értelemmel
csak te
tudsz élni bennem
csupán TE

MARIA WINE

(A reggel...)

A reggel

asszony és Isten hozottal
fogadja a Nappalt a férfit
hívja hogy igyon a fényéből
hívja hogy hallgassa a madárcsicsergést
és a holdfény-forrásban lemosott két karjával öleli

A nappal a férfi mint álmos macska hever összegömbölyödve
csak néha pislog
mert nem tudja érdemes-e felkelni
de melyik macska nem szereti a madárcsicsergést
és szemét kinyitva várja az áldozatot
előkúszik az álom mélyéből
hagyja hogy átölelje a reggel
hullámzó mozdulatokkal nyújtózkodik
mint a tenger ringatózik biztos bölcsőjében

A reggel-asszony visszavonul
de előbb még felissza a virágokról a harmatot
majd mintha lárvává válna
pókháló-vékony álmába rejtezik
hogyan felkészüljön a következő újjászületésre

A nappal-férfi felkel
vadászni indul elfogja a fényt és az árnyakat
iszik növekszik
hatalmas fa lesz
ami levélfülekkel hallgatja a szél titkait
és végül fáradtan félig csukott szemekkel leúszik
álmai tengeréhez
az est küszöbéig

Az Est
aki nő
ott fekszik szétvetett lábakkal asszony-ágyán
ékszerként csillog lábánál a naplemente
maga mellé hívja a férfit
aki ráveti sápadt árnyékát
együtt hálnak meg egymást ölelve
de a sötét éji pihenés után ismét
a Reggel és a Nappal jön elő
egy Nő meg egy Férfi

SZAHA KÖZTÁRSASÁG

MOISZEJ JEFIMOV
(1927)

Egy romos házhoz
(Θməxxə)

A magas hóban
Nyomokat hagyok.
A vén ház hol van?
Csak mohos romok.

Emlékszem, régen
Pezsgett itt élet.
Hiába nézem,
Itt már nem élnek.

„Mindent hó takar”
mondják ezt sokan.
Bármit is akarj,
Az idő rohan.

Összedől minden,
A rom egyre több,
S befedi csendben
A moha leple.

De szólít a rom,
Házból mi maradt:
„Halld, ezt akarom,
Húzz fel új falat!”

Jó lenne, tényleg,
Melegben lenni.
Te is megérted,
Meg kell ezt tenni.

A hó és a rom
Ezt súgja nekem.
Én is akarom,
S tudom, megteszem!

*Моисей Ефимов: «Хотой үнжүүтэ»,
«Бичик» Дьокуускай, 1993*

SZENEGÁL

LÉOPOLD SÉDAR SENGHOR
(1906-2001)

Meztelen nő, fekete nő
(*Femme nue, femme noire*)

Meztelen nő, fekete nő,
Ruhád a színed, ami az élet,
az alakod, ami a szépség.
A te árnyékodban nőttem; a te
kezeid kedvessége kötötte be
a szemem.
És íme, a Nyár meg a Dél
közepén
Felfedezlek téged, Ígéret földje,
egy magas, kiégett hágó magasából.
És a szépsége a szívembe
hasít, mint egy sas,
villámként.

Meztelen nő, sötét nő,
Kemény húsú érett gyümölcs,
fekete bor komor extázisai,
száj, mi lírikussá
varázsolja a számat.
Tiszta láthatárú szavanna,
szavanna, ami a Keleti Szél
heves cirógatásától
meg-megremeg;
Faragott tamtam, feszes tamtam,
ami a győztes ujjai alatt
dübörög.
A te mély contralto hangod
a Szeretett nő spirituáléja.

Fekete nő, sötét nő,
Olaj, mit egy lehelet sem ráncol,
nyugodt olaj az atléta
testén, a
Mali-i hercegek testén.
Mennyei bokájú Gazella
a gyöngyök csillagok
a bőröd
éjszakáján.

Az értelem szemeinek gyönyörűsége, az
arany visszatükröződése - a bőröd
mint a moaré.

A hajad árnyékában a szorongásom
kivilágosodik a szemeid
közeli
napsugaraiban.

Meztelen nő, fekete nő,
a te múltó szépséged énekelem
a formát, amit az Öröklétben rögzítetek,
mielőtt a féltékeny sors
hamuvá változtatná, hogy így
tápláld
az élet gyökereit.

„Oeuvres Poétiques” Le Seuil

SZERBIA

MILOŠ CRNJANSKI
(1893-1978)

Nyom
(*Tpa2*)

Ezt kívánom:
az álmok után
ne maradjon nyomom a testeden

Tőlem csak bánatot
és fehér selymet vigyél magaddal
meg a jegenye leveleivel

behintett utak
kellemes illatát

IVAN RASTEGORAC

Én fénypáncélt hordok
(*ja nosim svetlosni oklop*)

Én fénypáncélt
hordok:
Elbűvölten előjövök
az idő
vizesése alól.

Fénypáncélt
öltök
s álmomban összetöröm.
Alattam száraz fű
ég,
és régi újságok
örök lánggá változnak.

Megbabonázva járok
és tapogatom a dolgokat.
Egybekapcsolom a távoli
s idegen dolgokat.

A fénypáncélon át
nem ismerem fel
az ütéseket.
Csak elviselem.

(*Internet: Iris Poetry Society*)

MIODRAG PAVLOVIĆ

Napnyugta (Залазак сонца)

Napnyugta
gyermek kiáltozásai az ablak alatt
játékok a hidegben

Amikor bezárul az ég
aki védtelen marad
igyekszik nem vallani be a félelmet
és nem nevetni

Fogoly

Hajolj meg
ints
hadd csípje meg a holló
puha tenyered

Ne félj a szélről se a kőtől
minden seb egy láng-darab
amikor a sötétség arcába nézel

Szabadság
vér-folyam
a nappal és éjszaka között
öröm
mi egész életen át
keres

Öröm

International-Poetry (Internet)

VASZKO POPA
(1922-1991)

Lakodalmak
(Csaððe)

Mindenki leveti a bőré
Mindenki felfedi a csillagképét
Ami sohasem látott éjszakát

Mindenki kővel tölti tele a bőré
Mindenki táncra kel vele
Saját csillaga világítja meg

Aki nem marad hajnalig
Aki meg nem remeg meg nem reped
Az rászolgál a bőrére

(Az táncol ritkán táncol)

JOVICA ĐURĐIĆ

Álom-ház (*Kuća sna*)

Én s a nőm már régóta
Építjük az álom-házat
Tégla, homok, mész...

A piros tetőt
Záporok kaszálják

Mindennek ellenére

Éveken át a zöld kert
Okozza minekünk a legnagyobb
Örömet

Vízzel és verejtékkal megöntözve
Virággal, sok hasznos terméssel
Ajándékoz meg minket

Tégla, homok és mész sebzi fel
Továbbra is a tenyerünk
Az álmházból nézzük
Az érett gyümölcsöket
Szemben a nappal
S a tengerrel

Malinska, 18.7.1988

SZICÍLIA

SALVATORE CAMILLERI
(1921)

Egy rózsaszőnyeg
(*Un tappitu di rosi*)

Egy rózsaszőnyeg
és a te csodálatos két szemed
távoli országok öröme.

Beszéltél rólam, magadról
történelemről, filozófiáról,
beszéltél a szenvedélyről. „A szenvedély
más mint a szerelem.”
és a szemeidben zöld meg sárga
topázok csillogtak.

Egy rózsaszőnyeg
és te beszéltél, beszéltél
rólam, magadról, mindenkiről.
„Az élet szerelem nélkül
- kert virágok nélkül.”
és a szemedben smaragdok meg egy
csillag-szigetcsoport csillogott.

Egy rózsaszőnyeg
és te beszéltél, beszéltél
rólam, magadról
„A szerelmes nő képtelen
megmagyarázni a szerelmét.”
összeszedted a bátorságot, és megremegett
a melledben rejtőzködő két galamb.

SZINGAPÚR

HAROM ABDULMAJID
(1943)

Üdvözet a Déli Part királynőjének
(*Salam buat ratu pantai selatan*)

parang tritis soha meg nem nyugvó
hullámaihoz jöttem
hogy köszöntsem
a déli partok királynőjét
„mi újság dél felséges asszonya?”
legyen mély az álmod
meg ne zavarja soha senki

parang tritis, 1999 május

Épp csak bimbót bontottál
(*mekar cuma sekali*)

ma oly szépen fénylesz
s bódító az illatod

de holnap már heversz
fonnyadtan a lábak előtt
mélyen lehajolva
de még nem holtan

majd te magad hullasz le
szárazon az álmok szemétdombjára.

Marsiling Spring, Singapura
(*Internetről*)

SZLOVÁKIA

KATARÍNA BOLAŇOSOVÁ
(1964)

Recept
(*Recept*)

A kedves elaludt
A szoba elcsendesedett

Csukd be a szemed
Az orrodát szorítsd
az arcához
Végy mély lélegzetet

Felejtsd el
a sampont

A borotválkozás utáni sprayt
a szappant

És megérzed
az ő
testének
az illatát

Forró hó
(*horúci sneh*)

A nyomaid követve vándorolok
elveszítem önmagam
de téged nem talállak

a szavak pattanásig feszült léghajói
lepik el az eget

hallgass! - a tenyeredben elolvadnak

*Katarína Bolaňosová: „Daleko na Zemi”,
Arkus, 2000*

MICHAL HABAJ

(1974)

Reklám

(Reklama)

ha a dolgokra ily helyes módon fogtok nézni, majd megállapítjátok, hogy a század nem is annyira az évek, mint a helyes nézőszög kérdése, az örök ifjúságra és más értelmetlen mítoszokra támaszkodás helye, tegyetek valami

értelmes dolgot gondoskodva egészségetekről, s ne csak olykor-olykor hanem naponta - kezdjétek éppen ma. mozgás, megfelelő étkezés... és 80-967760-4-5! egyedülálló szó-készítmény segít a legjobb kondícióban tartani a testeteket s az értelmeteket.

Családi kirándulás a 80-967760-4-5-össel

(Výlet s 80-967760-4-5 pre celú rodinu /Trip with 80-967760-4-5 for whole family)

minden családtag számára egy lezárt borítékban küldd el a címünkre a boríték egy levágott darabját a 80-967760-4-5-ös számmal. ne felejtse el megírni a neveteket és hogy hol laktok. ha Téged sorsolunk ki, Rád és a család többi (

összesen max. 4) tagjára vár egy fantasztikus kirándulás! további 5 nyertesnek nagy, családi csomagot küldünk a 80-967760-4-5-ös mesegyűjteménnyel. a címünk: M. H., Podkolibská 22, 831 01, Bratislava, Szlovákia.

*Michal Habaj uvádza 80-967760-4-5,
Drewa a srd, Banská Bystrica, 1997*

Verssel az éjszaka ellen

(Básňou proti noci)

meztelenül és fegyvertelenül: verssel az éjszaka ellen:
a szélbe kilépek: hétfő van, hétfő van: holló károg
a fej kalitkájában: a jószágos klaviatúráról és a csoda-
fotelből: noszogatnak hogy keljek fel: a munka
emberei a tettek emberei a törvény emberei: verssorral intek
a számítógépnek búcsút: csokoládés csókok könnyező szél:

kilépek: kilépek a szélbe: az álmok emlékeit és a megálmodott emlékeket: pár órára félreteszem: a verseket elfeledem: mosolyogva akadok fenn a gesztusok hálóján: kedd van kedd van: szerda van szerda van: holló károg az úrben: itthon vagyok itthon szodoma szodoma: még hány nap: az unalom pusztájába veszek: a számítógép halott: a falak halkán fojtogatnak: hány centiméter maradt még nekem járni: hogy eljussak a szoba végébe majd onnan vissza: hány óra maradt még nekem járkálni: hogy eljussak a nap végére és lefekhessem aludni.

*Michal Habaj: „Korene neba, básne z posledného storočia”
Drevo a srd, Banská Bystrica, 2000*

PENELOPE TOOMEY

(1977)

Mint egy kerge macska

(Ako rotujúca mačka)

Kerestem egy utat
el, ki magamból,
és rájöttem, hogy a magány egy kacsaringós
zsákutca

Mindig lépegetsz szemben, te, holdkóros

MIROSLAV VÁLEK

Kő férfiak

Kő férfiak vagyunk. Tvisztet nem táncolunk,
csak a régimódit szeretjük, a holdat meg a bokkrétát.
Rémülten ordítjuk: tudatunkban felrobban a jazz fémrepülője,
de mégis tovább visszük azt, hideg villamoson,
mint a fejfájást és a torokgyulladást.
Álljuk a szavunk, hiszen ez teszi a férfit,
és a férfi az állam támasza, szintúgy a család feje.
Persze, a lehetőségei szerint.
Feleségünk megcsaljuk, igaz, kivételesen, és csak ha biztos,
mert mindenek előtt a szerelem, az ágy lírája
a szívügyünk.
Mi vagyunk azok a kő férfiak, vállunkon
a ház, a fekete zongora,
az égis érő antenna
galambjaival,
a csillogó, szikrázó tükrök,
de még az esküvői fátyol is!
És a garzonlakás a boldogtalan szerelemmel!
Mindent látunk.
Látjuk a búcsúzó szerelmeseket,
az agyafúrt zsebtolvajokat,
a csillogó késpengét,
a vért, a vért,
és a megdöbbenést a szemekben egy karambol után.

Látunk mindent, de jégarccal hallgatunk.
Az élet rövid,
s törvény, hogy örökké egyazon helyen álljunk.
Mi vagyunk azok a kő férfiak.
És ti ezek vagytok: a lámpatörők, neonok gonosztevői,
cinikus utcai angyalok.
Nem törődve csókolóztok a házak kapui alatt
a tavasz első másodpercétől kezdve egész addig, míg a fák
el nem kezdik a kertekben visszataszító sztriptízüket.
nagy hangon beszéltek mindenről, titkáról
a csodás szerelemnek és a vérnek,
egyszerre csak váratlanul a város szemébe ordítjátok tagadástok!
Ti mások vagytok. Álmok ideges pilótái
és a boldogság hév kutatói.
És egymáshoz nincs semmi közünk.
Nem, ijeszt minket a hangos egetek.
Utunk egyenes: itt kacaj, ott egy fillér,
apró, csengő hazugságok. Mindig jut valami.

Nem, más az élet geometriája, nekünk idegen.
Oh, kábulat!
Hárommotoros pacsirta a szülőföld felett!
Ti pedig nevettek, fákat ültettek könnyelműen,
rikító színes ingekben mentek a reggeli váltásra,
Ezer évre tervezitek a világot.

Nem.

Nincs egymáshoz semmi közünk,
mi a kő férfiak vagyunk!

Dobszó a túloldalon

Röviddel a halálom előtt veszek egy krómozott kerékpárt,
mind a négy égtáj felé elcsengetem, hogy szép vagy.
Így, márciusban,
mikor a föld krematóriumként füstölög,
a paraszt égeti a tavalyi tarack tetemét.
Így márciusban, rügyfakadás idején, lelépve a villamosról
lettem szerelmes beléd.
Épp akkor dugta ki periszkópjait
a tengeralattjáró gabonamag hajóhad,
hideg volt, hideglelés
rázta a nyárfát, és egész este
ostoba eső esett,
magától már, erőlködés nélkül.
Tükröt találtál azon a napon és egy döglött macskát, a nyakán selyemszalag.
Oh, te, díszes halál, kegyetlenebb vagy minden más tárgyilagos büntettnél!
Te fészülködtél,
és a fejedben csillagocska jelent meg
a vonat haladási irányával szemben.

...

imádom a katonákat,
a szíjaik és savanyú kenyérük illatát,
szeretlek titeket,
lovassági tábornokok
és századzenekarok karmesterei,
mindnyájatokat, kiken még kevés a csillag,
alázatosan szeretlek.
Délceg lovaikkal bővölitek a nőket,
és a dobjaitok lakonikus pergése olyan,
mint amikor egy felriasztott gorilla az őserdőben lohol.
Aztán halkán, majd egyre erősebben
dobolnak a világ vén, ráncos bőrére.

Hegységek eredete és óceánok pusztulása,
népek vándorlása és hirtelen hegycsuszamlás!
Végül már csak halk, felismerhetetlen dübörgés,
lovasszázadok vonulnak, és kezükkel kopasz fejük verik.
Hogy volt szabad... hogyan engedhettük meg...
Nem mi vagyunk az elsők, az emberiség már több évezredes!
A dobok évszázadokat leéltek,
a dobok hirdették a jövőt,
viharok dobszava és dobok vihara,
dobok bumerángja hozza össze a csordát a bástyával,
dob-bulldog tartja féken a rabot,
pici, tipegő dob, téged ringattak egykor,
most árva, hol madárként kiöregedett
generális albumára teszek,
dob,
szégyen,
dobok dobok hátán!
Így történt:
Elfelejtettük a véletlen szerelmet,
hevét, ízét,
mást leltünk,
s talán, úgy hétszáz év múlva
mélyszántásnál
előmered a szemfoga.
Oh, bocsáss meg nekünk, gyönyörű Brunhilda!

És eljött az idő, mindent becsomagolni.
Tehát újból:
Szeretlek titeket
lovassági tábornokok,
Ney marsall,
Scipio Africanus,
Dzsingisz kán,
büntetlen halál feltalálói,
tűznyelők,
zsonglőrök,
történelemellenes késdobálók!
És a föld egyre dühödtebben forog, pereg,
a ló sörényére hull a napsugár,
paták az üvegen,
dobolás a túloldalon,
eszeveszett charlston,
lavinák bömbölése,
dzsungel!
Hol az ostorotok párdúc és pumaidomárok?
Halál. Rozsdás kanca nyerít így,
keresztvezérekkel tökéletesedett,
legyen még tökéletesebb a gyengéd állat,
a tiszta virág,
legyen belőle névnapi rózsa,

legyen méltó, legyen alkalmas, legyen megfelelő az álomhoz és a mondathoz
„Drága szüleim, késtem egy percet, mert...”
Legyen tökéletes a halál minden családban, legyen megfelelő mindenkinek.
Higiénikus halál leendő anyáknak és gyerekeknek.

Halál!

Fehér és meleg, cserépkályhával fűtött, hasonlatos a folyó időhöz.
És minden el van osztva benne pontosan.

FOR LADIES FOR GENTLEMEN

De a gentlemanek nem jönnek ide elásni fehér csontjaikat,
príma Philips márkájú géppel borotválkoznak és gint isznak.
Elektromos méh zümmög a fülüknél, mézet azonban nem ad.
Minek is a méz? Életük anélkül is édes.

Oh, igen, szép hölgy, ma este
az Ön keblére, a kívágásba csak
Hirosima parfümöt hint,
és ma este az öröme
hosszú lesz, ma este,
a XX. század nagy pillanatában,
mikor elkezd a kapitalizmus egyedülálló sztriptízét.
Már remeg a melle,
Kalifornia minden almája eléje gurul és cseng-bong.
Oh, szépség! Tudom, mosolyod pislákoló neon,
akváriumok aranyhala,
szemek lélek-koktélja.
Hajtsd hátra a fejed, csillagok, lepkefátyol,
jazz, jazz,
páncélflottillák tömege.
Rózsaszín combok,
szétterpesztett lábak acélos izmai.

O.

Y.

labda egy bika szarvain,
a földgömb meg akar pattanni.

Amerika

táncoló elefánt

a világ ültetvényein.

Amerikai, nukleáris kalapba öltözött
hisztérikusan zokogó kisasszony.

A világ elkomorul, aggódik.

Amerika,

ne játssz azzal a blúzzal!

Még egy gomb, és szent leszel,
élve a Menny kapujában állsz.

Lobogj, Amerika!

Sírnak a limuzinok, a mandolin szomorú húrjától
ég az egész ország.

Amerika, táncolj!

Amerika, dalolj!

Éjfél,
Kisasszony, oltsuk el a hajak neonfényét.
Szürke homály, sötétség,
oda pakoljunk le, ahol senki sem látja,
nyelvük öltögetik a szaxofonok,
nyakuk nyújtogatják a sápadt hold felé,
kiöntik farkasbánatuk.
A mű éjszakában
mű hullócsillagok hullanak.
Szexharangok,
Rumtűzvész.
Magános, fehér, táncoló lángok!
Csak tükrök,
mindenfelé tükrök
hévvel, idegesen dolgoznak mindenfelé,
minden pózban megragadják,
majd eldobják vázlatuk, és újra kezdik.
Mindenütt teli szájával,
örült röhejével,
zilált hajával,
ujjai gyökereket eresztenek,
melle, combja,
lába és rugalmas levegő,
az Atlanti óceán hullámai,
csiga- és kagylógyűjtögetők,
hullámverés és gyöngyház.
És aztán egyszerre
megláttuk matt napként az égen
elénk begyessedve
tojásdad hasát,
csillogó halpikkelyeit,
Arkhimédész körvonalait,
a körívet a járókelők feje fölött.
Kezével átfogta. Közelebbről is láttuk: Tele van.
Megtöltötték ezt az óriási hasat Chicago vágóhídjai,
Laosz vágóhídjai,
Vietnám vágóhídjai,
Malájföld vágóhídjai,
tele van, jóllakott.
Akkor a hold kettétörött
és a csillagokkal teli ég
az asztalra zuhant.
Hirtelen felugrottak a bankigazgatók,
a pénzhamisítók,
az acéltrösztök tulajdonosai,
az érsekek is,
az autókirályok is
a tintaködbe szöktek,
az álluk remegett,
a fejük égett, mint kokszteli kályhák.

Amerika hasa megtaláltatott,
piros kezekkel verik,
csapkodják,
mint bokszbajnokok egymást.
Ez is dob,
ismerten pereg,
mennykő születik a föld belsejében.
Ez is dob,
szíjak csikordulnak,
az acélgolyók visszatérnek a puskacsőbe,
jég alá süllyed sok tengeralattjáró,
lovasezredek vágtatnak vadul,
őshegyek törnek ki a felszínre,
a fény felemeli a tenger felszínén a víz szintjét,
szódásüvegként sziszegnek a kígyók,
rozsa lep el minden fémet.
Az ég olajos patkó,
magához rántja a lovak patáját,
hordók recsegnek a köves úton,
és mindez egy dob,
még ifjak, ráncatlanok,
de hatalmas fejük
a falba verik.
Ritmusuk altatódal nekünk,
s éjjel szelíd óraketyegés.
Halál, halál, halál.
Oh, dob, te vak égi szem,
mit látsz a várhorizont mögött?
Oh, dob, világ malomköve, lassabban örölj,
még ne kínozd anyánk fejét!
Oh, dob, minket beléd vertek, mint zsákba a macskát,
éppoly ostobák is vagyunk.
Hogy szeretnénk bőrödből kitörni egyszer,
elégetni azt, kitörni, rohanni előre,
és a sarkunkban érezni a fény ütését.

...

Röviddel a halálom előtt veszek egy krómozott kerékpárt,
mind a négy égtáj felé elcsengetem, hogy szép vagy.
Röviddel a halálom előtt, éppen a félúton,
mint a férfi, aki nem tudja, feljut-e a hegyre,
de nem adja meg magát, meg nem áll.
Már régen elveszett a szemem elől az utolsó versenyző,
és az otthoniakkal kapcsolata nincs,
nem ír haza, nem kap hírt hazulról,
nem kedvelte meg azt a barnát ott az ablak mögött,
és nem ivott idegen kutakból.

Magát érzi maga mögött, és siet,
 hogy saját magával találkozzon a célban,
 mert maga előtt is csak maga van,
 maga, másik mása,
 amit csak tompán sejt, mint az almafa sejt az almát,
 mint a levegő sejt a madarat.
 És talán éppen ez az értelme
 ennek a makacs útnak.
 De meglehet, időközben évszázadok múltak, és a világ megváltozott.
 Tudjuk: „A derékszögű háromszög átfogóján a négyzet... stb.”
 Tudjuk, hogy a föld gömbölyű,
 és a szerelem örök,
 felfedeztük Amerikát és az ekrazitot.
 Megszerkesztettük a gramofont, a papagáj prototípusát,
 a diluviális műkörök képviselőit.
 Állítottunk össze metaforát, alkoholt, gondolatok hajtóanyagát,
 csináltunk porcelánt,
 ismerjük már, hogy robban az atommag!
 Hagyd az árnyadban azt a lovast.
 Mindenkit gúnyolhatnak, hogy vak csillagcsiszoló,
 hogy szivárvány ragyog a feje fölött és özönvíz előtti ruhában jár.
 Bokájába harap a bolygó minden kutyája.
 Saját vérében fetreng már 2000 év!
 Hagyjátok az embert, hogy éljen,
 ezer,
 kétezer,
 százezer évet.
 mi függ a szempillantások számától?
 Az csak egy mozdulat,
 mint a csettintés az ujjakkal,
 vagy egy tanácstalan vállrándítás.
 És elég egy tüdőgyulladás,
 legurulni a lépcsőn,
 legelő fehér ló
 és dobpergés.
 Leszakad a nap,
 kezedben izzik a felhő -
 és ez minden.
 Az ember mindig éppen a halála előtt van,
 az ember halandó,
 az ember egyik lába mindig a sírban.
 Szeretem a hajad, szép Brunhilda!
 Gondoltam a közöttünk járó kis csillagra,
 már akkor is időközben eltelt pár évszázad, minden más, új.
 Felismerjük magunkat a félrefordított arcú lovasban,
 érezzük lábunkban a viharként sebes lépteket,
 fülünkben zúgnak a harangok.
 Ezt az utat meg kell mindenkinek tennie, egyedül,
 és együttesen, mégis magányban.
 ez az a varázslatos perpetuum mobile,

energiacsere, sejtosztódás, emberi végtelenség,
vér, dicsőség!
Felfedeztük az élet halhatatlanságát,
ismerjük már a mennydörgést,
a dob bőrért lecsitítjuk,
hogyan nője be azt is a fű.
Az élet nevében szólítjuk a holtakat,
kik a halálban is a helyükön állnak!
Elvtársak, hallgassátok ezt az utolsó zenét!
Nézzétek, hogy ég el a vonó az utolsó húron!
Ez már nem fogvicsorgatás:
„Az imperialisták elfűrészelik maguk alatt az ágot.
Nincs erő,
mely megakadályozhatná az emberiség haladását...”

Az ember örök!!!

Elemi vers

Hol vagyok? Úgy tűnik, repülök,
mikor tudom, épp elmerülök.

A világosság elvakít,
minden porrá változik.

Por, por, mindenütt csak porszemek.
Számban furcsa ízek érződnek.

Keserű és édes, szerelem,
lassan azt is elfeledem.

Por, por, mindenütt csak porszemek,
kopár táj, véres füvek, s levelek.

Homlokom az ablakhoz nyomom,
lassan befed mindent a korom.

Éget a tűz, a füst fojtogat.
Hová? Mutasd az utamat!

Rám nehezül évezredek súlya.
Menekülnék. Oh, de hova?

A föld lábam alatt megremeg.
Pro, por, mindenütt csak porszemek.

A világ gallérként fojtogat.
El nem űzöd a halálmadarat.

PETER MACSOVSZKY
(1966)

Az első veszteség
(*Prvá strata*)

A konfliktusoktól mentes összeköttetésekről szóló álmok utáni bánat illuzórikus.

(Az előbbi mondat tartalma annyira magától értetődőnek és banálisnak tűnhet, hogy megengedhetjük magunknak kételkedni abban, hogy a jelentése ezen a helyen megalapozott.)

(Még most is látom, hogy ha hatálytalanítanám az első mondatot, a második elveszteni az alapját, nem lehetne tudni, hogy az tulajdonképpen mire is ad választ.)

(Így akkor nem létezhetne a harmadik mondat, sem a többi, utána következő mondatok.)

(Másképpen, ha az előző mondatok az egyetlen, valamire utaló, tárgyukat veszítenék el, az olyasmire lenne jó a számukra, amit valaki költői vagy enigmatikus dolognak nevezhet.)

Hiány: Amor fati
(*Absencia: Amor fati*)

Olyan lenne, hogy ne kelljen írni róla. Csak arról, hogy írnak róla. (Mint például most?)

Egyetlen írásomnak lenne a tárgya. Annak az egyetlen írásomnak személytelenül kellene megtörténnie.

Olyan lenne, hogy ha őróla írunk, nem kellene használni a „kelleni” és a „nem kelleni” szavak paradigmáját.

A vele azonos nemű lényekre vonatkozó egyetlen írásomnak az egyik témája lenne. (De ez csak nyelvtani nem lenne.)

Ösztönzésül olyan interpretációkhoz szolgálna, amik a tiszta fikciók vagy metaforák közé tartoznának.

Olyan lenne az első pillanattól.

Valóban metafora lenne, de csak akkor, ha valaki - s ez a valaki lehetne az, amit bele lehetne gyömöszölni abba, amit az „én” személyes névmással jelölünk - átvezetné a transzkripció hídján.

Magától értetődően nem egyértelmű metafora lenne: az ő, írássá varázsolt metaforizált jelenléte, a legkevésbé sem magyarázná meg, hogy magasabb vagy alacsonyabb rendű dolgokról írunk.

Valóban el lenne átkozva, és ezért: lenne: vár, lovag, sárkány. Lehetséges, hogy az, mire azt mondjuk, hogy „én” lehetne a lovag. (Aligha.)

A nyelvtani kapcsolatok dinamizmusával szorosan össze kötött fonat manifesztációja lenne. Ezek a kapcsolatok, ezek a fonatok, képviselnék a sárkány hét fejét.

Olyan valami lenne, ami felülmúlná az ilyen manifesztációt, leküzdene az érés hét magas lépcsőfokát.

A szintaktikai kapcsolatokon kívül állna, még akkor is, ha óróla úgy keletkezne az írás, mint az ilyen kapcsolatok létrehozásának lehetősége. (Vár)

Csak annyira lenne imaginárius, amennyire imagináriusok annak a nyelvnek a sajátságai, amin óróla írnak, beszélnek, olvasnak.

Nem lenne semmi felesleges, és csak a saját hiányában foglalna helyet, akármiben is nyilvánuljon meg ez a hiány:

*Peter Macsovszky: „Cvicná pitva”,
Drevo a srd, Banská Bystrica, 1997*

PETER ŠULEJ
(1967)

Ahol lehullott egy virág
(*Kde padol kvet*)

ahol lehullott egy virág
a gyermekei is elpusztulnak
ahol lehullott egy virág
egy fűszál sem nő ki
ahol lehullott egy virág
sötéten süt fel a nap
ahol lehullott egy virág
kiforgatott ideológiák ingáját húzzák fel
ahol lehullott egy virág
kierőszakolt terror szirénái zúgnak
ahol lehullott egy virág
új dühöngő hősök születnek
ahol lehullott egy virág
kivirágzik a népiértés vasa
ahol lehullott egy virág
ott ez a tény sem lesz valami nagy tréfa

Az anyagok élnek
(*Materiály žijú*)

a különböző anyagok élnek
saját titokzatos módjukon
kitágulnak összeráncosodnak szétpukkadnak
megfigyelheted rugalmasságukat - szilárdságukat
mindenféle hangokat - hangocskákat - hallatnak
így akarnak mesélni nekünk az örömteli eseményekről
az ósóceánok és őstengerek fenekén
tájékoztatni akarnak - mintegy emlékezet-médiumok

a különböző anyagok felfejlődnek
felismerhető és felismerhetetlen
szerkezetekké, alakzatokká, formákká
leírhatod kristályosságukat, a lumineszcenciát - optikai tulajdonságaikat
(használd elektronikus mikroszkópot)
mindenféle jeleket - jelecskéket - adnak
az új Írásra oktatnak
így akarják arrébb tolni a papír-civilizációt
teljesíteni az alapfunkciójukat - mint semleges megfigyelők

a különböző anyagok szeretkeznek is
egyes részeik hirtelen eltolódása
összekeveredése, beszívódása, áramlása segítségével
megfigyelheted viszkozitásukat, tapadásukat és a súrlódó szenet
így akarnak nagyon finoman figyelmeztetni arra
hogy itt egyáltalán nem vagyunk egyedül

a különböző dolgok egyszerűen élnek
... ha akarod, keress további bizonyítékokat

Mérnökök (*Inžinieri*)

az új szellemi mozgalmak
az új tiszta filozófia
az új kor MÉRNÖKEI vagyunk

a századforduló MÉRNÖKEI vagyunk
történelem nélkül jövő nélkül
tér nélkül idő nélkül

a születés MÉRNÖKEI vagyunk
a halál autodaféjának
és a modern dekadencia felfedezői

a vizualitás MÉRNÖKEI vagyunk
nem ismerjük sem a betűt sem a szöveget
csak a hangokat, a grafikonokat, táblázatokat

a kerek asztal MÉRNÖKEI vagyunk
kétségbeesetten keresve az uralmat
e kurva unalmas videó-játék felett

Fiatalon meghalni (*Zomriet' mladý*)

(*Hommage à Ayrton Senna*)

e
morto!

e
morto!

így halj meg fiatalon
mindegy hogy mikor
csak épp időben
halj meg fiatalon
mindegy hogy hol és hogyan

légy akár 100 éves
csak halj meg fiatalon
e
morto!
e
morto!

Megszállottan (*Posadnutý*)

megszállottan
látni téged
megszállottan
érezni téged
megszállottan
szeretni téged
megszállottan
harapni téged
megszállottan
tépni téged
megszállottan
ölni téged
megszállottan
kínozni téged
valahogyan így
kell lennie;
de miért miért pont Én?

*Peter Šulej: „Kult”, Drewo a srd,
Banská Bystrica, 1996*

Angyal (*Anjel*)

angyalt láttam
felismertem az angyalt
te voltál az de hiszen
úgy viselkedsz mint egy ördög
de én angyalt láttam
finom piercinggel
a szárnyad szélén
védő dicsfényt gyújtasz
engem senki meg nem győz
navigátor testvérem

Jó idő/Rossz idő
(*Čas/Nečas*)

még mindig láthatatlanok
a Jó Idő görbéinek nyomai
a te testeden
begyógyulnak az ifjúkori sebek
a kétségbeesés már-már
elviselhetővé válik

még mindig láthatók
a Rossz Idő görbéinek nyomai
az én testemen
felfakadnak az ifjúkori sebek
a kétségbeesés egyszerűen
elviselhetetlenné válik.

Ez nem televíziós sorozat
(*Toto nie je televízny seriál*)

sok
talán túl sok is a dinamika
a bensőmben
a véremben
a pórusokon át kiszivárogoz
a felszínre
az ebola vírus támadása
jelenés - feltámadás
de hiszen állandóan mondom:

ez nem televíziós sorozat
ez nem televíziós sorozat
tehát tény hogy nem

*Peter Šulej: „Návrat veľkého romantika”,
Drewo a srd, Banská Bystrica, 2001*

Kifejezetten dekadensek
(*Výrazne dekadentní*)

kifejezetten romantikusok dekadensek
az egyre erősebb indulatokra
a reakciók gyengülnek és gyengülnek
Szakadatlanul mélyen a hősi játékban
bejegyezve a nyelvi szerkezetekbe

elárasztva az át-meg-átkapcsolások technológiáival
azokon még ki nem ismerjük magunkat azokat ki nem fejlesztjük
a hitetlenség kibernetikus térségében érzéstelenítve
szakadatlanul kifejezetten sőt naivan dekadensek
átcsoportosítunk bármit:
az értékeket

de oly fiatalok voltunk

oly fiatalok

fiatalok

*Peter Šulej: „POP”,
Drevo a srd, Banská Bystrica, 1998*

MILAN RÚFÚS
(1928)

Katángkóró
(*Čakanka*)

Nincs miután bankódni
mielőtt sírni

Az idő befedett mindent nyugalommal

Elvetted a magadét
Nincs mire várni

Te csak virágzol a magad módján

*Milan Rúfus: „Čakanka”,
Slovenský spisovateľ, 2003*

SZLOVÉNIA

CIRIL BERGLES
(1934)

A magányos idő
(*Osamljeni čas*)

Az idő szörnyen magányos,
amikor semmit sem kívánunk.
Abban a percben, amikor leszakítjuk
annak múltó rózsáját,
az öröklét pecsétjét fogjuk kézbe.
Sokáig nyomot hagyunk magunk után,
belenyomódik a porba,
de csak egy pillanatra.

És mikor fordul a por ismét
arra, ahol minden újra
kezdődik?

Ezért marad az időnk magányos
válasz, amiben egybeolvad
minden kérdésünk.

*Ciril Bergles: „Moj dnevnik priča”,
ALEPH/93, Ljubljana, 2004*

TONE DODLEK
(1943)

Ritmus
(*Ritem*)

Valahol
az úton
kis fény pislákol

valahol
az úton
hang szól mint máshol

valahol
az úton
a szívem
titoktól lángol

A pont, e pötty
(*fika*)

A krétával
táncol a pont, e pötty,

kíváncsin nézelődik
a kérdő- s felkiáltójelek közt,

a nevető vessző mellett
mintha kissé fáradt lenne,

a kettőspont neveti:
üres fazék, nincs semmi benne,

a kiáltásoktól, sikolyoktól
álomba zuhan kicsi teste.

Közvetítő
(*Mešetar*)

No lám,
hatalmas
közvetítő a gondolatjel.

előlről
hátról
fütyül, sípol
míg nem perdül táncra
kövér komája,

No lám,
büszke
közvetítő a gondolatjel.

A világ köldöke
(*Popek sveta*)

Az utak s a városok
kereszteződésében
úton Mikimiérthogyha felé
a kérdőjel
kiugrott a felkiáltójel elé,

az utak s a városok
kereszteződésében
úton Mikimiérthogyha felé
a felkiáltójel
a pontot megvendégelé,

az utak s a városok
kereszteződésében
úton Mikimiérthogyha felé
a pont a vesszőt
nadrágba öltözteté.

Mohó száj
(*Lačna usta*)

Amikor
jön a kérdőjel, a tolvaj,
lesz itt, jaj, nagy baj,

mint vad sárkány,
forog jobbra, balra,

amit csak ér
hamm, mind bekapja,
hisz a szája mindig tátva.

Micsoda idők
(*Kakšni časi*)

Csipp, csipp,
reggelire
a pontot felcsipkedték a madarak,

csipp, csipp,
délre
a kérdőjel mezítláb maradt,

csipp, csipp
a felkiáltójel
így kiáltott:
jaj, az orromba harap.

Pikkelek rátok
(*Na piki vas imam*)

Pikkelek rátok,
OH

pikkelek rátok,
FÁJ, félelem cibál

pikkelek rátok,
NEM, huzat a fejemben,

pikkelek rátok,
NE, el ne hagyjatok sose,

pikkelek rátok,
OTT, magamon tollat látok.

(Az egyes hang nélkül...)
(*Vsak srček ima svoj smrček*)

Az egyes hang nélkül
kering, el nem szédül,

a kettes a mutatóujjal
veszekszik

a hármas
randira
boldogan igyekszik

a békétlen négyes
állandóan csak éhes

az ötös, kinek szép a farka
mindig a tükröt akarja

Nagy szemek
(*velike oči*)

A kisujj hunyorog:
„Fáj ez az átkozott fog.”

A hüvelykujj megfordul lassan:
„Csend legyen, hogy alhassam!”

A gyűrűsujj szemét mereszti:
- biztosan a feje fáj neki.

A középső ujj tüsszent kettőt:
„A nyugalmam, jaj, eltűnt.”

A mutatóujj szól ásítva:
„Az ellenőr szemét tágra nyitja.”

Kiszámoló
(*Izštevanika*)

Itt, ott, amott,
hol járnak a bajok,

ez, az, emez,
mondd, a lisztből mi lesz,

erre, arra,
sötét a szemed alja,

most ez, majd más,
ide nézz te, óriás,

kicsi kincsem,
látod, itt senki sincsen.

Rejtőzködő (*Skrivač*)

Váratlanul, jaj, itt termett
egy oroszlán, a rettegett,

tudja valaki talán,
honnan jött az oroszlán

mint jött, el is tűnt gyorsan
vajon most hol van,

tudja valaki talán,
honnan jött az oroszlán.

A főnök (*glavni*)

A főnök
én vagyok,
az elefánt mondja,
mindenkit oktatok jóra,

a főnök
én vagyok,
a hal mondja
s néz szeretettel a holdra,

a főnök
én vagyok
a szellem mondja,
s áll máris a sarokba.

Órarend
(*Urník*)

Amikor a zsiráf dörzsöli szemét,
a lombok között a reggel ébred épp,

amikor a zsiráf a nyakát mossa,
a krokodil úszik be a folyóba,

amikor a zsiráf szépíti magát,
a majmok a fákról szedik a banánt.

Ha
(*Če*)

Ha
ideugrál a béka,
fogadja őt a veréb ma,

ha
idedöcög a teve,
a fagyöngy legyen ma vele,

ha
a nyúl megjelenik ma itt,
csodálja a hold sarkait

Divatbáb
(*Gizdalinka*)

Erre-arra
jár az orra után,
most itt jön
kissé sete-sután.

Tükör előtt
haját fonja,
szalagjait teszi sorba.

Édesen forog,
az éjszakai eget nézi,
- a csillagokat hiába várja,
beleharap egy savanyú uborkába.

A kiskalap
(*Klobouček*)

Neki,
hej-haj
nem tetszik csöpp kalapja,

ezért,
hej-haj
elindult jobbra-balra,

látjuk,
hej-haj,
vágy ő új divatra.

Csavargó
(*Potepin*)

A
kéményen ül egy törpe,
csak bal lábán van cipője,

A
folyóban úszik egy harscsa,
fent a felhőket szél hajtja,

Az
ösvényen ugrál egy nyúl,
az égre fel a holdért nyúl,

A
kályhából száll a füst, a korom,
csavargó kopogtat, egy szegény rokon

Hasonmás
(*Dvojník*)

Te
vagy az én
emlékem virága,
napjaim unalmassága

Te
vagy az én
emlékem hangja
csak meg senki se hallja!

Te
vagy az én
emlékem képe
csak meg senki se nézze!

Őszi este
(*Jesenski večer*)

Amikor
a körték mind
pirosra érnek

a felhők
a magasban
szinte élnek

s este
felélednek
az emlékek

Hosszú árnyak a láthatáron
(*dolge sence na obzorju*)

Egy bőgő
dörmög az ablak alatt
szél rázza a kalászsokat

a kéményen
egy madár fészkel
mondd, te merre mész el

Az állomáson
a vonat sípol
tengerpartot felhő csókol

Remegés
(*trepet*)

Benned
van egy virág
rejtve az égbolt mélyébe

Benned
van egy virág
a csend óvja két kezével

Benned
van egy virág
mi a múltunk zenéje

Mi van közel
(*Kaj je blizu*)

Közel
a veszekedés
a házi béke oly kevés

közel
vannak a kezek
oltalmaz az istened

Közel
van a harmat
érinti mezítlen talpad

Esős reggel
(*Deževno jutro*)

Az éjszaka
visz a farkán
néhány csöngőt

a lyuk a
zsebben
egyre nézelődött

a Nap
ott alszik
a felhők mögött

A gondolat
(*Misel*)

Eljön,
eljön valahogy,
valahogyan, mint felhő a hegy felett.

Eljön,
eljön valahogy,
valahogyan, mint a köd a víz felett.

Eljön,
eljön valahogy,
valahogyan, és megfogja a kezéd.

ANDREJ LUTMAN

Egyenesen (*Pokončno*)

a tüsszentésről ismertelek fel.

vízkóros homoki vipera vére és
utó-vetés reszketése a fejben

nem elég a varázsigék eléneklésére
össze-vissza. varangy. üveggé
egybeolvasztás, erdők gyakori vendége,
esküdözés, ígéretés, kiáltások:
át meg át cseresznyelikőr. még

nem felel. ék ék után,
eskütétel, keresztutak távolába

lemész, lefolysz. harci sereg.

*Andrej Lutman: „Vzbrsti vrst”,
Ljubljana: Cankarjeva založba, 1999*

EDELMAN JURINČIČ
(1952)

A rossz ölében
(*V naročje zla*)

És lent a város
fehér koponya
mi egyre morzsolódik
és morzsolódik
s egy év múlva
vén gaz
hirdeti az átok
súlyát.

*Aleksij Pregarc - Edelman Jurinčič: „Zemlja - Zemljica”,
Založba Branko, Nova Gorica, 2001*

ERIKA VOUK
(1941)

Mezítláb lépek a reggeleidbe
(*Bosa stopam v tvoja jutra*)

Mezítláb lépek
a reggeleidbe,
a karomban
kenyeret viszek.
Ujjaimmal tépem le
az utolsó álmot
a lenszöttek
ágytakaróról.

Keserű nyálú
ajkat keresek,
tenyérből
tejet fejek.
A lélegző
ágytakaróra
csepp hull
nyomtalanul.

A reggelnek visszaadom
az első madarakat -
az alkonnyal onnan
elrepülnek.
Árnyakat rajzolnak
alvás közben
az arcokra
rémülten
a tollak.

A felelősség ünnepe
(*praznik odgovornosti*)

A végtelenségbe
rejtve a végső Óra.
A selyem lovak
nyakig
sárban.
A felelősség és bor
ünnepére
fehér sörények zászlai
a fehér kapun.

Az idő jóságosan vájja
a feledés esőcsatornáját.
A keskeny tetőnyíláson át
vékony fénysugár szivárog.
Mély csókkal
lepecsételt
szerelem
a nappal
legmagasabb pontján.

Az ölyv röptében
halálvágy
áthatva szétterjesztett
tollakkal.

A földre ereszkedett
a vér meg a kő
s erőteljesen növekszik az élet
szemben a halállal.

A hegyen
(*na gori*)

Amikor eltemetem
a halottaimat
a fennsíkon
a csendben...
és eloltom
a havasi legelőkön
széthintett
gyász-tüzeket...
És megcsókolom
a hegyen a kenyeret
és az anyagon
leeresztem
a szagomat -

mezítláb lépek
a te országodba
a küszöbben rejlő
kés
élén át.

*Erika Vuk: „Anima”,
Državna založba Slovenije, Ljubljana, 1990*

FRANJO FRANČIČ
(1958)

Csere
(Zamenjava)

Azon az estén sokat fizetett és sokakat megvendégt.
Hogy szerezzen egy nőt, hogy megvásárolja.
Csak a tetoválásokra és a fülbevalóra figyelt fel.
Nem tudta, hogyan került egy kivénhedt hippi bulijába.
Egy fekete bőrű rubensi kerekded alak részegen rábukott.
Érezte a sliccén babráló kezet.
Végre, ráállt.
Túl sok volt a fű meg az alkohol.
Amikor meztelenül felébredt egy férfit talált maga mellett.
A vállára rózsát tetováltak.
Alaposabb vizsgálatra és a fülbevalókra már nem is gondolt,
amikor meztelenül kirohant az éjszakába.

Találkozás
(Srečanje)

Rázod, kirázod? kérdezte a tanár.
A tábla előtt elpirult a gyerek.
Persze, az ókori görögök, mit tudtok a görögökről? mondta a tanár.
Az ablakhoz lépett és rágyújtott.
Kibaszott egy élet, teljesen kibaszott, gondolta.
Este megint a klubban ült és várt.
Elgondolkodott: öreg, kopasz, nem vonzó.
Meggürcölt ezért a napért.
A gyereket egyedül be nem engedik.
A tanár ivott csak ivott ott a klubban.
És egyre őt bámulta.
Csak őt.
Akkor felállt és elindult a gyerek felé.

*Franjo Francič: „Plačani fuk in ostale erotične zgodbe”,
Založba DPZN, Koper, 2005*

ALOJZ IHAN
(1951-)

A szerető
(*Ljubimec*)

Utána becsukja a szemét. Az örök szeretője
föléje hajol, megcsókolja, a nő viszonzza a csókot,
majd simogatják egymást, izgalomba jönnek, ölelkeznek,
a nő magában érzi, és boldogan adja oda magát,
görcsbe rándul. Utána az örök szeretője lassan feláll,
elbúcsúzik és indul. A nő rámosolyog.
Egy pillanat múlva kinyitja a szemét, meztelen férfitest fekszik mellette,
a nő feláll és kimegy a fürdőszobába.

A hajótörött
(*Brodolomec*)

Hajótörött vagyok, és egyre nehezebben álmodom nőkről.
Még ha le is rajzolom a homokba, nem,
nem értem a testüket.
Majd eltörlöm és kijavítom; valóban
csak akkor izgatnak fel,
amikor csodás lényekké, szörnyekké válnak,
amiket megnevezni nem tudok.
Elfordulva magomat a békalencsére fröcskölöm
és az egyetlen gyors folyású patakba, majd figyelem a halakat,
amint a fehér nyálkába törnek, és a farkukkal láthatatlan
porszemekké zúzzák.

Az éjszakák már nem nyugodtak, mint egykor.
Amikor feljön a hold, a vízből visszhangok villannak,
majd árnyak kelnek és a homokon tántorognak.
Egyszer összeszedtem a bátorságomat és megnéztem:
undorító teremtmények voltak,
szörnyek, amiket megnevezni nem tudok.

*Alojz Ihan: „Ritmo” (Ritem),
Hiperión, Madrid, 2000*

IVAN DOBNIK

XVII

Varázslattal elvarázsoltak. A kéz, amelyik ír
nem az én kezem. Ki követ, ki jár a nyomomban?
A hullámok, a hullámok. Ameddig visszaemlékezem
- „Ki hisz még nekem, ki bíz meg bennem?” -
Bezártam az ablakomat, a tengeren át elúszott
a szemem, minden kimondatlan, a fák
júliusi leveleit borzolja a szél, teljes csendben olvasztom át
a női bőr éjét, a szemeidre írom a csókot, az igazság
egy pillanatban az értelmét vesztí, magam mögött rommá válok,
dalolok, dalolok, a fényóceánt boldogítom, elúzó
a barbár rosszat, míg magányban lapozom át az éjeke.

XXII

Bedrulbudur idejár. A fények csendesek
a nyári esőben, egyre gyengédebben tér vissza
a természet az emberhez. Megtisztítom a számocával
benőtt dombot, bár nem is szükséges: az én utam
másvalami. Hűség. Semmiféle más vidékre.
Ide jöttem. Honnan. Sehonnan,
itt voltam. Voltam. Nézd csak, az eső elállt.
Behatolok a vad növények gyökerei közé,
hozzád, a nap oroszlánjához. Az út VAN.
Éppúgy a Közelség, az erdei katedrálisok élettrajza,
s rejtekhelyeik őrzésének módjai: VANNAK.
Zene kakukkfű-bódulat, vágások a szívben,
a bolskai halászatok emléke, vak gerlék
szárnycsapásai alatt, szó-erődök, vers-óceán,
mi véd engem, a dűnéken átkúszó gondolatok rólad
és betű-utak a káma-szutra mélabújában feléd.

*Ivan Dobnik: „Kaligrafija lire”,
Drus̑tvo Apokalipsa, Ljubljana 1999*

METKA COTIČ
(1957)

Feneketlen serleg
(*Kelih brez dna*)

Nem a félelem a feledéstől,
a félelem a reménytől
rágja szét a szívem,
mert ami volt,
vissza nem hozható,
ami lesz,
a szív fel nem ismeri,
mintha félne
belesni még oda,
ahol minden eltűnik és megjelenik,
a feneketlen serlegben.

Metka Cotič: „Kelih brez dna”

Jó nekem itt...
(*Lepo mi je tu...*)

Jó nekem itt,
a vén fák között,
a csendben méz
illatát érzem,
elült bennem
a városi nyugalanság,
az isteni léleknél
lágyabb e zizegés.

Jó nekem itt,
a magányban,
a világ szélén,
amint lent látom az erdőt
és hallom a szelet,
hogyan játszik a fűvel.

Pirosló csillagok
szikráznak a sötétben,
és mint szentjánosbogarak
hullanak az égből,
örömkönnének
érezem azokat
valahol a szívem
legmélyén.

Már a korhadt ágak
szaga is megnyugtat,
a völgyben lélegzik a moha,
születik és múlik
az élet,
mint a titkok s a hatalom
örök tánca.

BRANE MOZETIČ
(1958)

Banalitások
(*Banalije*)

1***

Mint rendszerint, későn jött haza. Már szó sem lehetett harmóniáról. Csak banalitások léteztek, élet, írás, egyéb felesleges dolgok. Lefeküdt mellém, átölelt, és abban a pillanatban megéreztem egy szagot. Megrázkódtam, ismét ellenőriztem, de nem ment. Világos volt. Felfordult a gyomrom, végül felugrottam, és kirohantam a fürdőszobába. A nyitott ablakon át vettem levegőt. Minden forgott a szemem előtt. Férfi illat volt az. Visszatértek az évek, amik elől menekültem. Az ő szaga volt? Mikor jött? Korábban sohasem járt itt! Egy másik férfi szaga volt rajta? Nem jött utánam, nem csapott a vállamra. Ott maradt azzal a szaggal, messze. Reszkettem a hidegtől, bezárkózva, a földön. Nem segített. Mostohaapám keze, egy férfikéz csapott rám, a fejem lerepült. Ugyanaz, amikor még egyszer közeledett, félrehúzódtam. Akkor is, ha messze volt. Elég volt már maga ez a szag. Nem lehetett kiűzni a lakásból. Kerültem a férfiakat. Ki nem állhattam a világukat. Egyáltalán melyikhez tartozzam? Belőlem jön ez a lanyha férfi illat, kit ütöttem meg? És mennyire fáj most. Nyissam ki az ajtót, mossam le? Egyáltalán lehetséges? Menjek el máshová, és próbáljak meg elaludni nélküle?

2***

A kutya a fűben hempereg, és én figyelem. Meg-megáll, szaglászik egy kicsit, majd szalad tovább. Körbe-körbe. Leginkább a vakond-

túrások érdeklik. Szinte beléjük mászik. Akkor megszólal a zsebemben a telefon.
Hamarosan ott leszek. Mit csinálsz?
kérdi az ismerős költőnő. Olvasol? Írsz?
A parkban biztosan szép. Nem, nem,
összezavarodom. Vakondtúrásokat nézek meg a kutyát,
aki beléjük fúrja az orrát. Hát igen? Azt hittem,
hogy dolgozol. Nem, majd felhívlak, amikor befejezem. Most látott neki legnagyobb hévvel.
Vadul ás, szimatol. Túl ostoba vagyok ahhoz,
hogy emlék-verseket írjak. Kiáltok egyet, de nem törődik velem. Félrerántom, letérdelek,
bebiztosítom a vakondok-birodalomba vezető árkot. Látom, egyet megsemmisített. Hátul egy, pánikba esve fakérget hánt. Apró vakondok-költő a könyvét írja.
Behúzta mélyen, a földbe, beköttette,
majd beadta a központi vakondok-könyvtárba,
ahol már könyvek milliói viselik magukon a történelem jegyeit.
Elnevetem magam. A zsebemben ismét csöng a telefon. Hadd csöngjön.
Felállok. Hátrálok, a kutya néz, és amint megfordulok,
tudja, hogy feltúrhatja most mindazt, ami még megmaradt.

3***

Miért nem viselem el a katonákat? Mert mindenfelé
gyermekeket vetnek, mert gyermekeket ölnek. Az apámra
legjobban a katonai egyenruhás fényképéről emlékszem. Az összes többi elfakult.
Fogalmam sincs róla, hogy hová tűnt, hol van most.
Egyetlen érintésére sem emlékszem. Vagy rémületet ébreszt bennem. A kaszárnnyában egész nap csak ide-oda jártam, százszor, kérdés nélkül, miért, megtisztították a csizmát. A katonák mindig a békét védik. Miként a rendőrök a mi biztonságunkra ügyelnek. Az egyenruhában valahogyan mindannyian egyformák. És engem ez untat.
Szívesebben elképzelem, hogy az üres fejek valamilyen forgatókönyv szerint ténykednek, ami állandóan ugyanaz. Engem aggaszt, hogy sok egyenruhás ember van. Vagy erre törekednek.
És amikor egy napon azt javasoltad, hogy öltsek magamra egyenruhát, nem fogtam fel, hogy az agyamat akartad kimosni.
És amikor egy másik alkalommal azt mondtad, hogy találtál magadnak egy rendőrt, megértettelek.
Már kiskoromban sem szerettem cowboysodit és indiánosdit játszani. Semmit sem értettem.

4 ***

Félek elmenni a házad mellett. Mindig is félttem tőled, az elvárásaidtól, attól, hogy hogyan értelmezed a dolgokat. Erősebb voltál. Kitérősek, összetört tényérok, de amikor kiugrottál az autóból, a kerekek elé feküdtél, s ezt kiabáltad: No, hajts át rajtam! A fényszórók fényében szörnyű volt. Remegtem, amikor későn kezdtél hazajárni, reggel felé. Az idegeim összerándultak a tekintetedtől. Hónapokig tárgyaltunk hogy beleegyezzél, míg csak nem lett mindenből elegend, és három szóval leráztál. Lehet, hogy csak daczból mondtad ki azokat. Amikor ott járnak a fejemben, megsemmisítik a szerelmem. Félek elmenni a házad mellett. Éjjel szögeket versz a falba. Mintha a fejembe vernéd. Mennyire fáj! Kilométereket adnék, hogy abbahagyd ezt. Ezek a szavak visszhangoztak.

5 ***

Tulajdonképpen mikor történt? A szegény nép - amelyikhez én is tartozom - alternatív erőinek valamilyen rezervátumába mentem egy éjszakai találkozóra, és lám, valahogyan ide-oda sodródtam. A sötétben sört szürcsölgettek, beszélgettek, mások lármáztak, néhányan a táncparketten ugráltak. Egyszerre csak megéreztem a fű szagát, két díler szinte a bordáim közé döfött, hogy vegyek. Aztán mondtam, legyen, tartaléknak. Talán jön még valami jobb pillanat, és ha már fél életemben ennyit fáradtam, hogy életben maradjak, és talán rájöttem, hogy mi az élet titka. Ekkor eltántorogtam a legfiatalabb táncosok közé, hogy elfelejtsem a meddő fáradozást, és már ott is volt egy fiú, aki csak arra várt, hogy öntudatlanságba kábuljon. A kezébe nyomtam egy tablettát, és cinkosan rámosolyogtam. Tudtam, hogy itt nem tudok józan maradni, valami egyre jobban dobálta, forgatta a szemeit, csikorgatta a fogát, és alig-alig tudott kiejteni egy-egy szót. Szinte rámtapadt, és ez a szótlansága a hangos zene mellett

meghatott. Nem tudom, hogyan jutottunk haza, de egyszerre csak mellette feküdtem. Aludt, kint éjszaka volt, de én nem tudtam elaludni. Felöltöztem, és kiléptem a házak meg az utcák közé. Csak akkor vettem észre, hogy havazik, hogy a földön mindenfelé vastagon fekszik a hó. Felnéztem, és az utcai lámpák fényében csak a felém szálló hópelyheket láttam. Minden forgott, olyan szép volt, hogy egyszerre mindenféle értelmetlen kérdés merült fel bennem.

6 ***

Az emberiség napjai megoszlanak a háború és a béke között. A támadó szelleműek jobban hevülnek az elsőért. Hosszú sorokban állnak, és szavaznak. Azok a másikkak, a barakkokban magukba görnyedve ülők, nem értik, és sohasem is értették, hogy valójában miért is élnek. Én is itt ülök az életem előtt, és azt állapítom meg, hogy mennyire banális dolog. Szinte szóra sem érdemes. Hallgatok. Mind ugyanazok a könyvek, mind ugyanaz az írás, kimondott szavak, amik elvesztek a fejemben. Már semmit sem tudok. Csupán azt, hogy a legszívesebben eltűnnék. Ebben az értelmetlenségben egyszerűen átfut rajtam, felállok az életem elől, megfordulok, és kirohanok. Járkálok a városban, az üzletekben, és valahogyan előre tárgyalok. A legbanálisabb dolgokról, amik így szórakoztatók lesznek, jó kedvre hangolnak engem, eljátszadózom a szavakkal, a jelentésükkel, már semmi sorsdöntő, semmi tragikus, semmi döntő jelentőségű dolog. Ha ez döntés a háborúról, Vagy hit, szerelem, mind az én mellemről gördült le, valahol a lábam alatt hever, elmosolyodom, Megmentve, gondtalanul, ha bármi is történne az én banális életemmel, ami csak önmagába záródik, és elmélkedik, elmélkedik.

7 ***

Délután megint eljön ez a lány. Minden délután valaki más, de ő nem megy ki a fejemből.

Előtte van egy halom katalógus, vásárlás postai
szállítással, megamarketek, legalacsonyabb árak,
érdeklődéssel lapozgat. Némelyik cikknél
megáll és forrón pillant rám. Apró léptekkel
idejön egy kicsi lány, kisírt szemekkel,
kezével a combjai között. Kérdem, miért. Túl
sok a csillogó festék. A manökeneken melltartók, a fickók
pulóverben, alsónadrágban. Idegesen áll,
oldalakat ugrik át. Férfi, az ajkait
harapdálja, szőrös a keze! Utána már
mosóporok között van, amik eltüntetnek minden
foltot, legyenek akár régiak is. A története
ismerős, már több százszor hallottam.
Kinézek az ablakon. Felébred bennem a vágy,
bárcsak sohase születtem volna meg. Sohase
kezdődött volna el, sohase érne véget.
A legrosszabb ez a nyomás a gyomorban, az
elakadó lélegzet, a remegő kéz. Félreteszi a katalógusokat.
Mit mondhatok neki? De várja, hogy talán
mondok neki valamit? Megkérdzem, mit
hallana szívesen. Semmit. Legszívesebben azt látom,
hogyan hallgat. És megint a katalógusok fölé hajol.
Mindent szívesen megvenne. Mindent.

8***

Péntek az a nap, amikor a halálra gondolsz. És ezért
ki kell menned, és elegend van minden fájdalomból,
szenvedésből, ez a mazochizmus, a szakadatlan
fálnak rohanás. Lesújtottan és részegen
vándorolsz az egyik klubból a másikba. Alig tudod,
hogyan kivel csókolózol. Az arcok ködbe
merülnek. Az érdekel csak, hogy valakit
hazavigyél, majd már el is felejtet.
Megállítanak a rendőrök, és azt mondják, hogy
részeg vagy, és csak gyalog mehetsz tovább.
A barátaid örültségükben becipelnek a következő
lebuja, ahol még jobban kikészülsz és
berúgsz. Sötét van. Leeresztették a redőnyt. Azt
reméled, hogy sohasem jön el a holnap.

9***

Úgy tűnik, hogy rakéták világítják meg az eget. Mellettem
egy szót sem hallani. Szörnyű lárma lehet, nem
tudom, és nem hallok. Hívom a szakembert, mert
elegem van a könyvekből, a testekből, lehetséges,
hogy még megleli a pontot, ahol minden ismét
elkezdődhetne. Nem kell sokáig. Fekete pelerint ölt magára,

és utasít, hogy meztelenül adjam át magamat
az ujjainak. Fekete kesztyűt húz fel, végigtapogat.
Mindig csak azt mondja, hogy mondjam meg, érzem-e,
fáj-e valami. Centiméterről centiméterre kiszív,
rám fekszik, egész súlyával rám nehezedik, a
fülem harapdálja. Várom, hogy megtalálja
a pontot, ami teljes örömet hint szét rajtam, és kapkodom
a levegőt, amikor az lesz az érzésem, mint akkor,
amikor temelleted fekszem, amikor a melleden keresztül
teneked adom a kezem, és remegek. Tűt is használhatok,
javasolja. Átszúrom a bőrt a melleden,
a kezeden, átszúrom hímtagodat, egyeseknek
ez nagyon tetszik. Mit mondjak neki?
Használja fel minden tudását, minden
ügyességét, valahogyan hozza vissza azt az érzést,
legalább egy pillanatra, ami odaveszett.
Nem érti. Ha mindenkinek tudott segíteni, akkor
én is akarok tőle valamit, ami nem létezik, amit csak
kitaláltam, amit csak én magam tudok
eltörölni. Több óras fáradozás után reményét veszti,
összeszedi a kellékeit, és távozik.
A sebeim égnek.
Ez minden, amit még érzek.

10***

Amikor ott ülök a teraszon, a nap első
sugaraiban, még kabátomba burkolózom, és
tavasz van. Egy nő, a karján gyerekkel, halad át
az asztalok között, megáll, kinyújtja a kezét.
A pincér elvezeti, az emberek hangosan beszélnek
a legújabb autókról, bundákról, rongyokról
Nem a politikáról, az már kit sem érdekel,
talán még a filozófiai világnézetekről.
Üvegek sorakoznak, sorba állítják azokat,
és hangosan nevetnek. Hozzám lép egy fiú,
a kezét mutatja, tele sebekkel, karcolásokkal.
Már évek óta ismerjük egymást. Leül. És csak néz.
Cigarettaival kínálom. Nyugodtan szívja, egy
szót sem szól. Majd cinkosan odasúgja:
Ez tetszeni fog neked. A zsebéből elővesz
egy borotvapengét, és belevág a kezén
a puffedt húsba, egy pillanaton belül minden véres.
Valaki felkiált, odafut a pincér. A fiú
feláll, nem kell elkergetni, rám nevet és
megy tovább. Szúrós tekinteteket érzek
magamon, hallom, milyen semmitmondó ez
a sok szóbeszéd. És semmit sem tehetek.
Jön a tavasz, vér az ujjon, üres fej,

ostoba elbambulásom, ami nem engedi,
hogyan felálljak, mert nem tudom, hogy minek.

11***

Nem tudom, meddig bírom még. Idevezethetsz
nekem bármennyi fiút, de egyiket sem
kívánom megtartani. Nehezen viselem el,
ahogyan a karjukkal hadonásznak, kiabálnak,
esetlenkednek. Leginkább attól félek, hogy
felrobbannak. Amikor becsukják az ajtót, fellelegzem.
Úgy tűnik, mintha csak kötelességből feküdnél
mellém. Késő van. Mindig késő van. Amikor baszunk,
a fejem mellett a párnán egy széthasadt kutyafejet
vélek látni. Hozzám simul. Kék szem mered
szinte belém. Remegek és felkiáltok, és te
azt hiszed, hogy a kéjtől. Az ujjaimmal még
meleg testet érintek, puha szőrzetet.
Könnyes szemmel nézek terád, aki
fölém hajolsz, boldog mosollyal, mert
neked úgy tűnik, hogy most énnekem
is jó. Semmit sem értesz. Amikor
abbahagyod, a fej eltűnik, és én olyan
egyedül érzem magamat.

12***

Azt mondta, hogy tizenhat éves, és már évek óta
mindenfelé baszogat. Valójában nem tudta, hogy
mit is tegyen magával. Rám ragadt,
rámászott, nyalogatott, szétfeszült rajtam.
Nem bírta a durvaságot, habár dicsekedett, hogy
hogyan verekszik. Lopott, rabolt, csalt,
mindenféle kábítószerért eladta magát, és nehezen ment
neki. És amikor társaságban történelmi dolgokról volt szó,
olvasni sem tudott. Csak az én könyveimmel kezdte
volna. Jó lenne a fronton, lövöldözne,
mint egy őrült. Lehetetlen, hogy bármikor
is szeretne. Ez így van, vagy ez már
a múlté. Gondolom, hogy így valahogy
vannak az ismerőseim. Mert nekik semmi
más nem jut az eszükbe. Valamivel fel kell
tölteni az éveket. Időnként ok nélkül
a padlón feküdt a sarokban, összehúzta
magát, mint egy embrió, és nem akart beszélni
velem. Vagy azt suttogta, hogy mennyire
szeret. A legkevesebb kárt azzal okozná, ha meghalna.
Megremegtem, amikor erre gondoltam.
És még jobban, hogy segítsék neki.

13***

Az udvari költőket követték a bölcs költők, a tudósok,
a látnok költők, majd az örült költők. Mindezekből
most születtek meg a megszállott költők.
Nem azok, akik üveggel hadonásznak a sötét
utcákon, a macskákat ijesztgetik, és szétverik
a fejüket. Hanem az utak szakértői. Akik a túlvilágon
járnak, látomásokat jegyeznek fel, vagy
a bőrüket szúrják át. Tetovált kéz érinti
az elektromos kapcsolókat, csövekhez
nyúl és féhéren vonalat húz.
Amikor elegendem van belőle, melléd fekszem az ágyba.
Összeszorítod a fogadat és az én fejemet, a hajam
húzod, és lejjebb nyomsz. Habozom,
még megörölsz. Valószínűleg semmit sem érzel
irántam, most el sem szeretnél engedni.
Egy kevés fehér port szórok rád,
hogy görcsbe rándulj és felrobbanj. Mekkora
durranás! Ez így készen nem is költészet.
Majd megfordulsz, fel kell kelni, mert a
megszállott költőknek nem szelíd az életük.

14***

Már reggel pokoli hőség volt. Egy nap,
amikor leállsz. Mintha bojkotálnád az életet.
Kikapcsoltam a rádiót, a televíziót, a telefont,
a mobilt, a számítógépet, még a hűtőszekrényt kellene,
hogy ne zúgjon. A szomszéd szobából emberi hangok,
kintről autók, vonatok, harangok hallatszanak.
Leeresztem a redőnyt, hogy legalább is egy kicsit
letompuljanak ezek a zajok, különösen a
napfény és a hőség. Egymagamban, csuromvizesen,
mintegy azok előtt az alapvető kérdések előtt.
A nap, mintha csak daczból is, hogy valami is sikerüljön.
Átrakosgatom a könyveket, ide-oda, és magamat,
nem tudom, mit is tegyek mindezzel. Majd széthasad
a fejem. És attól a vágytól is, hogy
vonalat húzzak a csuklómra, mert úgy
kimerít ez a nap. Egymagam, mondom magamban,
az elejétől a végéig. Vánszorognak az órák, és
minden áll. Íme, itt vagyok, hogy félbeszakadjon
mindez az érzés, ami valójában sehová sem vezet, ahogyan
tanították. Rábandzsítok a pozitív életről szóló
tankönyvekre, és bűnre szánom magam,
bojkottra. Ezernyi hangon ismétli: tarts ki,
tarts ki, habár szabad szemmel is látom,

hogy nincs értelme. A múltban mindez oly elviselhető, egészen szép volt, most ez a hőség, amikor semmi sem jó, nem megfelelő. Becsukom a szemem, és úgy teszek, mintha nem lennék.

15***

Egyszer találkoztam egy költővel. Tulajdonképpen nem is tudom, miért. A táskájából kivesz egy kéziratot. Csak úgy dől belőle a szó. Én hallgatok. Biztosan nagyon kényelmetlen helyzet. Nézem a kezeit, amint forgatja a lapokat. Talán simogatja azokat. És mégis, amint tekintetem végigfut a testén, nem vagyok róla meggyőződve, hogy engem vonz-e. És ez miért befolyásolhatná az én véleményemet az ő kéziratáról? Nagyon értelmes.

Amikor a nyelvemmel járnám végig a bőrét, talán okoskodnék. Valahová messzire ragad engem, előveszi a pipáját, és pár percig csak azzal foglalatoskodik. Amikor előtör a füst, ott ülök veled a balkonon, nyáron, mellettünk a dubrovai lány, éppen kimerülten jött ki a hálósobájukból, ahol órákon át a testek vegyi anyagaitól úzve szinte nyelték egymás testét. Nekünk most ezt mondja: Az igazi férfinak legyen dohány-, bor- és nő-szaga. Beszél és egyre csak beszél, mint az a költő, mi ketten még mindig egymást faljuk a szemünkkel, magamban érezlek. Fúj egyet, minden olyan törékeny! Leveleket visz át az úton a dubrovai nő átkozza elhunyt tengerész férjét, sziklák gördülnek a tengerbe, annyira nem ígéretes. Még a költő is megérti, hogy fel fogok állni, és elmegyek a folyóhoz, lenézek és így szólok majd magamhoz: I'm nothing.

16***

Valami talán fordítva van mivelünk. Öreg vagyok, negyvenöt éves, és nincs senkim, akire szeretettel gondolhatnék. Fájnak az emlékek. Sohasem gondoltam, hogy a szépség ennyire tud fájni. Arcokat nézek, és elakad a lélegzetem. Lehetne olyan idő, amikor tragikusan nézem az életet, talán elragad az AIDS. Legyen a Szajna, legyen a Hudson, tovább már nem megy. Zajos

klubokba járok, az emberek beszélnek,
de nem értik meg egymást, vagy hallgatnak
és a hátsó szobák sötétjében basznak.
Csak ezt mondta: amikor kijövünk,
nem ismerjük meg egymást. Így jobb? A lábam
elé nézek, hogy el ne essem, eltévesztve
az utcát, itt és ott feketék csoportjai,
ugyanaz a fenyegetés, rémület, ami hatalmába kerít,
legyen Nairobi, Sao Paulo vagy Bronx.
Átkozom a mulattomat, mert annyira
lehetetlen volt, önmagam, még mindig
szeretek valamit, mert valami fordítva van velem.

17***

Olvasom: Az ötvenöt éves nemzeti hős
megszökött a tizenkét éves szeretőjével.
Nézem az újságot, és engem ez lesújt. Hogyan
ne irigykednék ilyesmit hallva? Oh, mily szívesen
elszöknék azzal a fiúval az állomásról, azzal
a veszélyes kinézetűvel. Vagy ha lenne pénzem,
és kedvem szerint vennék magamnak. Berendeznék
egy egész háremet a villámban. Vagy ha
legalább egy pisztolyom lenne, a nyakához
szorítanám, és elvinném messze, a
sötét erdőbe. Talán meg is kellene
ölnöm. Ki venné észre? Kevéssé
valószínű, hogy az újságok címlapjára
kerülne. Micsoda veszteség ez,
megállok a klub előtt, elbeszélgetek
a kibaszott szexi porto-ricóival és
próbálom bizonyítani neki, hogy engem jobban
érdekel ő maga, mint a hülye kokainja. Azért
meg tudja adni az árat, de magáért nem. Így még
egyszer egyedül megyek el, és fellélegzem,
mert hol szerzek annyi pénzt, hogy őt
kielégíthessem.

18***

Egy kínai fiatalember Derridajról beszél, miközben
pohárral a kezében hadonászik. Valóban egész idő
alatt figyeltem és a neméről kérdeztem magam.
Egy fejfel alacsonyabb nálam, kicsi, kalap van
rajta, mintha egy gengszter-filmből bukkant
volna fel, tényleg, állítólag forgatókönyveket ír,
akár leszbikus is lehetne. Aztán maga is hozzákezd,
de hol talált ilyen témát, ilyen lázasan.

Kissé feljebb a kínai negyedről.
Palacsinta-bár. Színpadokat állítok fel, a forgatókönyves
eltűnik, és megint arcok, csatangolás
a zsúfolt utcákon, éjjel. Úgy tűnik, hogy
már mindent láttam a vásznon.
Természetesen mindenféle torzszülöttek serege követ,
zavaros tekintetek, fekélyek az arcokon,
a földön csúsznak-másznak. Szekvenciák, miket
mindig ki kell vágni. Látom magam, amint
egy bárban ülök, és nem tudom elhinni.
Rendőrautók szirénáznak. Tűzoltók.
Zászlók, feliratok, robognak. Utolsó kerék,
és sötét.

19***

Rajtakapom magam, hogy egyre csak a mobilomat
nézem. Talán jött valamilyen üzenet.
Örömmel megnyomnám az Olvasd
gombot és azt írják Hiányzol.
Rajtakapom magam, amint egyre jobban
belemerülök a múltba, úgy húz vissza.
Ismét feküdnék a padláson, a szénában,
amikor a szomszéd fiú először nyúlt
a lábaim közé. Valójában mindketten
haboztunk. Rám feküdt, csak úgy, ruhástul,
éreztem a súlyát, a lihegését.
Mennyiszer felmentünk oda, a
disznók fölé, amik ott visongtak.
Lehet nem is, talán akkor az ól
üres volt. Az emlékezetemben teljesen
jelentéktelen maradtak. A mi jelentéktelen
mozdulataink mindenek fölé
emelkedtek. Nyár volt és hőség,
izzadtunk. Levetettük a trikónkat,
és kigomboltuk egymás nadrágját. Hogyan
kutattak a kezek, és hogyan szúrt a széna.
Nem merem feleleveníteni a jeleneteket,
de maguktól felsorakoznak, a nedves hímtagok szaga.
Amikor belépek egy meleg bárba, nekem minden
idegen, egyetlen szomszéd fiú, egyetlen egy szál széna
sincs, senkinek sem hiányzom. Rajtakapom magam,
hogy valójában egész idő alatt csak a kapcsoló
gombot keresem.

20***

Semmit sem adtak nekem, ami segítené talpon
maradni. Semmi hitet, hogy bízhattam,

sajnálkozhassam, kérhessek és megmenekülhessek.
Semmi szeretetet, hogy körben széthintsem.
Hogy valaminek egyre nekifussak, figyelemért,
gyengédségért, kézért könyörögjek, ami
szenvédélyesen átölelne. Nem adtak nekem régi
szokásokat, szükségleteket, minden nap egyforma,
különösebben egyiket sem várom, nem örülök. Adtak
nekem képességet átélni fájdalmat, már egy levél
mozdulatára, és elviselni azt. Összeszorított szájjal.
Adtak nekem szigorú pontosságot, ami mindig
annyit tesz, hogy szakadékba fordulok.
Adtak nekem világot, ahol egyre forgolódom,
és nem érzem azt. Csak rengeteg embert látok,
akik behódoltak. Trikót húztak magukra
ezzel a felirattal: I'm nobody. Who are you?
Találkozunk az úton, a munkában, a moziban,
a lokálokban, és beszélgetünk egymással,
kérdünk és felelünk. És ez fáj nekünk.
És másképpen nem is tudjuk.

21***

Ezt a kisebbé vált Sao Paulot mintegy önmaga vette
körül. Habár a nyüzsgés, a forróság és az elviselhetetlen
emberi bűz meggyőz arról, hogy jobb lenne a négy
fal között maradni és átadni magad a kétségbeesésnek.
És mégis, ha már elmegyek valahová az ismerősökkel,
mindig felmerül az a kérdés, hogy hol fogunk
enni. Nyilvánvalóan ismét hibát követtem el, amikor
eltávoztam hazulról, ahol inkább csak azt kérdezik,
hogy hol fogunk inni. Vagy egyáltalán semmit sem kérdeznek.
Az evés és ivás iránti beteges megszállottságomtól
valamilyen szex-megszállottságba menekülök,
de hogy milyenbe is, nehéz lenne megnevezni,
mert egyre absztraktabbá válik. Nem is olyan
rossz, ha órákon át szörfözök az interneten,
és élvezkedek, de ez zavaros dolog, mert minden
igazi ok nélkül bámulom az embereket. Őket ez talán
nem zavarja, de engem zavar, mert már érzem,
hogy mintegy megszokásommá lesz, függővé válok tőle.
A megfigyelt szép testek, arcok, bőrök, egyenként megjelennek
az álmaimban, végigkergetnek az utcákon,
valahogyan már nem találom önmagam, erős
akarattal le kellene állnom. Le kellene szoknom
róla. Talán be kellene vallani önmagamnak,
hogy függővé váltam, csatlakozni kellene
valamilyen önsegélyező csoporthoz, vagy a fantáziálást
agyonütni az ágyban idegen testekkel,
verejtéssel, bűzzel és durva szavakkal.

Nem tudom, hogy hogyan kerültem ebbe az autóba.
 Megint kimentem, erre még emlékszem, egész éjjel
 csavarogtam, majd jött ez a fickó, és nem tűnt el.
 Éreztem a kezeit, amikor valahogyan berakott
 az autóba. Úgy hajtott, mintegy álomban,
 lassan, bizonytalanul, úgy tűnt nekem, hogy
 egy egész örökkévalóságon át. Lehet, már lassan
 beköszöntött a nappal. Az utcák néptelenek
 voltak, mint a sivatag, és rengeteg volt.
 Majd mintha minden kialudt volna.
 Egy ágyban találtam magam. Levetköztet, csúszik-
 mászik rajtam. Nincs kedvemre, de a kezeim
 mégis fogdossák. Elhajolok a szája előtt. Mint görcsben,
 szorítjuk egymást, fáj. Inni ad és lassan
 visszatérek. A hátára fekszik, hogy
 a combjaira üljek. A párna alól kihúz egy
 hatalmas műfaszt, odaadja nekem. Az ajkait harapdálja,
 türelmetlen. Felemeli a lábait, és irányít engem,
 hogyan csináljak vele mindent. Az izmai megrándulnak,
 felkiált, próbálom befogni a száját, szemmel látható,
 hogy tetszik neki. A végtelenségig tart.
 Közben helyzetet változtat, a falat nézem, és
 minden forog. Egyre enged magából,
 lassulnak a mozdulatai. Végül elvesztjük
 az egyensúlyunkat, hallgatunk, úgy tűnik.
 hogy már a nézésre sem bízhatjuk magunkat. Színpad,
 lépcsőn lépdelek, eltévedek a kihalt
 utcák labirintusában és nem tudom, hogy hogyan
 fogok kikerülni ebből a történetből.

Csak több ezer kilométerre tőled merem
 beismerni magamnak, hogy akkor beleszerettem
 a spermádba, a halálba, amit magával hozott.
 Nézttem, ahogyan szétömlött a hasadon,
 és belemerítettem az arcomat. A szaga, ami
 a halál szaga volt, számtalanszor a csúcsra
 emelt. Mintha saját önmegsemmisítésemre
 használtalak volna fel. Amit te is ismersz,
 csak valahogyan másmilyen módon. Ezernyi
 szót bányásztam ki a spermádból,
 dallá szőttem azokat, ami megtartott a mélység
 fölött. Úgy tűnt, hogy nem vagyok méltó,
 és te is magamra fogsz hagyni.
 Nem tudtam megszabadulni apától, aki nem
 tartotta magához méltónak, hogy mellettem álljon.

Ezért nem volt számomra szokatlan dolog, amikor
ezerszer elhagytál. Szívesebben visszatérek a hasadra
és nedves arccal fekszem ott, arra várva, hogy
felkelsz és ismét elmész.

24***

Nem szívesen mászom fel a magas épületekre. Amíg
a messzeségbe nézek róluk, még csak megy valahogyan,
de amikor lenézek, szörnyen vonz a mélység. Nehogy
a szakadék szélre engedjenek, mert könnyen lezuhanhatok.
Ettől félek, félek az eltűnéstől. Ha a halálra
gondolok, magával ragad az elviselhetetlen
örvény, elkapja a torkomat és akkor elakad
a lélegzetem. Melletted reménykedtem, hogy
hozzászokom a halálhoz, hogy elfogadom természetesnek.
Amikor szeretkezés közben a nyakamat szorongattad,
egyáltalán nem féltem. Mivel mindig láttalak,
el nem tűntem. Milyen szokatlan dolog,
hogy páni félelemmel reagáltam minden
más kezekre, amik a nyakam köré fonódtak.
Mintha milliméterről milliméterre szorulna a hurok.
Amikor már nem tudsz többet beszélni. Talán
össze kellene kötöznöd és elhozni a szakadék szélére.
Talán össze kell szedni a bátorságomat, és így
vagy úgy végezni magammal. Ez békét hozna
nekem. Egyenesen elvinne a semmibe.

25***

Igazából az utunkra nem mentünk el
Londonba, New Yorkba, Tokióba vagy Sao Pauloba,
mindez túl kevésbé lenne vad dolog. Feketék
között kell lenni, hogy szakadatlanul csak
félhetnénk, hogy nagy a feszültség, hatalmas
svábbogarak, levágott bivaly vére és oroszlán
állkapcsok, amik tépik a húst. Elektromos
sötétség Nairoiban, hogy alig tudunk belopakodni
feldúlt szobánkba. Így kellett lennie, hogy
csak ketten, egymásnak lehessünk, hogy
egymásba kapaszkodjunk, mint a rémült majmok,
Semmi sem emlékszem, hogy elég energiát gyűjtöttünk-e
a szexhez. De mindig ott volt velünk
a szex. Születés és halál. Elkábult gyerekek, akik
támadásra készen kóboroltak az utcákon, szeméthalmokon
heverő kimerült testek, és nem volt világos,
hogy élnek-e még, katonák, ilyenek és
olyanok, a pusztaság közepette a sárban

megfeneklett autóbuszok, a tengerből felkelő
Nap, zug-mozi, ahol nők dohányoztak,
szédítő láthatár, aminek sehol sem volt
vége. Jobb lett volna ott maradni,
a sátorban, a teljes sötétben, amikor hozzám simultál,
miközben a tetőn állatok kergetőztek.

26***

A sarokban ül, szinte fekszik a széken, és szelíden
ingatja a fejét, ritmusra, bár helytelenül. Hátra
fordítja a fejét, majd vissza, ködösen felém,
kinyújtja a kezét, majd engedi visszahanyatlani.
Hajladozó testek takarják el előlem, ekkor
valaki közelebb lök, hogy hirtelen ott van
éppen előttem, alattam, felnéz rám,
megragadja a kezem, mintha
süllyedne. Majdnem elesem, az
ölébe ülök, elkapja a fejem, és
magához húz, hogy szinte beszívja
az ajkam. Fáj. Nem ereszt.
Átölel, mint egy örült, egy pillanatban
elenged, a fejem hátrahanyatlik, és
szabadon enged. Pár pillanat múlva már vissza,
próbál felállni, az ajkait mozgatja, mintha
mondani szeretne valamit, de egyetlen egy
hang sem, csak a nyelve, ami rózsaszínűen nyaldos,
és sziszeg. Felállok, felhúszom őt.
Megszédül, megtántorodik, majdnem elesik, kézen
fogva kivezet valahová, alig tudom
mennyi ideig, de egyszerre csak
egy autóban vagyunk, húzza le rólam a pólót. Magam
fölött látom őt, teljesen meztelenül, ő csak
száj, nyelv meg fogak, amik belemarnak
a húsomba. Érthetetlenül suttog,
forгатja a szemeit, bólogat, megnyugszik, majd ismét
felhevül, mindenütt ott van, átugrik rajtam. Majd
mintha elaludt volna, a karjaimban fekszik, ujjaimmal
fésülöm nedves haját. A faszt, ki adna neki
még egy percet, ha így meghalna.
Micsoda élmény lenne számomra! A karjaimban. Vagy
még rosszabb, az én halálos csókom! Ha
egyszerre elmenne, én az ujjaimmal simogatnám
az ő sima, sötét bőrét, ami egyre hidegebb
lenne. Mennyi idő, mennyi idő?

Pillangók
(*Metulji*)

1

az utak kihaltak, csak hidak járnak az utcákon
nincsenek házak, vidékek, zúgó erdők
hatalmas kör kígyózik felettem
hogyan felkapjon és szétmarcangoljon.

2

reszket a kéz, a szív, és a fejemben
akkora a nyomás, hogy majd szétpattan
rémület, honnan, miért, hogy
a szőnyeg alá bújom, félre, a sötétbe.

3

ez a zúgás a fejemben, mintha valóban
mintha valami tombolna, a fületem verem
vér a falon, hogyan töröljem ki az emléket
mivel hűtsem le a lábát, mi ömlik végig a testemen.

4

szeretnék tompán nézni magam elé, és nem érezni
ezt a nyomást sem, s hadd zuhanjak lefelé,
és még magam sem tudom, miért, de minden
lök, taszít le oda, ahol béke van, csend és a semmi.

5

a földön mindenfelé üldögélő testek, felrepedt ajkak,
betört fejek, véres fülek, reszkető kezek, szótlanság,
bambán bámulnak, mintegy fájdalom és gondolat nélkül,
ott hátul a gabonát hordják, dallal az ajkukon.

6

ha megharaplak, meg nem rezdülsz, ha megcsókolak, kiáltok,
madarak úsznak a folyódon, minden lecsúszott, a vénán verejték,
a holnap már régóta halott nap, az emlékeket kitörölték
a világból, és hajnalban a tengerbe bukik a nap, semmi.

7

az ajkaidat már nem tudod elhúzni, hogy beszélj
a szemedet elforgatni, hogy lássanak, az ujjaidat kinyújtani
hogya tapintsanak, magadba hullasz, belezuhansz
az előbb-be, az után-ba, a visszatérés nélküli örvénybe.

8

te és a rengeteg szó egymáson keresztül, gumi-
sivatag, ezernyi gumi, és elefántok az égen, mind áll
nem vár, másodpercről másodpercre tűnik el
és mit számít nekem, semmi, marad, vagy elrohad.

9

a távolban egy szőke fiú integet nekem: gyere
mint extázis, ami a sarat apró homokszemmé változtatja
és az ütések a hullámok simogatásává, míg a hab
a torkodba nem ömlik, le nem dönt és meg nem görnyeszt.

10

angyalok lopakodnak hozzád, a szárnyaik dárdák
a te puha melleden, az egész életet elferdítik
a képet, hogy örülsz az örömnak, a Napnak
és nem tudod, a végig, hogy minden másképpen van.

11

amikor a fejünkbe száll, örült ellágyulás ragad
magával, visszatarthatatlanul elolvasztja a testet
édes fájdalommal próbálja meghosszabbítani a szépséget
kiszívni a bőrt, elfelejtetni, hogy közöttünk itt a fal és az idő.

12

alszol, rémlátomások között remegsz, és amikor
nézlek, felébresztem az emlékeket, amikor a nappal virrasztott
felettünk, az éjszaka válás volt, hűvös, mint
most, amikor már nem tudjuk szeretni egymást.

13

semmi sem megy, meg már semmi sem mozdul
utazások, szex, mámor, sem a szavak
sem a remény nem ad energiát, üres
vagy, néma, értelmetlen, mintha leálltál volna.

14

minden forog, képek és szavak, minden
körülötted, az őrültség, kiáltoznál, széttépett
legyen vége e megszállottságnak, egyre nagyobb sebek
mintha nem lenne kiút, mintha csak emlék lenne a világ.

15

amint lassan eltűnik az éj, szelíd hajnal a tenger fölött
egyre inkább aranyszínűek a hullámok, és számtalan szín
szív magába téged, hogy örökre nekik add át magad
ez egy szavak nélküli, végtelenül szép vers.

16

fekszik a napon, egész másmilyen, egészen egyetlen vágy
hogy ráhajoljak, teljesen magamba öleljem
el ne eresszem, magamba szívjam és egybeolvadva érezze magát
messze a kezdettől, a végtől, messze a miérettől, az ezértól.

17

a szerelem már reggel felkel, a levegő ezer
cseppjét, sem többet sem kevesebbet, ezer emberre
nyári napkeltekor a parton, elkapja mind
és nedves nyomokként, mint harmatot a tenyerekre helyezi.

18

még egy percig ölelj, még egy percig
csókolj - amikor nézlek, úgy érzem,
mintha elfeledkeznél az óráról, elfeledkeznél
visszatérni, felszántani a földet, learatni és élni.

19

szeretném látni, hogy nap nap után megrészegülten
itt vagy mellettem, hogy nem gondolkozol, gyengéd
ujjakkal futsz végig rajtam, a mámorító kékségről
suttogsz nekem, amik fölöttünk a távolba sietnek.

20

beleveszni az üregessé vált térségek világába,
ahol ritmusok vannak, és megrészegít minden,
felébredés nélkül, a túloldalon, ahol én
örökké szeretkezni szeretnék veled.

21

ma meg vagy győződve arról, hogy madár vagy,
kikerülöd a csapdát, és széttárt kezekkel
köröszöl az égen, nevetve, mintha végre
sikerült volna messzire hagynod a földet.

22

de a visszatérés nehéz, szükségtelen
mintha szívesebben maradnék máshol, félre
a gondolatoktól, a súlyos érzésektől, mámoroktól
amik mindent felforgatnak, és elűzik az értelmes kérdéseket.

23

csak menjünk a túloldalra, és vissza ne térjünk
vonz minket, hív, mintha nem lenne állam
ahol értelmes dolog lenne élni, mintha
nem lennének napok, amik visszahívnának a valóságba.

24

az ég összehúzódik, lélegzik, lefelé nyom
és magába szív, hol számtalan szín
ömlik szét, ahol egyik kézből a másikba fekszünk
és repülünk, el, már sohasem vissza.

25

egy reggel majd felkelünk, találkozunk
összeszedünk pár holmit, elmegyünk, és már
sohasem térünk vissza, mintha az idő
eltűnne és vele együtt mi is.

26

egész éjjel csak hallgatózom, a telefonban
idegen vágy, és az égen bombázók
zúgnak el a távolba, és reggel
mámorba vonulok, nézni a néma színeket.

27

gyermekem, miért remegsz, rángatózol görcsösen,
lihegsz, fulladozol, miért hagy ki a pulzusod,
miért hagyod el magad, nincs semmi, csak a nap
árasztotta el fényével a földet.

28

véletlenül ránéztem a földre
az árkok elmozdultak, a folyók eltűntek
a kezek mocsarakba merültek
leszálló pályának magukkal húzták a városokat.

29

ma éjjel semmiféle kiáltás, semmilyen hír
sem hangos éjjeli madarak, sem művészi álmok
csak egy kandúr sivalkodik, mint amikor
egy zongora billentyűit verik össze-vissza.

30

nyár elején teljes fényedben jöttél a mi vidékünkre
elcsodálkoztál, mosolyoddal szebbé tetted a napokat
majd egyre csendesebb lettél, alig észrevehető
kötelet fontál, és rákötötted a nyakadra.

31

a hidak kicserélték a feljáróikat, a parkokban
mindenfelé sírok, a gyerekek furulyákat faragnak
a csontokból, és esténként bánatos dalt
játszanak rajtuk az eltűnt hajókról.

32

amikor beköszönt a hideg, a szobába ereszttem a lepkéket,
vékony színes selyemkelmék, a szárnyak könnyed szellője,
amik rémülten néznek rám és lehullanak,
csapkodva zúznak szét maguk mögött mindent.

33

amikor félrefordulok, csak űrt látok, sem szavak
sem képek, hang, sem emlékek, szívesen
visszatérnék a korábbi helyre, de nem megy, szeretném
átugrani, de mögötte nincs semmi.

34

fájó nagyváros, égő füves sztyeppék
téged befröcskölő tenger, égető nyugtalanság,
őrült vágyba kergetnek, hogy gyilkolj
de megállsz, eloltod a fényt és vársz.

35

miért falja tele magát a nap, az eső
és a halak, a füvek, az apró férgek, a sziklák
te miért hallgatsz, zárkózol magadba,
a sötétben csomókat kötözöl, és sóhajtozol, sóhajtozol.

36

ötven és több emelet van alattunk
minden csendes a város fölött, mozdulatlanul az útszélen
nézel, az utolsó cigarettát szívod,
csak hunyorgok, minden forog körülöttem, felfal, elnyel.

37

amikor megérintetted a fekete varjak fészket
a talaj megrepedt és kettéhasadt a föld
és azon a másik oldalon kikel egy tojás, egyedül
dug ki egy hatalmas csórt az egész világmindenség fölé.

38

amikor kicsaltad a torkodból az utolsó hangot
undorral fordultál el az arcoktól
fakéreg ragadott magával, a macskák lépte, a reménytelen
éjszaka, és az emberek keserű íze.

39

a folyón leereszkedném a városba
az egyik oldalon hadsereg, a másikon a halál
itt és ott, mint egy faldarab, csizma
vagy a távolba széllel írt levél foszlánya.

40

akkor éjjel elmész az emberek közé, rémülten hallasz
a mérgekről, ezért hegesztő cint olvasztasz
a naplopóval az áron alkudozol, és aztán,
egy-két óra múlva, nem érzel már fájdalmat.

41

a kirakat előtt egész sereg eladó madár
a gyerekek a csatornában raknak fészket
a harangtoronyra bőrt feszítettél, és némán
véresen, darabokra tépetten hívsz a táborhelyedre.

42

még nem hiszed, hogy hiába fogsz keresni
hogyan lesz sem pénz, sem város, semmiféle
telefonhívás, nem lesz a legcsekélyebb érzésed sem
hogyan hozzám simulsz, sem mámor-vihar.

43

reggel jössz, és az ablaknak ütödsz
szárnyakkal, kiáltásokkal akarsz elcsábítani,
napsugarakat döfesz belém, tengervízzel fröcskölsz,
felugrottál a magasba, hogy szétnyílj, hízelegj.

44

hiábavaló futkosás a városban, gránátok robbanása
holttestek serege, templomi énekek, hosszú kígyók
az otthonnal szemben, agyonvert őz, egy új darab
a te jeges csókod - és mindjárt itt az este.

45

romok alatt fekszem és kérdelem magamtól
engem meg ki talál, ki keres, egyáltalán voltam valaha,
leszek valamikor, nincsenek, csak lépések,
amik távolodnak a fűben, könnyedén.

46

a tenger hosszú, átláthatatlan vonala a sötétben
és lassan közeledik egy fiú, fekete kezeit mutatja
lábán a sebeket, mosolygó arcát, hogy eltűnik a világ
minden, amit tettem, minden, amim volt.

47

visszatérnék hozzád, tiszta és hiányzó sziget
a parton fel-alá járkáló tehenekhez
a tengerben fürdő árnyakhoz, a Nap elnyújtott füttyeihez
elmondanám neked, hogy minden hiábavaló.

48

ki az a nő, a mellén a piros sálkendővel
aki a karjaival csapkod, sajtárból kínál
hogy eltakarod kimerült arcod, a lába elé
teszed minden vagyond, de ő csak vigyorog.

49

a szavannában számoljuk a percekét, halljuk
a paták dobbanását, a mancsok suttogását, mennyire félünk
milyen erős falat emelünk, hogyan dől le
hogyan reszketünk a porban, fuldoklunk.

50

ha nevetsz, fehér fogaiddal csábítgatsz, még talán
elkap valaki, és agyonveri az egész szépséget
ha megmaradsz, elrohadsz, táplálékul más vizeknek
mint egy trópusi szigeten szétáradó fűszeres illat.

51

mily csendes a reggel, sem bombarobbanás,
sem eleven célpontok, egy kandúr és kopár fák
a város szélén kiéhezett farkas, zokog
mancsaival elfedi magát, amint széthasad a felhő.

52

nem várom meg az estét, mondod, fogsz egy üres
könyvet, egyenként kiteped a lapokat, beledobod azokat
a folyóba, mindegyiknek odasúgod: soha többé
nem leszel eget széthasító nyílvesző.

53

téged az élet, mint ópium, magasba emel és leereszt
zavartan forgatod a szemeidet, és kérdezed,
mi történt itt, véget így nem érhet
hol van az értelem, hol van a történelem.

54

a szomszéd család elszenesedett a pincében
nincs arcuk, csupán egyetlen babszem
előttük az asztalon, és az ablakon át nézik
a virágzó cseresznyefát, mind pirosan ropogós.

55

bánatos hang simogat egy lemezről, évek során
át, amikor felfedezik a sárban, talány lesz
a világmindenséget ismertük-e meg általa, vagy
megfázást gyógyítottunk, vagy álmunkban hullámokon lovagoltunk.

56

az utat nézem, csak úgy nyüzsögnek rajta, és ott
a szélein, a szeméthalmok közt egy fiú szárítkozik
mindez már túl késő, a betegségében napról-napra kisebb
a függönyön át csak egy pont látható, apró homokszem, hosszú strand.

57

fekete, meztelen lények a kikötőben, berakodnak
kirakodnak, sírnak, nevetnek, hívnak
magukhoz, a dalaikhoz, a halálukhoz, hogy
hagyjam abba a tenyerembe rejteni az arcom, felejtsek.

58

dobolást hallasz a sötétben, gyere el, gyermekem, az erdőbe
a majmokhoz és a kígyókhoz, semmire sincs szükséged a faluból
gyere, meg fogsz szabadulni a szent háborúktól, a fénytől
magad után csak kétmaréknyi fájdalmat hagysz.

59

Paje faluban kezdődik a nappal, ott meg foglak gyógyítani
amikor azt suttogja majd a csend, hogy nincs szükséged semmire
fekete álarcok ragadnak el, meg fognak forgatni a tengeri
hullámok táncában, a véredből kihajtják a mérget, a szorongást.

60

nézd, a tengeren hajók közelednek, énekkel,
táncsal, vad mozdulatokkal, fekete szemekkel
a földbe taposott könnyecseppek, vágyakozás
a tengerfenékről felvont ládákba zárt istenek.

61

ebben a világban születesz, halsz meg, mint a folyó folyik,
és a partokról viszed a leveleket, időnként hal tűnik fel
melletted, hol megcsókolod, hol lenyeled,
megállás nélkül, és csak az eget, az eget tükrözöd vissza.

62

fehér farkasok jöttek, és ízletes halált hoztak
sokan sietnek az agyaraik felé
amik fehérén meredeznek, az út, a város, a nap
a fehér földbe temetkezett, fehér hamu.

63

ki fogad be, hogy elmenj, áss egy gödröt
feküdj bele, fedd be földdel magad
ha kitartasz, vagy ha felkelsz, megmosakszol
kávét rendelsz, és nyugodtan számolod az embereket át az utcán.

64

este, amikor bombák hullanak, sokan
a hidakon énekelnek, hogy védjék azokat
te pedig a kandalló előtt könyveket lapozol, amit elolvastál
a tűzbe hajítod, és csak így suttoatsz: ez bolondság.

65

elképzeled, hogy szeretkeztél a már nem létező
térsekben, a tereken üldögéltél, az erdőket
jártad, különböző nyelveken beszéltél,
nevetgéltél, ijesztgetted a gyerekeket, akik már nincsenek

66

híreket nézek, csipszit eszem, és mindaz a vér
elfolyik mellettem, csodálom a tarkaságot, ásítozom,
míg csak meg nem zavar egy apró légy
a kezemre ül, a fejemre, megöli bennem a békét.

67

előbb megfordul, őz, mintha menekülni készülne
majd térdre bukik, orrát a fűbe nyomja, megcsókolja azt
a világ könnyedén megperdül, nedves szemmel
nekiiramodik, mintha csak rossz álom lenne.

68

a képed előtt ülsz, vöröses barna, szeme nincs
több száz széthasított fej, hol a kéz, a kiáltás
a fák alatt betakarja az űr, törött pohár
és a sarokban miért, fenn, tisztán, egy szőke pillangó.

69

amikor éjjel szaladsz, ki tudja hová, amikor elbújsz
nincsenek farkasemberek, sem orkán, gyilkos hadsereg
csak szemek, felgyújtották a házat, megölték a kutyádat
és amikor megpillant téged, egy követ vág hozzád.

70

a szomszéd fejeket vág, megnyúzza azokat, és a ház előtt
felakasztja, mint lampionokat, szögekkel széles
mosolyt ad nekik, fényes csillagokat ragaszt fel szemeknek,
amik az éjszakában szentjánosbogarakként világítanak.

71

szokd meg, hogy melletted ott a fehér farkas
ha éhes, amikor jól belakik, az agyarairól vér
mint döglött galambról csepeg a hóba
amikor a szárnyad nyalogatja és őrzi az álmod.

72

bombarepesz sebezte meg egy káposztalepke szárnyát
erőtlenül csapkod, a rések közé szorul
mintha szégyenkezne a lábatlan kutya, a rohadt gyümölcs miatt
miattam, aki örömmel a földbe ásná magát, elbújna örökre.

73

a sivatag közepén egy homokhegy, fénytörés
fagy, és két kézzel próbálom elkapni
amint kúszik hozzám, rajtam át, elvisz engem
egy idegen jön, megy át a vándorló hegyen, tova.

74

csend van, amikor menekülnek a madarak, az őzek, a órák
a városok üres romok, a szél megrémül
és nincs semmi, üres tekinteteinkkel nincs mit mondanunk
nincs miért élnünk, amikor minden eltávozott.

75

mennyire elvakít engem a meztelen bőröd, amikor lélegzet
nélkül heversz a fűben, amikor a vér megalvad
és egyik lepke a másikéhoz szorítja a szárnyát
attól félve, hogy már nem remeg, mint te.

76

már reggel nem viseltem el minden fényt, ami a dombok
az első autók a te tekinteted mögül áramlott
tablettákat nyeltem, sört, hogy teljes elragadtatással
dicsőíthessem a világmindenséget, nyugodtan lépjek az emberek közé

—

amikor a fürdőzők a strandon táncolnak, és közöttük
csontvázak kínálják a boldogság magjait
amikor testek zuhannak a karjaidba, készségesen
amikor elvisznek, és előbb, és aztán, jó neked.

—

ifjú testek, mintegy álomban vonaglanak
a fűben, a szájukból harmatot hullatnak lágyan körben
és amikor a kéjtől görcsbe rándulnak, amikor arcuk
szépsége felsikolt, elakad a lélegzeted.

—

az utcasarkok mögé bújsz, a sötét zugokba, az erdőbe
mész és hívogatsz engem, leveted a ruhád,
mosolyogsz, simogatod a lábad, a melled, ujjal
hívsz puha rejtekhelyedre, mintegy örökre.

80

amikor álmodtam, a világ elfordult,
és erőtlően meresztgettem a szemem a forgó képekre
a föld a fejemre hullott, a lábaim a felhőkbe
érték és a szerelem jéghideg volt

81

láttad őt, a sárkányt, amit a gyerekek eregetnek
kedvesen elnyeli a mezőket, a tengereket, a városokat,
a széllel játszva, mindent, mi voltunk, eléget,
maga mögött csak fenyegető nevetést hagy, a gyerek.

reggel, amikor ébredek, több tíz testet szeretnék
magam mellett tudni, az állatiasságukat, még ártatlanul
durva mozdulataikat, kiáltásaikat, visszafojtottságukat, marcangoló
táncukat és hogy estig kitartson, a legutolsó cseppig.

83

az a kéj, amint belém hatolsz, megpróbálom
feljegyezni létezésünk törékeny mondatait
amint a polcok, a könyvek közé löksz, amik szétrepülnek
és a versek a verejtékünkben fürdenek, mint tengerben.

84

amikor énbennem alszol, az álmok színesek
a patak fölött vízesések fakadtak, a víz
mindent magával visz, városokat és vulkánokat
hogyan belemerüljenek a feltárlt tengerbe, mint sikoly.

85

számos szobán át tekergőznek a csókok
mint kemény bogokba csomósodó kötél
újra meg újra a szavak közé férkőznek
hogyan kifáradtan, szótlánul ülünk egymás mellett.

86

egyre jobban egybeolvadunk mi ketten
mint kétféjú sárkány kapdossuk saját farkunk
harapdáljuk egymást, halkan beszélünk
meg nem különböztetjük az arcokat a félhomályban.

87

ismét csend, minden értelmetlen
a fűben ezernyi rovar, az erdőben, a városban
úgy érezve, mintha minden eltávolodna
mintha szavak sem lennének a nap végéig.

88

a szurdokokban barangoltam a barlang, a mélyedés mögött
ahol letelepedtem volna egész életemre
gondoltam, hogy itt éljek, de tovább űztek engem
éles fogakkal kergettek vissza, az enyéim közé.

89

a sötét utcákban csak csillogó szemek vannak
doboló kezek, fentről gonosz
szellemek irányítják a gondolataimat,
lent gyökerek törnek széndarabokká.

90

amikor vendégségben voltam, inni adtak
és nem tudom, miféle pálma-kotyvalék
tisztította meg az agyamat, hogy elfelejtettem
honnan jövök, hová szeretnék menni.

91

valamilyen fura erő űzött egyre közelebb hozzád
sötét bőr, és aztán az a másmilyen nyelv
a nevetés, a beszéd, amit nem értek
a fehér fogak, amik mint gyümölcshúsba harapnak belém.

fekete csillagot akasztottam a falamra
 beszélgetek vele, és ha a sötétben felcsillan
 tudom, fordítva történik, hogy dühében szétpattan
 egész semmimet, minden álmomat át fogja világítani.

bekapcsolódik a számítógép, és minden arra utal
 hogy feltárulkozik előttem a világ
 villog, suttog, a kezem megremeg
 és örült sebességgel a sötétbe fojtja.

a sötétben minden behúzódik a városba, minden felkínálja
 a bőrét, a magány szörnyű éhsége, mögöttem
 lopakodik, belopakodom a piacra, hol az állatok
 alszanak a ketrecekben, mintha mi sem történné.

a kokain hosszú vonala Ljubljánán át
 halk csengettyűk és sílécek siklanak át
 a romokon, fekete szarvas rohan
 belemerül a ködbe - és aztán mi van?

Ljubljana, a pszichopáták menedékhelye
 el nem tévesztheted a térképen
 az egyik oldalon osztrák váróterem
 a másikon olasz szeretetotthon
 alul csak a még lezárt részlegek vannak
 a B vonal és az, ami a hősöké
 a gépkocsik üres futása
 néhány ugródeszka a mélybe ugrani
 gyerekek, akik ész nélkül járnak az erdőben
 a részegek, legelől és ahol megáll
 a vonat, ami túl viszi őket a falakon
 minden nyitva, mint egy mező
 a férfiaknak, fehéreknek, szlovéneknek a nőkkel
 ez az egész város táncol a szemünk előtt
 találkozáskor meg-megbotlunk
 összehúzzuk magunkat és grimaszozunk

VERA PEJOVIČ

Te
(*Ti*)

Száj száj mellett,
szóhoz szó tapad,
felemelem a tekintetem,
hol a kezéd?

Összeszorított ajkak.
Segítesz kiásni a verset
a fenyőtörzsek alól.

*Vera Pejovič: „Devica in samorog”
Lipa, Koper, 1990*

CVETO PREŽELJ
(1947)

Örök távozás
(*Večno odhajanje*)

Tudtál a kék szemekről,
A hangos harmonika-együttesekről?

Nem,
mert csak bajt és félelmet
hintettek szét az emberek között.

Egyesek védekeztek,
mások csak elmentek.

Csodálatra méltó
ez a játék.
Csodálatra méltó.

Gyerünk a hangos
harmonikák után.

Kiábrándulás
(*Razočaranje*)

Semmi sem maradt a világból.
Csupán a fehér lovak hallatlan világa
osont be a paradicsomba.

Mögöttük lépdelek
és a költészet
utolsó lapját olvasom.

Átvirrasztott éjjelek
(*Prečute noči*)

Kacsáznak a hangoskodó kalózok
és elvesztik a bölcs utódokat.

Sötét az emlék útja,
fehér gazellák ülnek rajtunk.

Átázott kabátok
lógnak a kávéházban.

Mindentudóan ömlengnek.
Keserű már a honvágy.

A hamutálcák kiürülnek,
ha azokat simogatják.

Koraiak az átvirrasztott éjjelek.

*Cveto Preželj: „Uspavani pekel”,
Založba Obzorja, Maribor, 1989*

MARJAN PUNGARTNIK
(1948)

A kék teáskanna
(*Modra čajnica*)

A kék teáskannában a teáscsészék lehullnak
a megbarnult fenékre és csengve összetörnek.
A kék teáskannában a tetőről eső csöpög.
Mennyi eső az én lagymatag bánatomra.

Hosszan mozdulatlanul kívánok ülni, egymagam,
két kezem között tartom az edény meleg pikkelyeit
és bámulni benned azt a valami nemlétezőt,
hogy megelevenedj, mint rózsza, amire leszáll egy poszméh.

De meg nem elevenedsz. A kék teáskannában
csengő kobaltkezek verik egyre a dobot.
Mily magányosan, üresen, kétségbeesetten dobolnak.
Súlytalan napfény-folt vagyok én: a te
talpadat keresem, mert énnekem nincs,
nincsenek sem határait, sem embereim.

(*Kézirat*)

TOMAŽ ŠALAMUN
(1941)

(Fényképek könyve...)
(*Knjiga fotografij*)

Fényképek könyve:
történet a tökéletes szeretőről.

Tanulj mások szeméből!

Az Isten az én
olvasóm.

(Egy pillanat alatt...)
(*V hiopu me oblije*)

Egy pillanat alatt
elélvezek, ha elgondolom, hogy
minden nőmnek
hogyan törtem össze
a szívét.

(Kis patak...)
(*Potoček*)

Kis patak,
friss lehelet.
Megfájdul a fogam.

Minden barátnőm megőszült.

Egy fénypihe úszik.
Egy kavics elmerül.
A köröket figyelem.

Egy hal s a kék terítő között tányérok fehérlenek.

Isten
(*Bog*)

Én
feltétlen
szeretetet
és
teljes
szabadságot
követlek.
Ezért
vagyok
rémítő.

I. Prológus
(*Prolog I*)

Fából kifaragták az Istent és leöntötték benzinnel.
Cigarettaival égetem egy pók lábát.

A fűszálak lágyan hintáznak a szélben.
Fenyeget az égbolt.

Költészet
(*Poezija*)

Nagyobb
élvezet
nőket
veszíteni
el
mint
pénzt.
A legnagyobb
élvezet
ha
elveszítjük
saját
halálunkat.

Június hatodika
(*Šesti junij*)

Csukd be
a szemed, barátom!
Ne nézz rám!
Takard el
a tekinteted -
a halál hídját.
Az erdőben hallom
a fűrészt.
A fényem
sárga.
A szalagom
fekete és
piros.
Vigyázok rád.

*Tomaž Šalamun: „Balada za Metko Krašovec”
Državna Založba Slovenije, Ljubljana 1981*

ALEŠ ŠTEGER
(1973)

Kő hangár
(*hangar kamen*)

Senki sem hallja, amit a kő magában tart.
Ismeretlen, csak az övé, mint a fájdalom,
A cipő bőre és a talp között.

Amikor leveszed, megrezzen a lomb a tar fasorokban.
Ami volt, nem lesz már soha többé.
És a rothadás halomnyi más jele.
A közeli mentőautók szaga. Némán mész tovább.

Amit magadban őrzöl, senki sem hallja.
A kövednek egyetlen lakója vagy.
Éppen elhajítottad.

Air beletrina, marec-april 2004

VANJA STRLE
(1960)

Minden pillanatban
(*V vsakem trenutku*)

Szerelem,
minden pillanatban
a gondolataimban vagy;

ezért virágzol
és én - szintén.

A szíved
(*Tvoje srce*)

Tiszta a szíved;
nem szívesen veszteném el
és nem szívesen birtokolnám.

Csak úgy csodálnám
mint egy mezei virágot.

Levél
(*Pismo*)

Kedvesem,
a háborúban s a szerelemben
mindent szabad.
Szokatlan szerelmi vallomásod
fellelkesített.
Én is szeretlek,
habár a testiség két mérföldnyire
a tenger alatt van,
De a legfőbb dolog az,
hogy az érzések nálam időzzenek.

A távolban
(*Daleč*)

Rezgő levelek
tömegében találkoztunk
és
így szóltam,
miért nősz ily nagyon,
és
az ágaid
meg akartak csókolni,
de túl magasan voltak,
és
két szemed csak a távolba
valahová a távolba
nézett.

Oedipusz, a kertész
(*Vrtnar Oidip*)

A kertedben gyógyítod
vak szemed, vak léted,
magad előtt szorítod
megnyirbált heréd,
én csak ostobán
állok
és
téged
várlak.

Szétszakított
(*Raztrgana*)

Mászom a pünkösdirózsa szárán
a buja növényzet központja felé.
Érzem közeledésed szagát.
Hallom a hullámok zúgását.
Atomokra szaggatva idővé válok.

Amikor eljött
(*Ko je prišel*)

Amikor eljött,
teljesen megnémultam.
Amikor eljött,
teljesen lemeztelenedtem.
Amikor eljött,
gyenge lettem, sebezhető.

Amikor elment,
nálam hagyta
a szárnyait.

Széttárt lábakkal
(*Z daljnimi koraki*)

Széttárt lábakkal
ülsz a gyenge fűben
és várod
a jöttömet,
hogy széttárjam a kezem
a tűz fölött
mi a homlokodon izzik.

Ma éjjel
(*Nocoj*)

Ma éjjel gyönyörű az éjszaka,
egyedül vagyok
és a csillagokat mintha sötétkék
kendőre rajzolták volna.
Nagyon villódnak,
hogy a szemedbe nézhessek
csak érezlek mindenütt.

*Vanja Strle: „Kadar prideš k meni”,
Ponatis, Ljubljana, 1999.*

Út
(*Pot*)

Minden utat, mi sehová sem vezet
végigjártam,
minden süket kapun
bekopogtam,
tudom, hogy vagy
és nem ismerem hozzád az utat
ha te azt
nem ismered el
az utadnak.

Eksztázis
(*Ekstaza*)

Az ostorod üt
és üt
és üt
és a gondolataim elrongyolódnak.

Az ereken
folyik
a kiürült dal
s a lelke
megrándul
mint az éppen
levágott tyúk.

A szobám
(*Moja soba*)

A szobámban
van egy szék,
számtalan gondolat
és ezer fal.
Mindegyik fal fehér
és mindegyiknek van ablaka,
mindegyik ablak mögött
egy másik világ van
s én kinyitom azokat az ablakokat
hogy a gondolatok megkeressék
saját világukat.

Te
(Ti)

Látomás vagy.
Illúzió.
Valótlan a valótlan
legvégső határáig.
Felfoghatatlan.
Tapinthatatlan.
Álomkép.
Látomás vagy.
Kiállsz mellettem, aki vagyok
az Illúziók királynője.

*Vanja Strle: „Pesmi”,
Ponatis, Ljubljana, 1988.,*

IVO SVETINA

(1948)

(Vak nem vagyok, kagyló, mi bezárult...)

(Slep nisem školjka, ki se je zaprla)

Vak nem vagyok, kagyló, mi bezárult
a világ elől, hogy se be, se ki.
Gyöngy-szemhéj alatt búvik meg fagyos emlék,
nyálka, mi nem adja meg magát a gyermekien
fényes gyöngyöt formáló ujjak selymének.
A lány testű keserű íze az égbe hasít,
vadul a csúcs, hogy szikrák virágzanak a szaruhártya
oltárán.

(Magamba nézek, amint mosakszom...)

(Vase zrem, ko se umivam)

Magamba nézek, amint mosakszom
és tenyeremben viszem a vizet
a tengereken át, hogy megtöltsen
a látás kútját. Nedves testtel
s még mindig a sötétből éhesen
fekszem bele a fényes serlegbe, borba,
mit fed vérvörös selyem.
Minden és mindenki önmagában őrzi
az anyagot, mi új állapotba
át nem párolog soha.
Mert az álom pajzs,
ami visszaveri a napfényt
és megtöri az üres
és mindent látó tükröt.

*Ivo Svetina: „Disciplina bolečine”,
Založba Obzorja, Maribor 1993*

TONE KUNTNER
(1943)

Elkényeztetett állat vagy
(*Ti si razvajena žival*)

Elkényeztetett állat vagy.

Szabad lennél,
mint a mezőn voltál
Szabad.

Megbékélt lennél
ezzel a világgal,
mint voltál
egykor a fűvel.

Büszke lennél,
mint voltál
az állatok között.

És boldogan élnél
az emberek között.

Nincs emberi értelmed.

Tudom, hogy szeretlek
(*Vem, da te ljubim*)

Tudom, hogy szeretlek,

mert a te boldogságod
boldoggá tesz,
mert a te bánatod
az én bánatom
mert a te fájdalmaid
fáj nekem,
mert a szépséged
szépsége vagyok
mert a jóságod
jósaága vagyok.

És tudom, hogy te szeretsz engem.

*Tone Kuntner: „Moja jablana”
Kmečki glas, Ljubljana, 1999*

Még mindig
(Še zmeraj)

Még mindig itt a boldogság
az én hazámban,
de többé nem boldog;

még mindig itt az öröm
az én hazámban,
de többé nem örül;

még mindig van a hazámban büszkeség,
de többé nem a büszke büszkeség,
mint egykoron,

mert az én hazámban
a hazugság, a mohóság
és a gőg uralkodik.

Soha
(Nikoli)

Már sohasem fogunk
dalolni és inni,
ahogyan daloltunk és ittunk
mi együtt.

Már sohasem fogunk
úgy örülni,
ahogyan örültünk
mi együtt.

Sohasem, sohasem
úgy mint együtt,
mert már sohasem leszünk
mi együtt.

Tone Kuntner: „Mati Slovenija” (kézirat)

Elmegyek
(*Pojdem*)

Elmegyek,
amikor megjön a májusom,
elmegyek
a rózsás síkságokra,
ahol meglelem
mindazt, mit
összeszedtem
tegnap óta,
és ki tudja mióta.

Elmegyek minden végek
legvégére,
elmegyek
minden májusok májusába...

Vissza ne hívjatok!

Csak szép szavakat
(*Samo lepe reči*)

Csak szép szavakat
tárok fel előtted,
és mondok neked,
csak szép szavakat.

Hogy gyermeki lelked
be ne mocskoljam,
és erőt adjak
a kilátástalan napokra,

amikor már fogod látni
amikor már fogod tudni,
amikor már fogod ismerni,
amit ismerned kell,

hogy elrejtsem előled
a való igazat
és neked tényleg
ne hazudjam.

Ha eljön a házba
(*Če pride v hišo*)

Ha eljön a házba, kit szeretsz

ha jön nappal, ha éjszaka,
ha jön egyedül, ha jön mással,
ha jön hívásra, ha jön önként,
ha jön komoran, ha jön mint napsugár,
ha ajándékot hoz, ha ajándékot vár,
eljön vele a házba a fény.

És amikor eltávozik a fény,
egyre csak keresed, de meg nem leled
a sötétben az elveszített kulcsot.

És mégis barátok
(*A vendar prijatelji*)

És mégis barátok! Mégis csak a barátok,
ne felejtsük el,
hogy a barátság kegy, titok,
amit, mint a kegyet ápolni kell,
és őrizni mint valamilyen titkot.

És nem szabad ráhagyni, megengedni magunknak,
nem beszélni,
nem dalolni és inni,
nem örvendezni...

Mert a barátság egy utazás,
és a mocsarunk fölött ívelő híd.

Itt találkozgatunk
(*Tu se srečujemo*)

Itt találkozgatunk
élők és holtak,
itt meséljük el egymásnak,
mi nyomja a lelkünk
elevenen és holtan,
itt nincs tettetés, sem hazugság,
itt csak igazat szólunk.

Itt találkozgatunk
bejelentés nélkül,
délben
vagy éjfélkor,
amikor érik a magány betegsége
vagy a társ utáni vágy.

Itt születnek újjá
a régi kapcsolatok,
vagy születnek újak.
Itt megtisztul az értelem s a vér,
hogyan könnyen mindenki tovább él -
az élő a holtban,
a holt az élőben.

MAJA VIDMAR

Különbség (*Razlika*)

Nem tud mindenki
életörömében
rálépni
a késre.
Az űr és a savanyú fém
íze között
van valami, ami már:
a különbség.

Csak a vér kevés
és a világ sápadt.

Maja Vidmar: Način vezave, 1988

Erotikus helyzet (*Erotični položaj*)

Előtted térdelek,
készen
a halálra,
ha meg akarsz ölni,
a felugrásra,
ha nem gondolod komolyan.

MAGDALENA SVETINA TERČON

Ki (*kdo*)

Nem én vagyok,
amikor ki akarom törni az ablakokat,
amiket éppen megtisztítottam
és meglocsoltam a rózsákat
Nem én vagyok,
amikor táncra perdülök
a fehérre festett pflaszteren,
amikor emlék eső hull
és átázik a cipő.
Nem én vagyok,
akármennyire is szeretném.

Pillanatnyi hallgatás (*Minuta molka*)

Magányom szárnya fölött és alatt megjelent
pár hosszú karmú ujj mintha
figyelmeztetnének: légy kissé szótlanabb.
Abban a percben, ami egy évszázadnak tűnt,
kimentem majd bejöttem. De mindegy,
sehol sem voltam.
És ott is maradtam.

*Magdalena Svetina Terčon in David Terčon:
„Za vrati 309” - Sežana: Žbrinca, 1996*

SZUDÁN

KOLA BOOF
(1972)

Rabszolgaság van Szudánban
(*There is Slavery in Sudan*)

Az egyetlen hadifogoly a Nap,
Egy Egyistenhívő Imám seggét nyalja.
Faszénszínű gyerekek odaláncolva az arab házak
Hátsó ajtajaihoz,
A faszénszínű gyerekeket, mint a börtöntöltelékeket,
a kutyák edényeiből etetik.
Az egyetlen háborús bestiák az Istenek.
De én a jövő vagyok. A szeretet vagyok.
A felhasított fejtetőm szabadságát jelentő jövő vagyok.
Utazó.
Nem félek a Sátántól,
sem a testvéreitől, sem a vallásától,
Akik eladják Szudánt,
A Dinka fekete lányt megerőszakolták és eladták tizennégy dollárért.
A Nuer apákat lelőtték a piacokon.
A Shilluk anyákat, miután megfosztották nyelvüktől, Palesztinába küldték
Rabszolgáknak.
Az elveszett fiúk - Amerika dédelgetett ölebeiként nevelkednek.

(*Kola Boof jelenleg az Amerikai Egyesült
Államokban élő, angolul író szudáni költőnő*)

TAHITI

tahiti

FLORA DEVATINE
(1942)

Buzdító ének
(*Fa'atara d'exhortion*)

A magasban emelkedik MAI'AO,
Ahol madarak dalolnak.
Lent terjeszkedik az ATAMAVAHINE tér,
Ahol a nagy oltár áll,
A nagy POMARE MAHA,
A polinéz lelkek gyülekezőhelye.

Bátorság! Gyermekeim,
Hozzatok gyümölcsöt!
Bátorság! Gyermekeim,
Vigyétek tovább ősitek kultúráját!
Vegyétek át a TA'AROA lényegét,
Ami már alig liheg,
Bölcsesség letéteményesei,
Szívjátok lassan magatokba!
Jussatok fel a legmagasabb csúcsra!
Ez hosszú út,
Nagyon nehéz út,
A Megismerés útja.

Gyermekeim, fogjátok erősen
A pirog kormányát!
Ti vagytok az ország, ti vagytok a jövő,
Ti vagytok az ország építői!
Ki ne fulladjatok,
A tüdőtokbe szívjátok friss levegőt!

TANZÂNIA

angol

NASIBU MWANUKUZI

Út oda túlra (*Way over yonder*)

Nem akarom hogy a szerelmünk
Lángokban kezdődjön
Mert
Oly sokáig forrók leszünk
De végül hamuvá hullunk
S reszketni fogunk a maró hidegben

Nem akarom hogy a szerelmünk
Friss életként kezdődjön
Mert
A vége csak halál lesz
És sírjainkon a jelekben
Üres önmagunkkal kísértünk

Azt sem akarom hogy a szerelmünk
Új fényes nappalként kezdődjön
Mert
A fény örökké itt nem marad
Sötét zúzza majd szét a szívünk
És szerteszórja a cserepeket

Azt akarom hogy a szerelmünk
Úgy kezdődjön mint egy... mint egy
Oh!

Nem is tudom.

TATARSZTÁN

orosZ

RUSZTEM KUTUJ
(1932)

(A létezés talányát megfejteni nem kell...)

A létezés talányát megfejteni nem kell.
De az értelem, mint pásztor
hajtja valahová a ritkuló ködben
a gondolat-nyáját.

(Milyen messze van a hold...)

Milyen messze van a hold,
de vendégségbe megy
a csigaházba,
bezüstözve az ösvényt.

(Az arany a földben...)

Az arany a földben
tisztább, mint a kezünkben...
A régmúlt évekből őrzöm
a képed.
Régi alakod szeretem,
az álmomban szebb vagy.

(Elszomorodott...)

Elszomorodott,
mint egy mohával benőtt tönk.
De mellette
lánya levelei csacsognak egyre
és gallyai hajlonganak.

(Egyszer már voltam fa...)

Egyszer már voltam fa,
görnyedt fenyő a homokon.
Hasad a bőröm,
amikor a közelben fejsze csillan.
A napokat hullajtom,
mintha lennének könnyű tűlevelek.

(Te ránézel...)

Te ránézel
 a hold púpjára,
én ránézek.
És mintha találkoznánk
az újhold éjjelén.

(A gyermekem még csak meg sem botlott...)

A gyermekem még csak meg sem botlott,
de az én tekintetem már
 beleakadt a göröngybe.

(Életünkben az álmok...)

Életünkben az álmok
felkészítenek a halálra,
nesztelenül
bontogatva a bogokat.

(Élt egy költő...)

Élt egy költő -
 verseket írogatott,
 virágokat nevelt,
 órákat javíthatott,
jámbor kutyáját simogatta,
óvakodott a haragtól.

Nem is tudta,
hogy ismert...

Búslakodik a házikó, összeroskadtan.

(A férfi - oroszlánbőrben...)

A férfi - oroszlánbőrben,
a nő - báránybőrben.

Micsoda színház
talált ki az élet,
pedig a színpad mögött fordítva van minden.

(A ház kihalt...)

A ház kihalt.
Hallhatóvá vált
 hogyan jár az óra.
A gondolat, mint nyugodt háziasszony,
végigjárt minden zugot.
A tükörré rá sem nézett.
A papírra vetette magát
és ott bukfencet hányni akar,
de még nem dobta le magáról sietve a ruhát.

(A gyónáshoz...)

A gyónáshoz
egy gyertya is elég.

Titok

A női meztelenséghez
 nincs szükség fényre -
a teremtő a gyertyát ott felejtette
a rejtekhely mélyén.

A tölgy

És egyszerre
legyek én is fogoly?
És egyszerre
én is szorítsam arcom a rácshoz?
Legyek vak vagy púpos...
Egyszerre én is?

Mit sottogsz, kiszáradt
tölgy?

(Külföldön van...)

Külföldön van
a sorsom
 anyajegye -
az apám sírja.

(A szobában kivirágzott...)

A szobában kivirágzott
 egy nyárfaág.
Reményem
ragadós, félénk levele...
Az ablakon át látom, feketéllik a hó.

Orfeusz

A lélek háborgásait dicsőítem
egyre újjászületve.
Saját imáim hamuja fed,
más zenét csak hallomásból ismerek.
Meggyalázva állok
én a szelíd,
mint a rézlevelű tölgy
az alvó favágó fölött.

Minden a némaságból,
a gomolygó látomások rettenetéből született.
Mint nyaklánc nyomja a nyakat
a köldöksínór egy darabja.
Meghempergetem a szakadék-némaság
rothadékában.
Mostantól kezdve
tapasztalt kézzel
simogathatom a tűket.

Óh, te, tavaszi verébként
jóllakott,
rózsaszín begyű
csábító, ellenség,
letépted lantomról a húrokat,
de a remények meghiúsulásakor
új kezdettel ajándékoztál meg.

Neked hagyom
a kalászt meg a nektárt
és én, száműzött, elvonulok egyedül a hegyekbe,
hogy a pisztrángokat áteresszem az ujjaimon,
hogy a szabadság szelével hűtsem a mellem
és a magasság havaként csillanjon fel a felismerés.

Még leszálok a völgybe
és elfogadom ajándékba a kenyeret
és méz folyik majd lefelé a torkomon
és koldusszerelmet kapok
könyörület helyett...
Újjászületésre szomjazom,
nem bosszúra.

Íme a pajzsom - a líra,
a leszakított húrok spirálja,
amin kiáltásba fagytak a hangok.

A tánc

Arcátlanul nevetsz.
Te kérsz fel engem,
bolyhos pulóverbe öltözött medvebocs.

A táncod csíp, mint a csalán.
Kezeid pontosan kötözik a kényéket.
A vállaid
makacsul hullámzanak.

A térdeid,
mint fogságba esett halak,
dobálják magukat a ruhád alatt.

Én pedig a nyugodt tangót szeretem,
a lehelet közelségét,
a kezek hűsét,
a súrlódó orcák neszét,
a hajban megbúvó szellőt.

De te játszol -
hol lián vagy,
hol kereplő,
vagy hirtelen ellágyulsz
te, bolyhos pulóverbe öltözött medvebocs.

A táncunk sokáig tart,
mint ájulás
a mélabús szaxofon
végtelen feledés-ritmusában.

Hozzám simultál
és rám fonódtál.
Rám fonódtál
és hozzám simultál,
kedves medvebocsom,
bolyhos pulóveredben.

Szereted a deres halántéket -
gyönyörködtél.
Engem a frissesség megrészegít -
becsukom a szemem.

És te elúszol
egyre távolabbra,
mint a hó, elolvadsz a kezemben.

A trombitahang félbeszakad.
Zene nélkül csoszog az egész terem.
A szív ritmusának a magányában.

Hol vagy,
nevetséges medvebocs?
Hahó!

A feleségem

Boldognak akartam látni,
ő pedig siratóasszonyként gyászolja
a leélt gyönyört,
mint egy őszi méh.

(A vén malom mögött...)

A vén malom mögött
megszólalt a patak.
Száz éve bűvöli
őt már a molnár.
Ez élteti még.

tatár

RAZIL VALIEV
(1947)

Egy életem elég?
(*Бер җомерем җитәрме?*)

A kalandok világában
A kalandok véget érnek?
Várom már a kalandmentes
Nyugodt, csendes öregséget.

Világ-leső két szememből
Mondd, eltűnik a bolondság?
Kék hullámként rám zuhan-e
Kérdelem egyre, a boldogság?

Feltáru-e énelőttem
A csillagokba zárt titok?
Vagy eltűnik mindörökre,
Mint mély tóban vész el a hold?

A kalandok világában
A kalandok véget érnek?
Hogy meglegjünk a szerelmet
Elég-e egy rövid élet?

*Разил Вәлиев: „Ядкаръ”,
Татарстан Күтан Нәширияты, 1987*

TOGO

YVES-EMMANUEL DOGBÉ
(1939)

A szeretet öröme
(*La joie d'aimer*)

Én szeretni születtem
Igen erre születtem
És a te neved Gyűlölet nem is ismerem

Én szeretni születtem
Igen erre születtem

Szeretem az életet és az „Életen túlít”
Szeretem a férfiakat szeretem a nőket
Szeretem a Természetet, igen, szeretek mindent
Én erre születtem

Szeretem a Feketéket, a Vöröseket, a Sárgákat, a Fehéreket
Szeretem a Földet
Szeretem a mindig fénylő Csillagokat
Szeretem a mindig vidám Madarakat
Szeretem ugyanúgy az Állatokat
Szeretem a Fákat, a Fűveket, a Növényeket
Szeretek mindent és erre születtem

Szeretem az Életet, és élek
Szeretem a Szeretetet, az olyan szép

Én szeretni születtem
Igen, erre születtem

Jaj, belehalok a szeretetbe!

*Yves-Emmanuel Dogbé: „Le divin amour”,
Éditions Akpagnon 1969, Paris*

TÖRÖKORSZÁG

ÖZDEMİR ASAF
(1923-1981)

Asztal
(*Masa*)

Meghívtam, eljöttek.
Ha nem ülnek le, meghalok.
Leültek. Én meghaltam.
Nem értették.

TRINIDAD

VAHNI CAPILDEO
(1973)

(Az állatot, akinek falevél...)
(*The animal who has a leaf*)

Az állatot, akinek falevél
van a szájában nem lehet
megvigasztalni. Rágja a
levelet és érzi, keserű íz
bizsergeti muskátli színű
nyelvét. Úgy képzele magáról
hogy belső élősködők
rohamozzák. Rágja a
levelet, egyre rágja a
levelet, még csak reménye
sincs kezelésre. Rág, és
nem jut tovább a szárnál.
Elveszettnek hiszi magát,
óvakodik az öleléstől. Arany
színből fénylik gyötrelmében.
A megbocsátás lényegtelen;
ez az állat igazságot keres.
Rendkívüli türelmet tanúsít
míg a világ őt továbbra sem
ítéli el. Ő hajlandó várni
az ítéletre. Ha a hibáiról
szólunk, ő megmerevíti
a hátát és miközben rág,
megy tovább. Ismeri saját
magát, ezért hallani sem akar
a hibáiról. Próbálja helyesen
felfogni. Ez sohasem elég.
Úgy viselkedik, mintha egy
falevélnek a Nyilas kentaur
alakját adta volna. Egy
ilyen állat nagyon is hűséges
társa azoknak, akik nem
ölebet keresnek. Az állat,
akinek levél van a szájában,
kinyújtózkodik, okádni kezd
valaki lábára, és megszabadul
a levéltől, miközben kifejezi
a legbiztosabb módon a
bizalmát.

Vahni Capildeo: „Person Animal Figure”

TUVA

OLEG SZUVAKPIT

Bő termés

(Арбын джжт)

Szikrázik sárgán, mint a nap,
Szinte zenének vélheted
Ahogy zúgnak a kalászosok,
Miket dolgos kezed vetett.

A sztyeppén már gabona nő,
De verejték szagát érzed,
A napon sokat dolgoztál,
Míg a szemek mind beértek.

Bika

(Буга)

Bikám sokszor
Bömböl s rohan.
Nyakán kötél -
Sziled lovam.

*Олег Сувакпит: „Үем үнү”.
Туваның ном үндүрер чери, Кызыл, 1980*

TÜRKMENISZTÁN

ATAMIRAD ATABAJEV
(1948)

Győzelem
(Еңиш)

Hús milliő ember,
Száz milliő bánat,
Igazság csak egy.
A szíve fáj pár milliő anyának,
Kedveseikre lányok hiába várnak.
De beköszönt az öröm,
Ott áll, nézd, a küszöbön,
Körül dicsfény veszi
És zászlók ezrei.

*Атамырат Атабаев: „Сени с Өймедик болсам”,
„Түркменистан” неширяты, Ашгабат, 1977*

UDMURTIA

NYIKOLAJ BAJTYERJAKOV
(1923-1997)

Lana
(Лана)

Mikor csak vágytam utánad, Lana,
Szívemben megteremtettelek,
Látatlanban is szerettelek,
Hiszen csak téged vártalak, Lana.

Folyónk partján kerestelek, Lana,
A réteken jártam nyomodban,
Éjjelente rólad álmodtam,
Egyre csak téged hívtalak, Lana.

Hosszú életem útjain, Lana,
Mosolyogva jöttél mellettem,
Nem hallottalak, de elhittem,
Szép szavakat suttogsz nekem, Lana.

Ha feküdtem én betegen, Lana,
Az ágyam mellett, tudom, te ültél,
Volt bár forró nyár vagy hideg tél.
Köszönöm, nagyon köszönöm, Lana.

És mostanság gondolsz-e rám, Lana?
Engem megcibáltak az évek,
Nagy ívben kerülve el téged,
Ezért is büszke vagyok rád, Lana.

A költő
(Кылырчу)

Költő,
Nőjön be fejed lágya,
Végre már jöjjön meg az eszed,
Az ősz hajadat
aki látja,
kérdi:
„Csak álmodni hogy lehet?”

A világ, tudod, meg nem állhat.
Minélkülünk is fognak élni.
Miért keresel te arany szárnyat?
Nem rosszabb lét ez, mint az égi.

Fogadd el, kérlek, az életet,
Hisz ilyen ő több ezer éve!
Miért kell, hogy a képzeleted
Egy újabbal ezt felcserélje?

A költő talán meg sem látott
Gondolatát rejtve magába.
Egyre meresztett szemmel állt ott,
És más világok jöttét várta.

*Николай Байтеряков: «Солдатлэн данэз»,
Удмуртия, Устинов&Ижевск, 1987*

ERIK BATUEV
(1969-2002)

(A szemeid...)
(Тынад синъёсыд)

A szemeid -
Feneketlen tenger.
Beleugrom.
Lélegzet nélkül,
Mint meglékelt hajó
Süllyedek,
Süllyedek,
Süllyedek
A SZÍVEDBE.

Tavasza
(Тулыс)

Kimarad a macska,
A légy felébred.
Reggel jön haza.
Hát te? - kérded.

*Эрик Батыев: Гольык,
Удмуртия, Ижевск, 1995*

VENIAMIN IVSIN
(1947)

(Ki szeretni nem tud...)
(Гажасътэм адями)

Ki szeretni nem tud,
Lángra nem gyúl soha.
Ki szeretni nem tud,
Fa, mit lep csak moha.

Ő olyan, mint a sas,
Ha törött a szárnya,
Vagy mint a ház, ha csak
Egyik lábán állna.

Én, ki jó, mindenkit
Őszintén szeretek,
Számukra én mindig
Megnyitom a szívemet.

Jöjjetek hát, folyók,
S ti, dolgos emberek,
Madarak, dalolók,
S ti, fekete szemek!

(A vágtején érzed meg...)
(Кельитваллэсь чырткемзэ)

A vágtején érzed meg
Lovad erejét.
A folyóét akkor, ha
Forgat kereket.
A kertét, látva, terem
Gyümölcs épp elég,
Az emberét a műből,
Keze mit teremt.

Вениамин Ившин: „Мар дунё”

Valentinának

Ki mondta: oly hideg ma a hó,
Venni sem lehet lélegzetet.
Végigveri majd a Télapó
Kegyetlenül egész testedet?
Be miért csaptál, te vén csaló?

Amint megpillantlak,
Drága gyöngy,
Elülnek az üvöltő szelek,
Olvad már a sok-sok hógöröngy,
Alóluk ránk hóvirág nevet,
S folyónk is medret keres, lehet.

(Vnyalud, kis udmurt falu...)

(удмурт гуртим - Ванялудим)

Vnyalud, kis udmurt falu,
Gyermekeként hol éltem.
Kora reggel ott láttam meg
A napot az égen.

Azóta én bár bejártam
Sok csodás vidéket,
Falum napja, mást nem látok
Fölöttem, csak téged.

Süt már a nap

Süt már a nap!
Süt már a nap!

Fülemüle víg dalára
Szökkent fel az égig,
Alma-piros két orcája
A tavasztól fénylik.

Egész télen benn egy házban
Ült a forró kályhán,
S most szállt erdő fölé bátran
A sas erős szárnyán.

Nézd, süt a nap!
Nézd, süt a nap!

Az öröm szétárad bennünk.
Üdvözet drága nap.
No indulj, gyorsan kell mennünk,
Emeld hát lábadat!

UGANDA

angol

OKELLO OCULI
(1942)

Mwalimu Nyererének
(*For Mwalimu Nyerere*)

Nevetve jöttél
szelek fújtak
de túlélted;

Szemünkben ablakot nyitottál
min betört a történelem
hol Mandela járt.

Amikor a szelek fölé nézel,
Továbbra is ránk nevetsz,
és így holnap is hallhatunk.

ÚJ-KALEDÓNIA

ANNE BIHAN
(1955)

Az éjszaka, a tűzvész
(*La nuit, l'incendie*)
(Részletek)

Délszaki éj
Kanaka
bennszülött éje
hallom a niaoulifákra
ereszkedett récék
énekét
Karácsonyi sör
a gallyak összekoccannak
a nők félnek a trópusi náthaláztól
a gyerekek verekszenek
ketten bilincsekkel játszanak
a rönkökön
ketten fényesre sikálják társaikat

A többiek hallgatnak.

Síratom a házakat
amik újjá nem születnek
a szalma - hamu
a fa - szúrágta
a hold lenyugodott
sápadtságának nincs már bátorsága
a tűzben égő hegy
búcsút mond

a fű meg a szél
utolsó
neszének

NICOLAS KURTOVITCH
(1954)

Doubtful Sound

Dél 45°21'237
Kelet 167°01'942

Mélység 197 méter
zuhatagok
vízesések
vízfolyások
áradatok
híd
sugarak
fák
páfrányok
páfrányok fűfélék
kisebb-nagyobb szigetek
sziklák
só
szél hullámok tajték
kunyhók országutak
villanytelepek
csövek kamionok feles vontatók busz
emberek angolok franciák
koreaiak meghatározhatatlanok indiánok
tavacskák
tavak
tavak a lejtők tetején
innen a zuhatagok
a víz mindenütt
át a fákon
felhők
hegytetők
láthatatlan csúcsok
hétméternyi eső
évenként
néha kétméternyi
naponta
Dél 45°20'261
Kelet 167°02'751
mozognak
a zuhatagok
nem ott reggel
az eső elállt
éjjel
kis holt hullám

a tenger nincs messze
ott a fjord
mi
bent
ott
Gondwana
ötszáz millió éve
miért is ne?
majd a jéghegyek
mi akkor
az egyikük fenekén lennénk
a mi kis századunk a jégrétegek alatt
ha a jégkorszakban
U
völgyek
egyébként elfelejtették
Tsunamik
Háborúk
Terrorok és Erőszakos cselekedetek
Árulások
Kizsákmányolások
Szeretet valahol
mégis
az emberi is szeretet
Nem Igen hiszek benne
a víz ami csorog
a könnycseppek
elképzelem
minden ma
elkövetett borzalom
aztán
aztán nem is tudom
akkor remélem
hogyan a hideg jéggé változtatja
a gyűlölet gesztusait
mielőtt teljesítenék
terveiket
a vízesések
vize
a szél
löki a vizet
a szikla alatt
az eső virraszt
az országban
itt Crooked Arma
Dél 45°21'768
Kelet 167°01'438
a barna víz
kék vízzé
válík

a Tasmán tenger
a szél-láthatáron
(az óceán)
egész közel
delfinek
áramlatok
lemerülések
táncok
oda-vissza
megvetés
úgy van hogy a vizekben
szabadon élnek az állatok
amikre mi terveztük
a mi ártatlan szeretet utáni
vágyainkat vagy hihetetlen
fesztelenséget nézem
kérdezve magamtól mikor hagyják már abba
az óceán elfoglalását
mint a világmindenségét a talpunk alatt
a tenger túl kemény
veszélyes
heves
a szél
akkor
mi a Shelter Island szikláinak
a védelme alatt maradunk
nem igazán mondja a Kapitány
nem szeretnénk messzebb menni
egy valódi pokol
e miatt az idő miatt
Cook a bátor
nem aki tovább menne
már nem
nem látta a fjord fenekét
bizonytalanságban hogy innen sértetlenül kimehetne
(Malaspina és Bauza
elvégezte a munkát
egy kicsit később)
félelem az elkötelezettségtől
a turizmus körülményei között
pontosan leélt
jelen
idő
Dél 45°16'630
Kelet 166°54'590
Mélység 100 méter
Emberek
Maorik
R.A.S. hacsak nem a történelem
Te Hine-nui-te-po

„goddess of the interworld”
látja a Tu Te Rakihanoa
„the lord creator”
teremtette világot
úgy dönt hogy ott mindig élnek
az emberek
az ugyanabban az időben
teremtett mérges méh
emlékeznek
hogy halandók
a huszadik és a huszonegyedik században
bizonyossággal sokat
tudunk
az emberek
provokálta halandóságokról
a fjord könnycseppjei
már nem elegendőek
zajtalan
éjszaka
szél
de gyenge
láthatatlan
emberek
Shoal Cove
vagy Bradshaw sound in Precipice cove
Dél 45°15'600
Kelet 167°09'540
ismeretlen hely
nem
lábbal
a földön
a víz
segítséget
hoz
a
feledéshez
ahhoz
hogy
más legyen
a szemem alatt ott van a vízesés
a harminc méter magas szirt
amit cserjék és páfrányok zöldje borít
ott van a sós vizem ötvenméternyi
távolságra
és lehet a part a növényzettel
kétféle a sós és a zöld
összeházasodik a zuhatag
vizével
az éj beálltakor ez olyan
mint amikor a felhők

összeállnak hogy válasszanak és a köd
egy jobb életet
a víz
zajait
elfojtott
neszeket
ez elég
hogy szeressék ezt
az emberektől elszigetelt helyet
a kapkodásuktól
az énjüktől
sűrűségüktől
képességeiktől
hatalmuktól
uralmuktól
ellenőrzésüktől
parancsolásuktól messze

Holnap
már nem lesznek ott e zuhatagok
csak
az utolsó napok esői miatt léteznek
holnap
más képek szólnak más realitásokról
a szívnek
a léleknek
őrizni kell az emberi műtől
a ma lelkiismeretét

Reggel
kopasz erdő
kopár sziklák
moha
gallyak
ágak
sós víz
dagály
emberek elől
emberek oldalt
mindenütt csodálat
ezeréves fák
millió éves erózió
magas kék ég
az utazás vége
Dél 45°23'400
Kelet 167°05'700
Mélység 197 méter

Íme a vég.

2005 január

ÚJ-ZÉLAND

LEE DOWRICK
(1931)

kannibálok 2
(*cannibals 2*)

azt mondtad: majdnem meghalt
a vérszemcséktől
megpattantak
az érfalak
így a vére
folyhatott
szabadon
lélegezhetett
a szája
ismét kövérnek látszott
mennem kellett

mohón felfalt
és kiköpött
nyúlósan
nyállal tele

ezt mondod: rágós vagyok
kiszáradt
te vagy az egyetlen
akinek szólni akartam
erről a versről

Poetry NZ XVII

Az égből épp eltűnik egy darab
(*A bit of the sky is missing*)

Úgy néz ki
mintha nagy nap lenne
darabok hullanak a földre

árvácskák és kankalinok
lila foltba olvadnak össze

és a zöldek
fesztelenül tapadnak
a megcsavarodott rönkökre
miket apró ujjak
dörzsöltek simára

Ez az első alkalom
hogy
mozaikszerű napjai
látnak valamit
a régi képből
de természetesen
az égből épp eltűnik egy darab

Spin 23, 1995

maori

PARAIRE HÉNARE TOMOANA
(1868-1946)

A Waiapu hullámai
(*Pōkarekare ana*)

A Waiapu hullámai háborognak
Ha te, lány, átkelsz rajtuk, megnyugodnak!

Jöjj vissza hozzám, leány,
Oly nagyon szeretlek!

Szerelmem a napon soha ki nem szárad,
Hisz mindig a könnyed áztat.

Jöjj vissza hozzám, leány,
Oly nagyon szeretlek!

Levelet írok, s küldöm a gyűrűt,
Ha meglátják, mind bajba kerülünk.

Jöjj vissza hozzám, leány,
Oly nagyon szeretlek!

A tollam eltörött, a papír elszakadt,
De a szerelmem örökre megmarad.

Jöjj vissza hozzám, leány,
Oly nagyon szeretlek!

UKRAJNA

VALERIJ BOHUNENKO

(És nincs mit mondani e verseken...)

(І нічого сказати крім віршів)

És nincs mit mondani e verseken
kívül, mert
senkinek sincs mit mondani,
habár a szájban ott a menta íze
és a megmosott fogak
matt fénye

(Állok egy pocsolya partján...)

(Стою на березі баюри)

Állok egy pocsolya partján
Nézem hogyan remeg
Amint a fényszóró éles
Kék fényében
Szakadatlanul
Ott a nedves hó

(a versek - mint foltok
a lélek szakadt ruháján
Szakadatlanul
a vers nedves pelyhei)

A távolban
motorok zúgnak
a fényszóró kék fénye
néma

A térségek fel-felvillannak
a lábam fázik
és a hó hull egyre csak hull

JOSZIP SZTRUCJUK

Paganini

Kisujja
a húron
zseniális,
körmén virágzik az örökkévalóság.

Lehet
„Campanellá”-ja ritmusára
violinkulcsba görbül
pályájáról a Föld
és az alsó
G-be
dermed,
a kozmikus harmónia
másik metszéspontjában.

URUGUAY

MARTA DE ARÉVALO
(1933)

Élet
(Vida)

Itt, ahol a kelepce törvény
és az élet-játéknak nincs szabálya,
itt, ahol élet-halál játékot játszik velem
minden pillanatban a szív

itt álmodom
élek
hiszek.

Itt mondom lélek
az árulóban barát
játékot űzők szeretek
a hűtlen szeretővel együtt
és a lépcső valódi fel és le
az álom és a csoda
a büntetés és vereség szakadékához.

Itt vagyok
ászokkal a pókerben
miket ki nem játszom
elszalasztva a nagy pillanatot
- a legfőbbbet -
amikor az élet
az öröm évszázadait adja nekem hirdetve
minden illúzió át
- amik szertefoszlottak -
titokban sírtam.

Itt vagyok és tudom,
hogymutatam a szerepem
váratlanul
a nagy pillanatban
- a döntőben -
amikor Ő
- a sötét és titokzatos
talán könnyőreletes és elképzelhetetlen -
kicsérél engem a fájdalmas csontból és lélekből állót
fénnyé

ami sértetlen
mély
és érinthetetlen.

*Marta de Arévalo: „Juego terrible”,
B.L.A.N.C.O. Montevideo, 2002*

MALVA BENGUA
(1959)

A virág
(*La flor*)

Transzmutáció

Nő a Virág bennem.
Békében növekszik,
amit ismer a belső.
Az árnyékban növekszik
s annak fényével világítja meg magát.
Lassan
felegyenesedik.
A Szent Csend támogatja.

A mag kemény volt és termékeny,
keserű és fényt sugárzó,
sárból készült, ami ismeri
a szentet,
akit, mint egy gonosztevőt,
mindig magunkkal hordunk.

Nő a virág,
szétúzza a homályt.

A tudtom nélkül
növekszik
tudatosan.

*Malva Bengua: „Iniciación”,
Grupo Cultural B.L.A.N. C.O. - Montevideo, 2004*

ELENA PESCE

(1927)

Isten szereti a páratlan számokat

(Dios Ama Los Números Impares)

1

A kilenc nap
Háromszor három életkor
Kedvesem
Úgy fogadjuk az ajándékot
Mint titokzatos köteléket
Azokon az utakon megyünk
Amik kérdőjelekként vesznek körül
Anélkül hogy új helyekre jutnánk
Az én virrasztásomban megpihen a keserűséged
És a szerelmemben
A rabszolgaságod emléke.
A számban a szerencse rózsaszálát tartom.
Ecetté válok és mézzé
A török között
És a dühöm meghajol a tiéd előtt
A Kilenc Igazság oltáránál.
Kilenc ima
Emeli fel az alázati áldozatunkat
A kilenc nappalhoz.
És szálljon a szélben,
Úgy legyen!
Nem kívánod megrövidíteni az én kilenc
Örökségemet
Isten szereti a páratlan számokat.

*Elena Pesce: „Dios ama los numeros impares”
Casa del Poeta Latinoamericano Separata
de „La Urpila”, Montevideo, 2001*

SELVA CASAL
(1934)

élni veszélyes
(*vivir es peligroso*)

szerelmem hallgasd a szirénákat
amint kiáltoznak és belépnek a kapukon s ajtókon
hogyan hívnak

azt mondják hogy magunk vagyunk a légbe vetettek
megsemmisítettek

élni veszélyes
hallgasd hogyan hívnak
amint kiáltoznak és bögnék a szirénák

*Selva Casal: „Perdidos Manuscritos de la Noche”,
Carlos Marchesi Editor, Montevideo, 1996.*

SILVIA GUERRA
(1961)

A remény
(*La speranza*)

Mindig. Mint egy fehér és a fényt
eltakaró csúcs, tiszta szükséges lényeg. Izzó.
A fénytől megvakultan, tátott szájjal
lűktet valami a völgyben, víz zúgása.
Illatos eukaliptuszlevelek
Valami béke a szétszóródott aranyon
A nyugodt irgalomhoz hasonlatos
Valami.

Végzet
(*Sino*)

Kőbe vésni a balsorsot
A csendben keresni könnyű beszédet
a nevek között egy nevet
Választékosan mozog lebeg a lombok
között mi dalaihoz kér
vizet nem hogy a vízbe fúlt tüdejét
árassza el, a kopoltyú, mi lehet, lángra gyújtja
a levegőt. Zsarátnokká égjen az őt követő
visszfény mint a proszcéniumról ömlő zöld neonfény sugár.

Silvia Guerra: „Nada de nadie”, tsé-tsé, 2001,

SYLVIA RIESTRA
(1958)

tengely
(*eje*)

amikor esik
nem tudom bent vagy vagy kint
szertefoszló akvarell
az egyensúlyom központja

hasonlóság
(*semblanza*)

ez az eső
néha úgy tűnik
elzár önmagamtól
késlelteti visszatéréseimet

párok
(*pares*)

az igazság
egy pillanatig kétszeres
a levegőnek két vége van
a szolidaritás az összes szöglettel
a színe és a hátoldala
a kettesek világa
volt a csíra

tehát ezért is
senki meg nem érti már
ezt a játékot
a ritkaság
otthonias bemutatását

*Sylvia Riestra: „palabras de rapiña”,
Anacahuíta*

A levél
(*La carta*)

Félek a cellától
az agyagfaltól
a végérvényes haláltól
mint Melquíades mágus
ezért írom e levelet
a negyedik ötödik hatodik nemzedéknek
és a saját véremből és más vérből
származó minden nemzedéknek
hogymondjam nekik
a szavakon
a szorongáson
a levegőn át
hogymondjuk
aki gondolt rájuk
aki huszonnyolc éves volt
aki egy októberi délután
még a huszadik században
írni kezdett
és remegve
felismerte az arcukat
a bensőjüket
és akkor még elevenebbnek érezte magát
az évszázadok ridegsége ellenére
és aki csak azt szeretne volna
hogymondjuk róla
csak úgy mint egy mellettük lágyan csapkodó szárnyról

Sylvia Riestra: „*La casa emplumada*”

Nők
(*mujeres*)

oly sok akadályba ütközik
hogymondjuk e kis elhagyott helyre
sötét arcbőrű asszonyok
vigyáznak egy forrásra amely ott törik fel
vagy arra ami belőle bugyog
vagy a környékére
vagy saját magukra
és nem tudható hogy az tűz víz kő
vagy csak a levegő
de a nők
örködnek figyelnek tüzet gyújtanak s nem hagyják kihunyni

Sylvia Riestra: „*Entre dos mares*”

ÜZBEGISZTÁN

MUHAMMAD SZOLIH
(1949)

Egyenes lenni

Egyenes lenni - mi az?
Mit jelent becsületesen élni?

Ha eltekerik a fejed,
A gerinced meggörbítik, mint egy szöget,
Ha a kezed eltörik, mint egy gallyat,
Ha a fejed kilyukasztják és
Mint egy kipukkadt léggömb, olyan,
S ebben az alaktalan valamiben,
Tebenned - van egy egyenes vonal! -
Az azt jelenti, egyenes vagy, becsületes.
Nem vagy tolvaj, barátom.

VENEZUELA

JUAN LISCANO
(1915-)

(Kell hogy legyen egy hely mi magunkban...)
(*Debe haber un lugar en nosotros mismos*)

Kell hogy legyen egy hely mi magunkban
ahol abbamarad az ellentétek harca
és már nem számít hogy fej vagy írás
ahol a dolgok saját fényükkel csillognak
és a tekintet csendben beragyogja
a kétszeresen fehér birodalmat
ahol erőszak nélkül egyesül a vízzel a tűz
és a trópusokon a hó mit sem változtat
és az örök jég csak melegíti a testeket
és láthatjuk hogyan születünk és halunk meg
a tovacsúszó homokdombok mozdulataiban
vagy fényéveken át utazhatunk
a tegnap felé hogy helyrehozzuk a szerencsétlenségeket
vagy a holnap felé hogy megelőzzük a bajokat
feltartóztassuk a győzelmeket
mielőtt elmerülnénk valamilyen atommagban
valamilyen forróságban valamilyen immanenciában
félredobva az időt
az örökkévalóság álarcát.

FRANCISCO PEREZ PERDOMO
(1929)

A remete
(*El solitario*)

A képzelődés a realitás.
Minden más - csalás.
Hallom, hogy alapjaiban recseg-ropog a térség,
de a bensőm
változatlanul kitart, menekül
az ideiglenes felszíneket megmozgató,
összeborzoló nyugalanságtól.

A remete, mint a nappal,
önmagától születik, megteremti
saját univerzumát, és lihegéshez hasonló
lélegzetétől görcsökben ráng,
tűzpalástként átfut rajta,
feltűnik az éj szakadékaiban,
és távoli celláiba rejtőzik,
amikor a három, fájdalmát ébresztő rémpofa
ott vonyít és káromkodik az ablakánál.

„*Ventana al mar*”, Ediciones Mairena,
San Juan, Puerto Rico, 1992.

VIETNÁM

NGUYỄN DUY GIA
(1938)

A Gyenge Nap
(*Nắng Mộng Manh*)

Vége már
a csodás
tavasznak.

Vége már
a bús
délutának.

A levelek sárgán
elhozták
az ősz.

Te arra gondolsz
sohasem lesz
újabb szerelem.

Felkel vajon
reggel újra
a Gyenge Nap?

WALES

angol

KATE BINGHAM
(1971)

Szemtől szembe
(*Face to face*)

Az anyám azt állítja, hogy meg tudja mondani hogy beteg vagyok
még mielőtt én megérezném - oly különös szaga van akkor
a leheletemnek, valami bántó, mintegy rossz előjel.

Az állatoknak van félelem-szaguk és ez az egyes fajoknak
más fajok feletti természetes felsőbbrendűségét jelezheti.
Anya képes volt megérezni a becstelenség, a féligazság,

az ártatlan hazugságnak akár egy cseppjét. Most másképpen érintkezünk
egymással, postán, telefonon, és a mi kapcsolatunk ezért lett
egyre nyersebb. Az előérzetek kifakulnak, a nyelv lesz úrrá mindenben.

„Oxygen” Seren, 2000

CHRIS BENDON
(1950)

A vidéki busz
(*The country bus*)

A vidéki busz
lassított, megállt egy üres padnál.

A fél-emberi: molyoktól körülvevett villanykörte,
egy birodalom oly magányos előőrse
- hogy feltartsa az ellenséget, hátul,
több kilométer távolságban az emelkedő földtől...

Minek ez a várakozás?

De utána beszállt két gondozatlan alak,
és valamilyen lonc-pofa (társadalmi felkapaszkodó)

és az egész hosszú úton a városig
fenn maradt.

(*kézirat a szerzőtől*)

SARAH CORBETT
(1970)

A fiam a ló
(*My Son the Horse*)

Azt álmodtam, hogy lóvá változott a fiam.
Én az ő vörös anyja voltam,
a sörényében és a szemében belsőleg
lobogó tűz látszott.

Velem vágtatott, gyakorlat közben
rángatta a zablát. A vállán
kitüremkedtek az új izmok,
megtollasodott lábai hasították a talajt.

A szívében folyam hömpölygött.
Naponta nőtt a keze,
és az apjától örökölt fekete rózsza
bőreként kivirágzott.

Három év alatt betöröm.
Majd felmegyünk egy magas dombra.
Micsoda erőnk is lesz
mihelyt széles háta megerősödik.

„Oygen”, *Seren*, 2000

DAVID GREENSLADE
(1953)

Szerelmeslevél
(*A Love Letter*)

Levél.

Mit kockáztatok majd érted,
dombokat. Lépéseket. Tükröket. Hol?
Ráeszméltem, hogy hol álltam.

Hol?

A habod összezen
- ropogós alma csillogása.

Zöld héján futtatom a nyelvem
- ráhúzom a bőröm
a tétova, esetlen naplóra, mi az enyém.

Mikor olvasok ismét
levelet tőled?

Ez pecsét
az ajkaim között
- egy papírlap -

Vérzem, tajtékzom,
epedek,
mert tudom, a hatalmamban

vagy, mi hasogat engem,
mélyebbre hatol beléd,
annyira szükséges,

hogyan elmondjam: te hogyan
csillogsz a cseppekkel,
miket néked hozok.

Kockáztatok mindent,
minden sebességet, minden éjt
otthon teérted.

Elmondtd nekem, hogyan
hajtogattad be magad
a leveled

lapjai közé
és hagytad el féktelenséged,
kötözted össze két kezed,

míg fájó vágy
el nem oldja
a te tollad s az enyémet,

cenzúrázatlan ital
viszi magával
a szabadon engedett ürügyet

az egyik szobából
egy titkos szobába.

Látni akarlak
egy vakablakban,
szőlővenyigékkal átszőtt
kertben
lenni veled,

arra kárhoztattak,
hogyan tefeléd menjek
egyazon porondon,
nedves leheletünk kivételével
mindenre érzéketlenül,

megnyugvásra várón,
feldörzsölt és bíborvörös
álomképeken át.

A ruha gyűrött, bár
ismét befedett, de
várni foglak - hol?
örökkön.
Tudod.

Nem vagy az időben
és hiányzol nekem.

A túloldal vagy
és hiányzol nekem.

Istennel ijesztgetsz
és hiányzol nekem.

Szállodákban tartasz
és hiányzol nekem.

Kötéllel versz
és hiányzol nekem.

Dicséred a számat
és hiányzol nekem.

Széthúzod a házam
és megsebzod a korlátjaimat.

Mindig is hiányoztál nekem.

*William Brown - David Greenslade: A Love Letter,
Caerdydd, 1999*

Közhelyek RÓLA
(*The Clichés of IT*)

Sohasem tanultuk
Szeretnénk beszélni
Szégyellem, hogy nem beszélem
(Szégyen, hogy ezt teszem)
A nagyanyám mindig beszélt
Mindig vitáztunk MIATTA
Én a kétnyelvűség híve vagyok
De képtelen vagyok ezt elintézni
Walesi vagyok, mint te is
De nem beszélem
Igaz tanultam
De meg csak akkor tanulom amikor már nyugdíjas leszek
A munka következetesen támogatta
Különösen a csak-angol környékeken
Sohasem hallottam akár csak egy szót is RÓLA
Fontos a walesieknek
Én walesi vagyok mint bárki más
Mégsem beszélem
Ez minden
Nincs rá szükség
NÉLKÜLE is elvagyok
Egyszer próbáltam megtanulni
Lehetetlen volt
Hogyan lehet kiejteni
Hiszen nincsenek magánhangzói
Nincs kedvem fontoskodni MIATTA
Sehová sem vezet
Visszafogott
Megértem
De felelni nem tudok

Úgy vélik túl nehéz
Köröskörül senki sem beszél
Mennyi ideje tanuló
ARRA nincs szükség a munkában
Nem megengedett
Legfeljebb el-elénekeltünk egy dalt
Vitatkoztunk RÓLA
A mi örökségünk része
A druidák AZT beszéltek
Mindenképpen kiforgatom
Tanítom
Úgy gondolom fontos
Ne vigyük túlzásba
Egyetlen kiadvány sincs
Felejtsd el
Nem érdemli meg
Ki nem hal AZ soha
AZ lesz örökkön

Hazugságok, amiket majd a Western Mail-ben olvastok
(*Lies You'll Read in the Western Mail*)

Senki sem beszél Walesen kívül
az hazugság
haldokló nyelv
az hazugság
sehol sem segít az életben
az hazugság
lehetetlen megtanulni
az hazugság
millió fontosabb tennivaló van
az hazugság
a walesi férfiak farka mint az arabs csődöröké
az igaz
a londoni kormányok szívügyei a walesi érdekek
az hazugság
Dylan Thomas a legnagyobb ismert walesi költő
az hazugság
alkalmatlan tudományos és műszaki művekhez
az hazugság
köröskörül senki sem beszél
az hazugság
Thomas Jefferson az anyja méhében tanulta
az hazugság
a kétnyelvű iskolák a gyermekek egészségét szolgálják
az hazugság

mi itt Walesben őszintén hálásak vagyunk a CBI-nek
az hazugság
Diana hercegnő kensingtoni kurva
az mocskos hazugság
György király sohasem felejtí el mivel tartozik Walesnek
az hazugság
George Thomas kiköltözött az anyja házából
az hazugság
Wales Vasárnap
az hazugság
S4C
az hazugság
Az M4 a Svern Bridge az A55
az hazugság
A Welsh Minisztérium a Welsh Rugby Egylet
az hazugság
Nell Kinnock
az hazugság
R.S. Thomas puskahordós kölyök Meibion Glyndwrnak
az igaz
továbbra is szívesen látnak a dombvidéken
az hazugság
o bydded ii'r heniaith barhau
az egy förtelmes hazugság.

*David Greenslade: „Burning Down The Dosbarth”,
Y Lolfa, 1992*

FIONA SAMPSON
(1968)

Rehabban
(*In Rehab*)

Dennis Eaglehez

Lázár
nem egész(ség)ben tért vissza
csak apránként
tépte ki
magát
a sírból
míg dalra nem keltek az idegek
az izmok mint
forró kábelek
húzták vissza
a hangja
erősen remeg két keze
kezdett
összekulcsolódni
nem könnyölgőn
összezsapódva és meghajlítva
verekedni kész kezét
és elcsapott orrát

helyet hagyva a dühnek
helyet
a vendégnek
minden étkezéskor
mindig
önmagának a hazajáró léleknek
mi szokatlan
nem
alkalmazkodott
nem
nem
Lázár. Én Lázár vagyok, mondta
amint jött vissza hozzájuk.
Az árnyékával.

(*Kézirat*)

Erdélyi népdalok
(*Transylvanian Folk Songs*)

Falusi este
(*Evening in the Village*)

Az álmod a képernyő sarkában villog.
Hassal fel, ugrás, a katódok fehér léghajósai
képeskönyv-bolhák egy házban, amit bezárunk és magunk mögött hagyunk
a dombon.
A nagy felhők mint ablaktáblák fedik el az eget
a szurdok-csúcsok között. Itt az erdők
olyanok mint egy másik dialektusban, tenyérrel felfelé, kézzel
gyártott csillapuló bánat-féleség.
Kit építettek be ezekbe a falakba?
Csupán a hőség az, ami függőlegesen tart minket.
Amikor az eső szeleteli az esőcsatornát,
jön majd egy felcsillanó Muntenia Expressz
ami tovább visz minket.

JEAN GILL

Relativitáselmélet
(*Theory of Relativity*)

Mint az atomszerkezet csatlakozási modellje
egy az egyhez a legegyszerűbb; adj hozzá egyet

íme a négy lehetséges kombináció és
folyamatos, egyidejű, kizárólagos és robbanékony

Adj hozzá még egyet, és így tovább.
Hatan voltunk a keresztkötéshez vagy hozzáadáshoz.

Amikor a gyerekek elmentek
szétkapcsolt karjaitoknak fáj a hiány

mint amikor amputálják a lábat.

(*Kézirat*)

GILL BRIGHTMORE

Még most is (Even now)

Elhagyom a hotelszobát
kilépek a városba későn
mint régen újból
éhezem a te eleven testedet

és az emlékezet
mint tiszta kék ég
tömegek a horizont
a láthatár mint bőr

nélküled járom

ezt a Kék várost
üldöz a szerelem
neonfény epekedik a Magnólia virágján
a vágy győzedelmeskedik az értelen
és valahol

messze
kinyílik egy kocsmajtó
és belépsz Te hogy elénekeld a Bluest
ahogyan csak Te tudod
hogyan - az asztalok is felborulnak

Majd meztelenül és nem egyedül,
de ez már egy másik történet.

Vágyom a csókod
mohón kívánom érintésed
de ez sem elég

Álmomban Téged ismét a gótikus melegházban látlak
amint szeded fel amit én elvesztettem
mint Gretel, csipegeted a szerelem morzsáit.

Mindig kék volt a színed a szememben
és a szívemben mindenképpen
a lábam alatt hever a város
az utcanevek a tiédet suttogják

még most is.

(Kézirat a szerzőtől)

JANET DUBÉ

atom (*atom*)

én vagyok az atom
pici, láthatatlan és erőtlén

bár az én testemből
lett a világ, mert én vagyok
mindennek, mi van, a magja

mert én voltam a kezdet
és nélkülem nem lett volna
semmi sem, ami lett

és én vagyok a homok,
sőt több mint a homok;

és én vagyok a csillagok,
sőt több mint a csillagok;

és én vagyok az éhség,
sőt több mint az éhség;

és én vagyok a gazdagság,
sőt több mint a gazdagság;

és én vagyok a gyógyító víz,
és én vagyok a tisztító föld;

és én vagyok mindennek a magja,
mi önmaga ellen felosztódtam

pici, láthatatlan és erőtlén
felosztódtam
és én vagyok te

Ez meg az
(This and that)

Hogy megmondjuk az igazat
játszani kell a képzeletünknek

de ki eléggé vakmerő
hogymondja az igazat,
egy kétlábú idegen?

E keskeny margón
a te és az én világom között
sok mindent mondtak már.

Mentünk hátra
és előre, keresztül-
kasul, és tova,

s nem tudom megmondani, mi az
de valami rejtve maradt
amit kimondani sem a te

sem az én nyelvemben
nincsen szó.
Legyen, legyen:

kövesd a növényeket,
felelj a napnak,
kövesd a holdat.

A titok miköztünk van,
együtt, keresztül-kasul
elhaladva, és megjegyezve

ezt meg azt: badarság,
szépség, a gyermekeink:
a ti ezüst hangotok,

az én ezüst farkam.

(Kézirat a szerzőtől)

JOHN FREEMAN
(1946)

Gregynog
(*At Gregynog*)

Felkelő nap
a
fagyos leveleken -
olvadó
jégcsillagok.
Amin mozduasz,
táncra perdülnek
a csillagok a nyugodt
leveleken.

A hosszú
egyenes ösvényt
örököldök
szegélyezik.
A távolban
citromgerezdek
világítják át
az ág-ívek
komor
kegyét.
Innen
láthatatlan
rések
a fatörzsek során
és mennyboltokon
engedik át
a korai nap fényét
az utolsó
simításokat.

Pár
tájképfestő
tervezte meg,
kivéve a részüket,
és a kertészek is
megtették a kötelességüket
a levelek
meg a fény
maradt a többi:
nőjenek
és legyen világosság.

Ithakai alkony
(*Nightfall on Ithaca*)

Lágyan csusszan át a víz a köveken,
Az égbolt őszi barack-virág majd ibolyaszírom.
Fügefafa tornyok és spirálok, feketeség
a fény érinthetetlen nemességével
szemben. Egyenesen lógnak az éretlen fügek,
kínálják fel magukat a körben, egy varázsütéstől
szinte függő légnek. Varázslat éri
az elkerített kertet. A ruhád maga
a fény, a testedben ülsz, némán.
Minden érzéked a csendet issza. Tágra nyílt
szemed nyugodtabb, mint mikor alszol.
Egyetlen egy csillag. A lélegzeted hangja.

*John Freeman: „Landscape with portraits”,
Redbeck Press, 1999 Bradford*

RAYMOND HUMPHREYS

(1947)

Giliszta

(Worm)

Oh, giliszta,
Az eső áztatta friss fűvön csillogó,
Finom, hegyes fejjel
És örökkön csapkodó farkaddal
Ha oly nagy lennék, mint egy ember
Mint ez a giliszta akkora, mint egy giliszta,
Micsoda ember lennék!

Nietzsche gyermekei

(Nietzsche's children)

Oh, Friedrich,
Túl hosszan bámultál a szakadékokba.
Most nevetnek rajtad az oroszlánok,
Mert nem tanultál meg sem élni, sem meghalni.
Egy nagyobb ember sem maradt el mögötted,
És a te rút-szép szavaidat nem
Egy szőke vad figyelte, hanem egy vak és elkeseredett,
És most attól félek, hogy ismét a vak figyel majd rájuk.

Alkímia

(Alchemy)

A kérdés: közönséges anyagot arannyá változtatni.
Becsukja a szemét a tűzre, a földre s a vízre:
kígyónyelv és fekete csucsor magját nézi most.
Isten áldjon kék menny, üdvözlégy sötét pince.
Emberi kötelékek fejtődnek fel a titok felé törve.

Árnyak nyújtózkodnak a falon.
Egy élet, egyszer gyorsan porrá lesz.

Ovidius száműzetésben
(*Ovid in exile*)

Nos, Publius, itt álltál,
A már nem létező Tomisban,
Messze Corinnádtól;
Róma összes örömét magad mögött hagyva.

A te bronz szemed
Többet lát az én fáradt szememnél?
Ezek a rozsdás daruk a te új nőid?
Hol leled meg itt a dalaid ritmusát?

Igen, szeretném hallani hangos kacajod
Vagy hogy itt találod meg az arany középutat.
Vagy éppen megrészegültem a naptól
És szitkozódok, mert nincs elég hely a mennyben?

*Raymond Humphreys: „Nietzsche’s Children -
Copiii lui Nietzsche” GENEZE, Galați 1998*

JONATHAN SHIPTON

gombák
(*mushrooms*)

kezdetben
gombák
voltak

fakó fehér
gyümölcsöző testek
a csillagok előtt

ott volt
a női rész,
a mycelium,
több száz, vékony,
lüktető szál
a Világmindenség
sötét részében.

(*Kézirat*)

Három dolog reggeli előtt
(*Three things before breakfast*)

Az ágyban
Reggeli előtt
El kell döntenem
Hogy
Elmehetünk-e a parkba?

És
Az óriások
Valóban
Nagyobbak, mint a házunk?

És miközben ezzel
Foglalkozom,

Odaszalad a lányom és így szól
„Apa!”
„Büdös vagy, mint egy víziló”

(*Kézirat*)

új év (new year)

egy perccel
éjfél után
egy férfi
kijön

áll
lehelete
megfagyott

árnykép

teljes csendben

teljesen egyedül

csak egy csillaggal.

Jo-nak

(For Jo)

tegnap itt
volt a szerelem

izgató

egész éjjel
égve hagytuk
a lámpát

ma
csak a hátsó ajtó
csapkod
az emlékezetünkben

testek

(bodies)

szextől illatos testek
a sötétben

ujjhegyek
tapogatják a lepedőt

fejfájástól félve.

éjfé
(midnight)

a csöppség felvisít
és az éj hátrahúzódik
mint egy felriadt állat

kapálódzik összehúzza magát
ökleivel ver
minket

mert mint a hegyek
álljuk körül

mégis
erőtlenül
mint juhok.

ZOË SKOULDING
(1967)

Erőmű
(*Kraftwerk*)

Ez az elektromos zümmögés nem örökkévaló.
A tiszta hangok viaszként lepik be a vezetékeket,
bekúsznak a csendbe.

A vihar előtt rovarok lebegnek,
szárnyaik hallhatatlan szívdobbanások.

Gépek szellemei
dalolnak arról, hogy hogyan vesznek bele
a hangokba, amik nem mutálnak,
a tévedések tökéletes
halála fölött bánkódva.

„*Oxygen*”, *Seren, Bridgend, Wales, 2000*

STEPHANIE GREEN

A Kicsi Szél Istennő
(*The Little Wind Goddess*)

A Kicsi Szél Istennő vagyok.
Fekete légsugarak lobognak,
Mint a hajszálaim.
Talpam alatt a fűszálak - fehér tűk -
Hajlanak el a mágneses észak felé.
Felhőt kergető, eget söprő,
Nem Vihar és Özönvíz Isten vagyok.
Csintalankodom, mint gyerek, kalapokat dobálok.
És én, a mennyei szélhámos, örömmel csalok,
Összehívom az öregeket, kik úgy vélik,
Túljártak a Tél eszén:
És szaladok, összeszorítva az öklöm, mellem kidüllesztve,
Önnön gyűlöletemtől hevítve egyre.

*Stephanie Green: „Lines and Curves”,
TheTabernacle Trust, Machynlleth, Mid-Wales, 1998.*

welsh

MENNA ELFYN

Walesi nyájak (*Preiddiau'r Cymry*)

Kétezer éven át
a hegyekben a juhok
feketében jártak.

A lejtőkön vándorló
nőkön, kik nyírták a gyapjat,
fehér volt a ruha.

De a juhok feketesége
és a nők fehérsége
szürke köddé elegyült.

És ma a fekete juh
egy márka jele
a walesi nép - emberbőrbe bújt juhok.

Szél (*Gwynt*)

A hegytetőn, repülve jön majd a szél.
Jön feléd, mint egy ökör orra,
jön, mint egy öklelő kos,
jön mint kamasz-lobbanás lángoló orcákon,
jön holtak dobogó lábain,
jön jajongva át a fennsíkon.
Jön, és értelmetlenül ostoroz,
sivítás hallatszik minden nyílásból, mit kulccsal be nem zártak.

És egyszerre vidáman másfelé fordul
- amikor jön a hó, hogy társául szegődjön;
eltörli a hóba vésődő lábnyomokat,
hótorlaszok szobrászaként használja kezét,
bálványokat állít az élősövények mentén,
és tiszta oltárokat az útszéleken,
majd jön, hogy dühösen elnyelje a havat,
mielőtt mesét szőne a kőszirtekről,
játékosan fütyörészik a bukfencező pelyhek nyomában,
egyszerre ismét összeszedi teljes önbizalmát,
hogy feje tetejére állítsa az emberiséget.

És az ajtónkhoz jön ezzel az üzenettel:
- itt még soha semmi sem állt teljesen szilárdan.

*Henna Elfyn: „Cusan Dyn Dall - Blind Man's Kiss”,
Bloodaxe Books, 2001*

DAVID GREENSLADE
(1953)

Tehén a háztetőn
(*Buwch ar y to*)*

Egy katicabogárka
járkál fenn a háztetőn
én meg nem láttam őt.

Egy katicabogárka
járkál kinn a mezőn
én ott sem láttam őt.

Egy katicabogárka
járkál lenn a földön
ő meg nem látott engem.

Egy katicabogárka
járkál a hamuban
megláttam piros kabátját.

Egy katicabogárka
járkál az ablakon
királynői ruhában.

Egy katicabogárka
járkál a morzsák között
csibék a fekete pötty után.

Egy katicabogárka
jár most a gondolataimban
más nem jut most az eszembe.

David Greenslade: „March”, 1998

* *Buwch goch gota* = katicabogár (szó szerint: isten tehénkéje)

CERI WYN JONES
(1967)

A Walesi Nyelv
(*Y Cymrâg*)

Mindig lassú volt, és a napjai
örök idők óta meg voltak számlálva,
és minden nap, reggeltől kezdve

kínszenvedés volt a kanyargós útja.

„*Taliesin 107*”, Autumn 1999
(„*Oxygen*”, Poetry Wales Press Ltd, 2000)

ZIMBABWE

ZWELITHINI SIJABILISO SIMELA
(1983)

Elúszom
(*I drift away*)

Le a folyón
A tenger felé
Úszom reménytelenül
A bizonytalanba
A szerelem-horgony
Ami fenntartott
Eleresztett
És halkan

Úszom tova

ZÖLD-FOKI KÖZTÁRSASÁG

DANIEL FELIPE
(1925-1964)

Emlékül egy Távoli Barátnőmnek
(*Recado para aí Amiga Distante*)

Aludj, kicsim, aludj,
legyen nyugodt az álmod,
amíg az atollon
robban a bomba

Kicsim, mi mást
tehetünk mi
a névtelen, ismeretlen
gonosztett ellen,

ami kiáltások közepette születik
az éjszakai csendben?

Milyen újabb szó
milyen vérvörös kard képes
meghatározni a félelmet
egy világ születésekor?

Mily különös, galád ritmust
kölcsonöz, kicsim,
a te tiszta álmodnak,
reményednek a bomba?